

TPLA 106B 146 3079

కాళిదాసు

కుమారసంభవం

విద్వాన్ విశ్వం

అన్నపూర్ణా పబ్లిషర్సు
విజయవాడ-2

II

ప్రథమ ముద్రణ
మార్చి - 1963

వెల : రు 2-0-0

ముద్రణ :
అనువమ ప్రింటర్స్,
తెనాలి.

ప్రింటర్స్

కా శి దా సు

కు మూ రసంభవం

621

శ్రీమద్భగవద్గీతా
అష్టాదశోధ్యాయః
అష్టాదశోధ్యాయః
అష్టాదశోధ్యాయః

ప్రథమః సర్గః

ఉత్తర దిక్ష్తన హిమాలయం అనే పర్వతరాజమున్నది. దేవతా స్వరూపమైన ఆ గిరి పూర్వపశ్చిమ సముద్రాలు రెంటిలోనికి చొచ్చుకొనిపోయి భూమికి కొలతబద్ధవలె నున్నది. మునుపు పృథుచక్రవర్తి గోరూపంలో నున్న భూమిని చూచి దానిని పిండు డని ఉపదేశించినాడు. అప్పుడు సర్వ పర్వతములు ఆ గోవునకు ఈ హిమవంతాన్నే దూడనుగా చేసినారు. దోహదక్షుడైన మేరువు ఆ గోవును పిలికెనాడు. అతి ప్రకాశమైన రత్నాలు, మహాషధులు అప్పుడే బయల్పడినవి.

అసంఖ్యాక రత్నరాసులకు ఉత్పత్తి కారణమైన ఈ కొండలో మంచున్నా అదొక పెద్ద లోపం కాలేదు. దాని సౌభాగ్యాన్ని తగ్గింపలేదు. అనేక గుణాలలో ఒక దోషమున్నా చంద్రకిరణాలన్నీ ఉండగా ఆ కాస్త మచ్చనలె అంత పెద్ద లోపం కాజాలదు.

ఈ కొండ కొమ్ములపై అనేక ధాతువులున్నవి. ఆగ్నేరికాది ధాతువుల వెలుగులుపడి మబ్బుతునుకలు ఎఱ్ఱవడి పోతుంటవి. అది చూచి 'అయ్యో, సాయంకాల మయ్యేనే' అని అచ్చరలు గబగబా అలంకరించుకొన నారంభించి తొట్టు పోటు పడిపోతూ ఉంటారు.

అక్కడ ఎందరో సింధులుంటారు. వారు ఎండవేళల నీడకోసం మబ్బులు తిరుగుతున్న నితంబ భాగాలక్రింద వచ్చి

కూర్చుంటూ ఉంటారు. కాని పాపం అంతలో చినుకులు పడగనే కలతవడి త్వరత్వరగా ఆ గిరిశిఖరాలపై శ్రిష్టపోతారు. అక్కడ ఎండ బాగా కాస్తూ ఉంటుంది దప్పుడుమాడ.

కిరాతులు ఏనుగులను చంపివైచిపోయిన సింహాలను, వాని అడుగుజాడలనుబట్టి వెన్నంటాలని చూస్తారు. కాని మంచు కరిగి పారడంతో ఆ పదరేఖలు చెడిపోతాయి. అయినా గజకుంభస్థలాలలోని ముత్యాలు ఆ సింహం పంజా లలో చిక్కుకొని దారి పొడవునా రాలి పడి ఉంటాయి. వానిని బట్టి వారు కేసరులను వెదుకుతూ పోతుంటారు రిక్కడ.

ఈ కొండలో అనేకంగా భూర్జవృక్షాలున్నవి. ఏనుగు మచ్చలవలె ఎఱ్ఱగానున్న వాని ఆకులమీద ధాతురసంతో విద్యాధరాంగనలు ప్రేమలేఖలు వ్రాస్తుంటారు. ఆ విధంగా అవి ఉపయోగపడుతుంటాయి. ఈ గిరిదరులలో విశేషంగా వెదురుపొద లున్నవి. ఆ బొంగులలోనికి గాలి దూరి శబ్దిస్తూ ఉంటుంది. అందుతో పాడుతున్న కిన్నరుల కీర్తన తం శ్రుతి వేస్తున్నదా అనిపించును.

ఎక్కడ చూచినా ఈ గిరిపై దేవదారు తరువులు కాన వస్తాయి. అలాగే అత్యధికంగా ఉన్న వనగజములు తమ కపోల కంఠాతిని తీర్చుకొనడంకోసం ఆ సరళవృక్షాల కొమ్మలకువేసి రుద్దుకుంటాయి. అందుతో వానిలోనుండి పాలు స్రవించి ఈ కొండచటేయ లన్నింటినీ సువాసనలతో గుబుల్కొన జేస్తాయి.

ఆ గిరిదరీకందరాలలో వనచరులు వనితలతో క్రీడిస్తూ ఉంటారు. అక్కడ రాత్రులందు రకరకాల ఓషధులు వెలుగుతూ ఉంటాయి. అవే వారికి నూనె నింపవలసిన అవసరం లేని దీపాలుగా వినియోగపడుతుంటాయి.

అక్కడ మంచు గడ్డకట్టుకొని పోతుంది. అందులో నడిచే కిన్నరాంగనలకు ఆ మంచు తగిలి కాల్చివేళ్లు, మడమలూ విపరీతంగా బాధపడతాయి. అయినా పాపం తమ నితంబభారంతోను, పయోధర భారంతోను గబగబా నడవ లేక మామూలు మందగతినే నడుస్తుంటారు.

పగటికి భయపడిన అంధకారం సూర్యుని నుండి తన్ను రక్షించమని శరణు చెందగానే కావచ్చు తన గుహలలో దాచుకొని ఈ పర్వతం కాపాడుతున్నది. ఎంత ఘోరమైనా శరణన్నవానిపై సజ్జనునియందువలెనే గొప్పవారికి మమకారం ఉదయించడం సహజమే.

అక్కడ చమరీమృగాలు తమ కుచ్చతోకల నటు నిటు త్రిప్పుతూ అందాలు చిందిస్తూ ఉంటాయి. చందమామ వెలుగులవోని తమ వాలవ్యజనాలతో వీచుతూ అవిహీమ వంతం గిరిరాజన్న పేరును సార్థకం చేస్తుంటాయి. ఆ గుహలలో కింపురుష మిథునాలు క్రీడిస్తుంటారు. కాంతులు తమ అంశుకాలను లాగివేయగా సిగ్గుపడిపోతున్న కాంతలకు యాదాలాభంగా ఆ గిరిదరీ గృహద్వారాలముందు వ్రేలాడే మబ్బులు వారికి తెఱలుగా పనిచేస్తుంటాయి.

మృగాలను వెదుక్కుంటూపోతూ అలసి పోతున్న కిరాతులకు గంగానదీ శీకరాలతో చల్లబడి, దేవదారు తరువుల తాకిడితో సువాసితమై, నెమలి పురులను విదిల్చి మందగతినంది మందమారుతం అలత తీర్చునదిగా అక్కడ వీస్తూ ఉంటుంది.

అది మరీ. ఉన్నత శిఖరాలుగల పర్వతం. కాబట్టే ఆ ఉన్నత శృంగాలపైనున్న సరోవరాలలోని కమలాలను సప్తర్షులు కోసుకొని పోతుంటారు. మరి అంతకంటే క్రిందుగా తిరుగుతున్న సూర్యుడు పైకిప్రాకే తన కిరణాలతో మిగిలిన అందలి కమలాలను వికసించజేస్తూ ఉంటాడు.

యజ్ఞాంగాదులైన సోమలతాదు లక్కడే దొరుకుతుంటాయి. పైగా భూభారవహనంలో ఆ గిరిరాజు సమర్థుడు. అందువల్లనే ప్రజాపతి హిమవంతునకు యజ్ఞంలో భాగం కల్పించి, కొండలకెల్లా రాజునుగా ఆ య న ను ఏ ర్పాటు చేసినాడు.

ఆ హిమవంతుడు తన వంశం నిలబెట్టుకొనుటకై మేరు సఖుడైన తాను పితృదేవతల మానస పుత్రిక, మునులకుకుండ గౌరవనీయురాలు అయిన మేనక అనే అనుగూప కన్యను శాస్త్రోక్తంగా పెళ్ళాడినాడు. కాలక్రమంగా స్వరూపయోగ్య సురత ప్రసంగం నడవగా మనోహర యశావన సుశోభిత అయిన మేనక గర్భవతి అయినది.

ఆమెకు మైరాకు డనే కుమారుడు కలిగినాడు. అతడు సముద్రునికి పరమ స్నేహితు డయినాడు. అందువల్లనే

ఆయన ఆశ్రయంతో కొండలపై కోపంతో అక్కలు విఱుగ నుంకించిన ఇంద్రునివజ్రాఘాతాల నాయన అనుభవించనేలేదు.

ఈశ్వరుని తొలిభార్య సతి. ఆమె దక్షప్రజాపతి కూతురు. తండ్రి అవమానింపగా యోగధారణతో దేహ త్యాగం చేసిన ఆ సతి పునర్జన్మ యెత్తదలచి ఈ మేనకాదేవి గర్భంలో పడినది.

అలా హిమవంతునకు నియమవతి యగు మేనకకు భవ్యురాలైన కూతురు పుట్టినది. సరిగా ఉపయోగించుటతో అపరిక్షితమైన నీతి ఉత్సాహ గుణంతో ప్రేరితమై సంపదకు కారణ మగునట్లుగా హిమవంతుడు మేనకలో ఆమె జన్మకు కారణమైనాడు.

ఆ పుట్టినరోజున దిక్కులన్నీ ప్రసన్నముగా నున్నవి. గాలి పరిశుభ్రంగా రజోదూరమై ఉన్నది. శంఖస్వరాలు, ఆవల పుష్పవృష్టి ఆనాడు కురిసినది. ఈ విధంగా స్థావర జంగ మాత్మక జగత్తు యావత్తు ఆరోజు హాయి ననుభవించినది.

మేఘగర్జనలతో వైదూర్యఘామిలో రత్నాంకురాలు కలుగుతూ ఉంటాయి. అలాగే పుట్టిన ఈ పాప వెలుగులు చిందుతూ తన తల్లిని మిగుల ప్రకాశింపజేసినది.

అలా జన్మించిన ఆ చిన్నది చంద్రరేఖవలె దిన దిన ప్రవర్ధమాన అవుతూ కళలను వృద్ధి చెందించుకుంటూ అనేక లావణ్య విశేషాలకు కారణమైనది. అనుపూర్విగా వచ్చిన పేరుతో బందుగు లా పాపను పార్వతి అన్న పేరుతో పిల్చే

వారు. ఆ తర్వాత తపస్సునకు వెళ్ళుకమా (ఉ-మ) అని తల్లి అనుటతో ఉమ అన్న పేరుకూడా ఆమెకు వచ్చినది.

హిమంతుడు చాలమంది పిల్లలున్నవాడే. అయినా, ఆ పార్వతిపైనే తీరని మక్కువ. వసంతంలో కావలసినన్ని పూలు పూస్తాయి. కాని, ఆ కాలం తమ్మెదల కొక్క మావిపూతయందే వల్లమాలిన వలపుతోలకునుగదా! అధిక ప్రకాశవంతమైన జ్వాలతో దీపంవలెను, ఆకసం ఆకాశ గంగతో వలెను, సంస్కారవంతమైన వాక్కుతో విద్వాంసుని వలెను ఆ పార్వతిచే హిమవంతుడు ప్రపూతుడు, ప్రభూ ప్షితుడు అయినాడు.

బాల్యంలో ఆ పాప చెలికత్తెలను చేర్చుకొంటుంది. వారితోకలిసి క్రీడారసాన్ని తనివితీరా అనుభవిస్తూంది. గంగా నదీ యిసుక తిన్నెలలో ఆడుకుంటుంది. బంతులతో బొమ్మలతో పలుమారులు క్రీడాసక్త అవుతుంది.

తగిన వయసురాగానే ఆమెను చదువపేసినారు. అందుతో పూర్వజన్మార్జితాలైన విద్య లావిడలో పునరుద్బుద్ధా లయినవి. శరత్తులో గంగానదిని హంసలు చేరుకొన్నట్లుగా రాత్రిలో మహాశ షధులను వానిప్రదీప్తి పునస్సంగతమైనట్లుగా ఆ విద్య లామెను తిరిగి సమాశ్రయించినవి.

అలా బాల్యం గడవగానే ఆ పార్వతిలో ప్రాయం తల సూపింది. శరీరానికి పెట్టని అలంకారమూ మదన ప్రభూతికి ఆసవాతిరిక్తమైన ఉత్తేజనమూ, కామునికి పుష్పేతరమైన బాణమూ అయిన యౌవనం ఆమెలో అంకురించింది.

తూలికతో ఉన్నీలనంచెందిన చిత్తరువులా, సూర్య కిరణాలతో విరిసిన పద్మంలా, సవయావనంతో ఆకన్నె ఒడలు నాలుగంచుకూ తీరి నవనవలాడసాగినది.

ఆమె అడుగులు మెట్టితామరలవలె సొగసులు వోయి నవి. నేలపై నడుస్తుండగా ఆ ఒత్తిడితో తమలోని రక్తిమను వెడలగ్రక్కుతున్నవేమో అన్నట్టు ఎఱ్ఱైన ఆవిడ పాదాంగు స్థాల సఖకాంతులు వెలుగొంద సాగినవి.

తమవిద్య నావిడ కిచ్చి, ఆమె సొబగును తాము పొంద దలచినవేమో రాయంచలు తమ నడకల సొబగును పార్వతికి నేర్పినవి. మరి ఆమె పాదనూపురాల శింజితాలను తాము నేర్చుకున్నవి.

ఆదోకవలె గుండ్రంగా, రాను రాను సన్నవడుతూ అతి దీర్ఘాలుకాని ఆమె పిక్కలు శుభలక్షణ పరిశోభితాలుగా నున్నవి. తన వద్దనున్న లావణ్యాన్నంతటిని వినియోగించి వాని నొసరించిన బ్రహ్మ, పాపం మిగిలినవానికి తగిన సొగసు కోసం వెంపర్లాడుతున్నట్లున్నాడు.

ఆ పార్వతి తొడలను అందంలో ఆకారంలో ఏనుగు తొండములతోను, అరటి కంబాలతోను ఉపమించవలసిందే. కాని, ఏనుగుతొండాలపై చర్మమేమో మరీ కర్కశంగా ఉంటుంది గనుకా, అరటికంబాలులోన అతి శీతలం కలవి గనుకా అలా ఉపమించుట కవి నోచుకొనలేదు.

ఆమె మొలనూలు వ్రేలు తావెంతగాప్పదో ఊహించు కొనడాని కొక మార్గమున్నది. ఆతర్వాత ఇతిరస్త్రి లెవ్వరికి

లభ్యంకాని శివుని తొడపై ఆ భాగం ఆరోపితమైనది. ఈ మాత్రం చాలు ఆవిడ నితంబశోభ ఎంతగొప్పదో చెప్పడానికి! నాభి బిలంలో ప్రవేశించిన ఆ కన్య నూగారు పోకముసిని దాటి ఎలా ఉన్నదని! తన మేఖలలో నడుమనుంచుకున్న నీలమణి రోచిర్నివహం వలె నున్నదది.

ఆమె కుచద్వితయం ఒకటి నొకటి ఒరుసుకుంటూ విరిసి నది. అతి ధవళమై శ్యామముఖమై ఉన్న ఆ చనుగవ నడుమ బిసతంతు వుంచుటకు కూడా వ్యవధానంలేదు. మరి ఆ సుకుమారి బాహువులు శిరీష కుసుమ పేశలము లనుకుంటాను, అందు వల్లనే తా నోడిపోయినా మన్మథుడు వానిని శివునికి కంఠపాశాల నుగా చేయగల్గినాడు.

స్తనబంధురమైన ఆమె కంఠంలో నిస్తలమైన ముక్తా హారం వేసుకొన్నదా-అందులో ఏది దేనికి ధూషణమో చెప్పలేము. పరస్పర లావణ్యసంవర్ధకా లయిన వవి.

చంచలమనస్కమైన లక్ష్మి చంద్రునిలో పద్మగుణముల ననుభవింపలేక పోయినది; పోనీ అని పద్మాన్నాశ్రయించిందికాని, అక్కడ చందమామ చలువ విలువా లభ్యంకాలేదు. అందుతో విసింగి ఈ రెండూకల పార్వతీముఖాన్ని సమాశ్రయించి ఆ రెంటి మేలిమినీ అనుభవించగలిగినది; అందుతో ఆనందించగలిగినది.

చివురుటాకులలో పూవును పొదిగితేగాని, లేదా పగడాలలో ముత్యాలను తాపితేగాని అరుణాధర పరివ్యాప్తకాంతి అయిన ఆ కోమలిచిరునవ్వుతో పోల్చవచ్చును.

ఆమె కంఠస్వరం అమృత మొలుకుతూ ఉంటుంది. ఆ మధురభాషిణి మాట్లాడితే దానియందు కోయిల గొంతుక కూడా శ్రుతిచేయక వాయిస్తున్న వీణానాదం వలె వినువారి చెవికి కఠోరంగా తోస్తుంది.

మరి ఆ మగువ కనులు కలువలే సుమా; గాలికి కదలే నల్ల కలువలను బోలే ఆ ఆయతాక్షి బెదరుచూపులు లేళ్ళ దగ్గర ఆవిడ నేర్చుకున్న దేమో! కాదా అవే ఈ కన్యనుండి పరిగ్రహించినవో చెప్పలేము.

కాటుక పుల్లతో గీసినట్లున్న పొడుగాటి ఆ ముగుద కనుబొమ లెంత విలాస చతురములని! దానిని చూచి మన్మథుడు తన ధను స్సెంతో సుందర మనుకొని పూర్వం గర్విస్తున్న వాడల్లా ఆ పొగురును వదలివేసుకున్నాడు.

జంతువులలో సిగ్గుంటుందో వేదో తెలియదు. ఒకవేళ అలాంటిదే వుంటే చమరీమృగా లా పార్వతి కేశపాశాన్ని చూచింతర్వాత తమ వాలాలపైనున్న ప్రీతిని తప్పక వదలిపెట్టి గలవు.

సుందర వస్తువు లన్నింటినీ ఒకచోటచేర్చి ఎలా ఉంటుందో చూతామనుకున్నాడేమో ఆ విధాత! అందానికి పోలికలుగా చెప్పుకునే అన్ని వస్తువులను ఆ యా తావులలో సరిగా అమరించి ఈ కన్నెను నిర్మించినాడు కావచ్చును.

కామచారి అయిన నారదు డొకసారి హిమవంతుని దగ్గరకు విచ్చేసినాడు. అతని దగ్గరనే ఉన్న కూతును చూచి

నాడు. ప్రేమతో ఈ కన్నె హరుని శరీరార్థమును హరించును సుమా అని ఆనతి ఇచ్చినాడు.

అందువల్లనే ప్రగల్భమైన వయస్సుతో పార్వతి మిస మిస లాడుతున్నా హిమవంతుడు మరొక వరుని వెదకవలెనని తలంచకుండా అలా ఊరుకున్నాడు. మంత్రపూతమైన హవ్యం అగ్నిని వీడి మరొక తేజస్సు దేనిలోనూ హుతం చేయ వీలు లేదుకదా !

శివు డడుగనిదే తన కూతు నిత్తునని చెప్పడానికి హిమ వంతుడు సంకోచించినాడు. తమ కోరిక నిరాకృతమగునేమో నన్న భయంతో సాధువులు తమకు ఇష్టమైన విషయంలో కూడా ఉదాసీనులే అవుతారుకదా !

ఈ పార్వతే పూర్వజన్మంలో దక్షునిమీది కోపంతో తన శరీరాన్ని విసర్జించింది. అప్పటినుండి ఈశ్వరుడు విషయా సక్తిని వీటిబుచ్చి భార్యారహితుడుగానే ఉండిపోయినాడు.

ఆ కృత్తివాసుడు తపస్సు చేసుకుందామని నిశ్చయించుకున్నాడు. అందుకని గంగా ప్రవాహ నుకులొరసే తావున, దేవదారు తరువులు మొలిచిన చోటన, కస్తూరి మృగాల సువాసనలొలసే స్థలాన, కిన్నరుల పాటలు వినవచ్చే ఒకానొకహిమవంతంచరియపై తపస్సలంఛిల్ల యించుకున్నాడు.

అక్కడే ప్రమధగణాలు సురపొన్నపూలను ముడుచు కొని, కోమలభూర్జత్వక్కులను కట్టుకొని, మణిసిం కలిసిన శిలాజిత్తు నిండిన కొండరాతి తావులలో కూర్చుండినారు. ఆ ఈశ్వరుని వృషభం మంచుపేరుకున్న రాశ్వను తన ఖురాగ్రా

లతో త్రవ్వచూ దర్పమనోహరమైనదై సింహంవలె గర్జించి
నది. దానిని చూచి గవయమృగాలు భయభ్రాంతులైనవి;
ఆ ధ్వని వినుటకు తగిన తాలిమి కూడా వానికి లేకపోయినది.

అష్టమూర్తి అయిన శివుడు తన మూర్త్యంతరమే
అయిన అగ్నిని ప్రతిష్ఠించి, సమిధలతో రగులొక్కి తపః
ఫలాలన్నిటికీ విధాత అయిన తానే ఏ కోరికతోనో మరి
తపస్సు చేయ నారంభించినాడు.

దేవతలకు పూజ్యుడైన ఆ మహాస్థుని శివుని హిమ
వంతుడు అర్ఘ్యంతో అర్చించినాడు. ఆయన నారాధించడం
కోసం చెలులతోపాటు నియమశీల అయిన తన కూతును
నియోగించినాడు.

నిజానికి వయసులోనున్న వనిత సమాధి భంగహేతువు
గనుక అందుకు విరుద్ధమైనదే. అయినా ఆ పార్వతి తన్ను
సేవించుటకు శివు డంగీకరించినాడు. బౌనుమరి ! వి కా ర
హేతు వున్నప్పుడు కూడా తమ మనసు చెదరకుండా ఉంచుకో
గలిగినవారే కదా ధీరచిత్తు లగుదురు.

ఆ కన్య శివునికి కావలసినవన్నీ సమకూర్చ సాగినది.
పూజకు పూలుకోసుకొని తెస్తుంది; వేదికను తుడుస్తుంది;
నిత్యానుష్ఠానాని కవసరమైన నీటిని, దర్భలను తెచ్చిపెడు
తుంది. ఇలా ఈ పనులన్నీ చేస్తూ, అందువల్ల కలిగే అలతను
శివుని తలమీది నెలకందు వెలుగులతో తీర్చుకుంటూ పార్వతి
శివునకు ప్రతిదినం శుశ్రూష చేయసాగినది.

ద్వితీయ సర్గ

ఆ సమయంలో తారకాసురుడు దేవతలను వేధింప సాగినాడు. వారు దేవేంద్రుని తమ ముందుంచుకొని బ్రహ్మ దేవుని దర్శింతామని సత్యలోకానికి వెళ్ళినారు. వాడిన ముఖములతో వెళ్ళిన ఆ దేవతలకు, ముకుళించిన పద్మాల తోడి సరస్సులముందు ఉదయభానునివలె ప్రత్యక్షమయినాడు.

ఆ సర్వతోముఖుడు, వాగీశుడు, సర్వ జగత్తుకు సృష్టికర్త అయిన బ్రహ్మకు నమస్కరించి, అర్థయుక్తములైన వాక్కులతో దేవత లిలా ప్రార్థించినారు.

“భగవాన్, నీవు సృష్టికి ముందు కేవల అత్ముడవు. ఆ తర్వాత సృష్టిప్రవృత్తికాలంలో గుణత్రయ విభాగం పొందినవాడవు. త్రిమూర్తి రూపంతో నెగడినవాడవు. అలాంటి నీకిదే నమస్కారము. అజుడా! నీవు ఉదక మధ్యంలో విడిచిన వీర్యమే చరాచర జగత్తుకు మూలమైనది. అలా విశ్వకారణుడవని నిన్ను పెద్దలు గానం చేస్తుంటారు.

“ఒకడవే అయినా అవస్థాభేదంతో నీ మహిమను ప్రదర్శిస్తూ ప్రళయస్థితి సృష్టులకు కారణుడవైనావు. సృష్టి కోసమనే నిన్ను నీవు రెండుగా విభజించుకొని స్త్రీ పురుష మూర్తులుగా చేసుకొన్నావు. వారే ఉత్పన్న జగత్తుకు జనసీజనకు అయినారు. నీ బ్రహ్మకాల ప్రమాణంలో ఏర్పడిన

రాత్రిం బవశ్చే అవే నీవు నిద్రపోయే, మేల్కొనే కాలములు.
అవే భూతప్రళయానికి, సృష్టికి హేతువులు.

నీవు లోకానికి కారణుడవు. కాని నీకు కారణ మెవరూ
కాదు; జగత్తులకు అంతకుడవు నీవు, కాని నీకు అంతం లేదు.
జగత్తునకు ఆది నీవు, కాని అనాదివి. జగత్తునకు ఈశ్వరుడవు
నీవు, కాని నిరీశ్వరుడవు నీవు. నిన్ను నీవే తెలుసుకుంటున్నావు.
నిన్ను నీవే సృష్టించుకుంటున్నావు. నీలో నీవే లయ మొందు
తున్న కృతివికూడా.

నీవు ద్రవరూపుడవు, కఠిన రూపుడవు; స్థూలుడవు
సూక్ష్మమవు; లఘువూ గురువూకూడా నీవేనయ్యా. వ్యక్తు
డవు అవ్యక్తుడవు కూడా అయిన నీవు అణిమాది రూపములలో
యథేచ్ఛగా ఇష్టంవచ్చినదానిరూపంలోవ్యక్తుడవవుతుంటావు.

ప్రణవం ఆరంభంగానూ, ఉదాత్తా నుదాత్త స్వరిత
ముచ్చారణములుగానూ, కర్మ యజ్ఞంగానూ, ఫలం స్వర్గం
గానూ ఉన్న వేదములకు నీవు కారణమవు. పురుషార్థ ప్రవర్తిని
అయిన ప్రకృతివి నీవే నంటారు. ఆ ప్రకృతిని దర్శిస్తూ ఉదా
నీనంగా-తటస్థుడుగా-ఉండిపోయే పరమ పురుషుడవు నీవు.

నీవు పితరులకు పితవు; దేవతలకు దేవతవు; పరాత్
పరుడవు. సృష్టికర్తలకే సృష్టికర్తవు. హవ్యము హోతా
కూడా నీవే. భోజ్యం భోక్తకూడా నీవే. తెలియువాడవు,
తెలియబడువాడవుకూడా నీవే. ధ్యానించువాడవు, ధ్యేయము
కూడా నీవే. నీవు పరుడవు, శాశ్వతుడవు.”

సత్యప్రియవాక్కులతో అలా వారు స్తుతింపగా విని ఆ విధాత ప్రసన్నుడై ఇట్లా ప్రత్యుత్తర మిచ్చినాడు. ఆ పురాణ కవి నాలుగు ముఖాలా వెలువడిన చతుర్విధములయిన-ద్రవ్య గుణ క్రియా జాతి భేదములుగల శబ్దములప్రవృత్తి సార్థకమైనది.

“ఓ ప్రాజ్యవిక్రములారా ! మీరు మీ మీ అధికారాలను స్వశక్తి సామర్థ్యాలతో నిర్వర్తిస్తూ ఒక్కమారే కలిసి విచ్చేసినారు. యుగబాహువులగు మీకు స్వాగతం.

ఇదేమి టిలా మీరు మంచుపడి మాసిన తారకలవలె వాడిన మోములతో నున్నారు. పూర్వమువలె మీరు తేజోవంతులుగా లే రెందుచేత ?

ఇంద్రధనుస్సువలె మిలమిలా వెలుగులీనే ఈ వృత్రహంత ఇంద్రుని వజ్రాయుధం మొన మొక్కవోయినట్లై కాన వస్తున్నదేమి ? ఈ వరుణునిచేతనున్న శత్రువులకు దూర్వారమైన పాశం మంత్రంతో కట్టవడిపోయిన పామువలె దీనంగా ఉన్నదేమి ? చేతిలో గదలేకుండా కొమ్మలులేని మొండ్లివ్రూరువలె నున్న ఈ కుబేరు డేవో పరాధవం పొందినట్లు అది అతని మనసులో మెరిమెరిలాడుతున్నట్లు తోచుచున్నదేమి ?

అదేమి టిలా రంగుమాసిన దండంతో యముడు నేలపై గీతలుగీస్తూ దానిని ఆరిపోయిన కొఱివిలా తేలికపరుస్తున్నాడేమిటి ?

అయ్యో ! ఆదిత్యు లిలా తమ ప్రతాపం పాడువడి చల్లబడిపోయినారేమి ? బొమ్మలో గీసినవారిలా తమ దుర్నిరీక్ష్యతను పోగొట్టుకొన్నారెందువల్ల ?

పారుతున్న నీకు వెనుదిరిగినదంటే ఏదో అడ్డువడినదని నులుపుగా అనుకోవచ్చు. ఈ మరుత్తులు ఆగి తడబడుతున్నారంటే ఏదో వీరి వేగాని కష్ట తగిలినదనే ఊహించవలసి వస్తున్నది.

ఏకాదశరుద్రులుకూడా తలలు వంచుకొని చంద్రవంకలు ప్రేలుతుండగా వారికత్తులు మొక్కవోయినట్టున్నారేమి?

పూర్వం మీ రందరూ లబ్ధప్రతిష్ఠులు. అలాంటివారు మీకంటే బలవత్తులైన విరోధులతో సామాన్య విధులు విశేష విధులతోవలె కించపడిపోయినారా?

ఇంతకూ వత్సలారా! మీ రే మడగడంకోసం ఇట్లా వచ్చినారు? చెప్పండి. సృష్టిబాధ్యత నాదైతే, దానిని రక్షించే బాధ్యతంతా మీపైనే ఉన్నది.”

అని ఈ విధంగా బ్రహ్మదేవుడు దేవతల నడిగినాడు. అప్పు డింద్రుడు మందానిలంతో సంచాలితమైన కమలాకరం వంటి తన వెయ్యి కన్నులతో బృహస్పతిని చెప్పమని పైగ చేసినాడు.

ఇంద్రుని వేయికన్నులకంటే విశిష్టమయినకన్నె, రెండే కన్నులుగల బృహస్పతి అజలిబద్ధుడై బ్రహ్మతో ఇలా విన్నవించుకున్నాడు.

“అవును భగవాన్ మా అధికారాలను పరు లాక్రమించుకున్నారు. సర్వాంతర్యామివైన నీకు తెలియనిదేమున్నది? నీ విచ్చిన వరములతో కన్నుదెలియని తారకా

సురుడు, లోకాలకు ఉపద్రవం తెచ్చి పెట్టడంలో సంపూర్ణ ధూమకేతువులా ఉన్నాడు.

“వానిమాటకు తిరుగులేదు ప్రభూ! సూర్యుడు వాని నగరంలోని నడబావులలోని కమలాలు వికసించుట కెంత ఎండ కావాలెనో అంతే ఎండ కాస్తున్నాడు. చంద్రుడు సర్వదా తన సకల కళలతోను వానినే సేవిస్తున్నాడు. శివుని సిగపూవైన చంద్రకళనుమాత్రమే అత నుపసంహరించుకొనడంలేదు, అంతే.

“పూలు దొంగిలించెనని ఎక్కడంటాడోనన్న భయంతో వాని ఉద్యానంలోకి అసలు వెళ్ళకుండా వాయుదేవుడు విసన కట్టి వీచినట్టుగా మెల్లగా ఆతోట కీవల మాత్రమే కాస్త వీస్తూ ఉంటాడు.

“ఋతువులు ఒకదాని వెనుక నొకటి రావడం మాని వేసి వానికి కావలసిన పూలన్నీ సంతరించడంకోసం తోట మాల్లీలవలె అన్నీచేరే వానిని ఎల్లకాలం సేవిస్తున్నవి. వాని కివ్వడానికి తగినట్టు తన నీటిలోని రత్నా లెప్పుడు సమగ్ర పరిణతినందునా అని సముద్రుడు నిరంతరం ప్రతీక్షిస్తుంటాడు ప్రభూ !

వాసుకి ప్రముఖులైన నాగుల్లెల్లూ తమ పడగలలో మణులు వెలుగుతుండగా వానికి రాత్రులలో ఆరని దీపాలుగా సేవ చేస్తున్నారు. వాని అనుగ్రహం సంపాదించడం కోసం ఇంద్రుడుకూడా తన కల్పవృక్ష మిచ్చిన నగలను నాణ్యాలను దూతలతో వానికి కానుక లంపుతున్నాడు.

ఇంతగా వాని నారాధించినా తను ముల్లోకాలను
క్షోభ పెడుతున్నాడు స్వామీ ! దుర్మనుషు దెబ్బకు దెబ్బ తీసి
నప్పుడే శాంతిస్తాడుకాని మరింత ఉపకారంచేస్తే వాడెన్నటికీ
తగ్గడు కదా !

పూర్వం కోమల కరాగ్రాలతో సురకోమలులు బహు
సున్నితంగా కల్పద్రుమాల చిగుళ్ళను చిదిమేవారు. ఇప్పు
డేమో పాపం ఆ చెట్లకు గొడ్డలిపెట్లు తప్పడంలేదు

వాడు నిదురిస్తున్నప్పుడే కాస్త మనసువిచ్చి ఏడ్చుట
కైనా వాడు చెఱపట్టిన సురకాంతలకు వీలవుతున్నది. తమ
కన్నీటి చినుకులతో తడిసి, తమ ఊర్పులకంటె మెల్లగా వింజా
మరలు వీచుతూ ఆ బందీలు వానికి ఉపచారం చేస్తున్నారు
చతురాననా !

ఒకప్పుడు సూర్యాశ్వఖురపాటితములవుతూ వచ్చిన
మేరుగిరిశిఖరాలను వాడు పెల్లగించుకొనిపోయి తన ఇళ్ళలో
క్రీడాపర్వతాలనుగా ఉంచుకొంటున్నాడు. మందాకినిలో
నిప్పుడు మిగిలినదెల్లా దిగ్గజాలు కలచిన నీరుమాత్రమే. అందలి
బంగారు తామరపూలన్నీ వానింట దిగుడుబావులలోనే
పెరుగుతున్నవి.

ఇప్పుడు దేవతలు లోకాలు చూడాలన్న అసక్తినే
వదలివేసుకున్నారు. వాడెక్కడ వచ్చిపడి దారిలో కొట్టునో
అన్న భయంవల్ల విమానమార్గమే పాడువడిపోయినది ప్రభూ.
2

యజ్ఞులు యథావిధిగా యాగాలలో హవ్యం వ్రేల్చుతున్నారు. కాని అగ్ని ముఖంనుండి వాడాహవ్యాన్ని మే మలా ఏమీ చేయలేక చూస్తుండగా అపహరించుకొని పోతున్నాడు.

ఇంద్రుని చిరకాలార్జిత కీర్తి రూపుగొన్న విధంగా నున్న ఉచ్చైశ్రవాన్ని అశ్వరత్నాన్ని వాడు కాజేసినాడు. ఆ క్రూరుని విషయంలో మే మెన్ని సామాన్యపాయాల నుపయోగించినా సన్నిపాతంలో ఔషధాలవలె అవి ఒక్కటి పని చేయడం లేదు.

ఏదో మహావిష్ణు చక్రమైనా వానిని చంపగలదన్న ఆశ మా కుండినది. కాని తగిలినంతనే నిప్పులుకేకే ఆ సుదర్శనం కూడా వాని కంఠంలో పతకంవలె అయిపోయినది మహాత్మా ! సురగజామలను జయించిన వాని మత్తనారణా లిప్పుడు మేఘాలతో క్రుమ్ములాటలు నేర్చుకుంటున్నవి.

కాబట్టి ఓ స్వామీ, వానిపీడ వదలించుకొనుటకు మీరొక సేనాపతిని సృష్టింపవలెనని మా కోరిక. కర్మబంధాలను త్రెంచివేసే ధర్మంకోసం ముముక్షులవలె మేము వాని కోసం వేచి ఉన్నాము. ఆ సేనానిని ముందుంచుకొని సుర సైన్యంతో వెళ్ళి ఇంద్రుడు పరులపాలైన జయలక్ష్మిని కాలు సేతులుకట్టి తీసుకొని రాగలుగునట్లు చేయవలసినది మీరే. ”

ఆ బృహస్పతి మాటలు ముగియగానే బ్రహ్మ ఇలా చెప్ప సాగినాడు. ఉరుము ముగియగానే వాన కురిసినట్లు తోచిన వా మాటలు. ఆయనన్న దిది :

“మీ కోరిక సిద్ధింపగలదు. కొంతకాలం ఓపికపట్టండి. అలాంటి సేనానిని నేను సృష్టింపలేను. ఎందుకంటే వాని సౌభాగ్యమెల్లా నా వలన నేర్పడినదే. మరి దానిని నేనే ఎలా నాశ మొనరింపగలను? విషవృక్షమైనా సరే తానేవేసి పెంచి తానే కొట్టివేయడం యుక్తంకాదు గదా?

అసలు వాడు కోరిన వరమే అది. సురలచే తనకు చావు మూడకూడదన్నాడు. అలాగేనని నేను వాని కా వరమూ ఇచ్చినాను. అలా ఇప్పుడానికి కారణ మున్నది. లోకాలన్నిటినీ మసిచేసివేయగల వాని తపస్సు నాపుటకే అలా చేయవలసివచ్చినది. అందుమూలంగానే వాని తపస్సు నాపివేయగలిగినాను.

సమరసముత్సాహియై ఆ వీరుడు రణభూమిలో నిలువగా వానియెదుట నెవడు నిలువగలడు? ఆ పరమేశ్వర రేతస్సం జాతుడైన వాడొక్కడే ఆ పని చేయగలడు. ఆ పరమేశ్వరుడు చీకటి కావల ఏకాకృతి వెలుగు పరంజ్యోతి. ఆయన మహిమ నాకూ విష్ణువునకూ కూడా అలభ్యమైనది.

ఇప్పుడాశంకరుడు తపోనిష్ఠలో చిత్తము నుంచి ఉన్నాడు. కావున, ఉమారూపమైన అయస్కాంతంతో లోహంవంటి ఆయన చిత్తాన్ని ఆకర్షించడంకోసం మీరు ప్రయత్నించ వలసి ఉన్నది.

నా వీర్యమును భరించుటకు ఒక్క జలమునకే శక్తి గలదు. అలాగే ఆ పరమేశ్వర రేతస్సును భరించుట కా ఉమ ఒక్కతే సమర్థురాలు. వారిరువురకు జనించిన కుమారుడు మీకు సేనాపతిత్వం వహింపగలడు. అతడే తన పరాక్రమంతో

బందీలయిన సురస్రీల జడలుగట్టిన వెండ్రుకలను విడదీయ గలడు.”

అని ఈ విధంగా దేవతలకు చెప్పి ఆ ప్రపంచకారణుడైన బ్రహ్మదేవుడు అంతర్ధానం చెందినాడు. తమ కర్తవ్య నిర్వహణాయత్త చిత్తులై సురలుకూడా స్వర్గానికి వెడిపోయినారు.

అక్కడ ఇంద్రుడు తనపని నెఱవేరుటకు మన్మథుడొక్కడే చాలినవాడని భావించినాడు. వెంటనే అందుకై మన్మథుని మనసున తలంచుకున్నాడు.

కోమలీభూలతామనోహరశృంగమైన ధనుస్సును రతీదేవి కంకణచిహ్నాలుగల తనమెడకు తగిలించుకొని, తన సహచరుడైన వసంతుని చేతులతో తన మావి చివురుటమ్ము నుంచి మన్మథుడు ప్రాంజలియై ఇంద్రుని సమ్ముఖానికి విచ్చేసినాడు.

ఇది ద్వితీయ సర్గ.

తృ తీ య స ర్గ

ఆ దే వేంద్రుని వెయ్యికనులూ ఒకేమాట దేవత లందరిని వదలి మన్మథునిపైనే పడినవి. ఏదో పనినిమిత్తం ప్రభువులకు ఆశ్రితులపైనున్న ఆదరాభిమానాలు అటునిటు మారడం తఱచుచు జరుగుతూ ఉండనదే !

తన సింహాసనానికి దగ్గరగా ఆతని నింద్రుడు కూర్చుండమని స్థలం చూపినాడు. ప్రభువుల ఆజ్ఞను బొదలదాల్చి మన్మథు డతనితో ఇలా సంభాషింప మొదలిడినాడు.

“పురుషుల శక్తిసామర్థ్యాలెరిగినప్రభూ, నాకు లోకంలో చేయవలసిన దేమున్నదో సెలవిమ్ము. నన్ను పిలవడంతోనే మీరు నాపై అనుగ్రహం చూపినారు. మీ ఆజ్ఞతో దానిని మరింత అధికం చేయవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

చిరతపస్సంపన్నతతో నీపదవి నాకాంక్షించి ఎవడైనా తపస్సు చేస్తున్నాడా? అలా నీకు అసూయ కలుగజేస్తున్నాడా? చెప్ప. ఇదే నా విల్లెక్కి-డి బాణం సంధించి వానిని నా వశవర్తిని చేసుకుంటాను.

నీకు సరిపడని వాడెవడైనా జనన జరామరణ భయంతో ముక్తిమార్గం అనుసరిస్తున్నాడా? వాని నిప్పుడే సుందరుల కటాక్షపాశాలతో బంధిస్తాను - సెలవిమ్ము.

వాడు శక్రకునివద్దనే స్వయంగా నీతిశాస్త్రం చదువు
కున్నవాడైనా సరే, నీపగవాడైతే చాలు వాని అర్థ ధర్మా
లను విషయాభిలాషతో చెరిచి వరదగట్టులనువలె విచ్చిన్నం
చేయిస్తాను.

ఏ దుఃఖశీల అయిన పరివ్రతో తన అందంతో నీలోల
మైన మనస్సులో ప్రవేశించినదా? ఆవిడ సిగ్గువిడిచి వచ్చి
నిన్ను స్వయంగా తనచేతులతో పరిష్కంగం చేసుకొనవలెనని
అభిలషిస్తున్నావా? ఓ కామశీల, ఏకోపశీల చీకటి తప్పు
చేసినందుకై నీపై కోపపడినది? పాదాల కెరిగినా నిన్నెవతె
తిరస్కరించినది? ఆమె తన సేతకు పశ్చాత్తాపపడి చివురు
పాన్నునే శరణుజొచ్చేలా చేస్తాను - చెప్పవయ్యా ప్రభూ!
అనుగ్రహించు.

నీ వజ్రాయుధం విశ్రమించనీ. నా శరవరంపరతోనే ఏ
దైత్యునైనా సరే భుజబలవిరహితునిగా చేసివేస్తాను. పెద
వులు వణకుతుండగా ఏకోమలి కోపపడినా గడగడలాడి
పోయేలా వానిని చేస్తాను - చెప్పు.

నాకున్నది పుష్పాయుధమే అయినా మీ అనుగ్రహం
వల్ల, ఒక్క వసంతుని సాయంతోనే పినాకపాణి అయిన
హరుని గుండెడిటవునైనా నీకుగారిపోజేయగలను ప్రభూ.
ఇతర ధానుస్కులు నాకు లెక్కేమిటి? ”

ఆ మాటలను దేవప్రభువు విన్నాడు. మెల్లగా తన
తోడపై పెట్టికొని ఉండిన కాలినితీసి పాదపీఠంపై ఉంచినాడు.

తానుకోరిన పని తానుగానే చేయగలనని చెప్పిన కామునితో ఆఖండలు డిలా అన్నాడు:

“నీవు చెప్పినంతా చేయగల సమర్థుడవయ్యా మిత్రమా! నాకున్న ఆయుధాలు రెండు — ఒకటి వజ్రాయుధం, రెండు నీవు. వజ్రాయుధమేమో తపోవీర్యసంపన్నులయెడ పని చేయదు. మరి నీవలా కాదు — సర్వతోగామివి నీవు; దేనినైనా సాధింపగలవాడవు కూడా.

నీ సామర్థ్యం, శక్తి నేనెఱుగుచును. అందువల్లనే ఒక మహాత్కార్యంలో నన్నువలెనే నిన్ను నియోగిస్తున్నాను. భూమి నంతటిని మోయగలదని చూచేకదా ఆదిశేషుని శ్రీమన్నారాయణుడు తన్ను మోయుటకు నియోగించుకున్నాడు.

శివునైనా ధైర్యచ్యుతుని చేయగలనని ఇంతకుముందే నీవన్నావు. ఆ మాటలతోనే మాపనిని దాదాపు నీరంగీకరించినట్లే అయినది. ప్రబల విరోధులుగల దేవతలు ప్రస్తుతం కోరుతున్నదికూడా అదేసయ్యా. ఆ భవవీర్యప్రభవువైన వానినే తమ సేనానిగా చేసుకొనవలెనని మాదేవతల కోరిక. ఆ శంకరుడు కృతవిధియై బ్రహ్మాయందు తన చిత్తం నిల్పి నేడు తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఆయనను నీ బాణమొక్కటే దారికి తేగలదు.

పవిత్రురాలైన పార్వతిపై ఆయన మనసు వడునట్టుగా నీవు ప్రయత్నించాలి. ఆయన వీర్య నిషేక భూమిగా గలది స్త్రీలలోకెల్లా ఆమె ఒక్కతేనని బ్రహ్మ దేవుడు మాకుసెలవిచ్చి ఉన్నాడు.

తన తండ్రి ఆనతి మేటి కామె హిమవంతంపై తపస్సు చేసుకుంటున్న శివుని సేవిస్తున్నదని అచ్చరలు చెప్పగా విన్నాము. వారు మాచారులని నీకు తెలుసుగదా! మరి ఈ విధంగా ఆకార్యం కాగలదిగానే ఉన్నది. అయినా సస్యం మొలకెత్తడానికి ముందు కాస్త వాన కురవాలిగదా. అలాగే నీవు వెళ్ళి ఆపని నెఱవేరుటకు కావలసిన వాతావరణం కల్పించు. నీ 'కార్యం' సిద్ధిస్తుంది. దేవకార్యాన్ని నెఱవేర్చేసంగతి చూడు ఇలా దేవవిజయం కోసం శివునిపై అమ్మ విమవగల ధన్యత నీకే దక్కుతుంది. అప్రసిద్ధమైనా అసాధారణమైన పని పురుషునికి యశస్సు చేకూరుస్తుంది. మరి ప్రసిద్ధము, అసామాన్యము కూడా అయిన ఈపని నీకు చిరకీర్తిని సంపాదించిపెట్టగలదు.

నిన్నీపని చేయుమని అర్థిస్తున్నవారు దేవతలు; ఈపని చూతమా ముల్లోకాలకూ అవసరమైనది. నీవు అమ్మ పట్టినా చేయవలసినపని హింసాకరమూ కాదు. మరి నీవా అద్భుత పరాక్రమ ధుర్యుడవు- ధన్యుడవు కదా మిత్రమా! నిన్నెప్పుడూ వదలక వెన్నంటే వసంతు డెలాగూ చెప్పకున్నా నీకు సాయంగా ఉంటాడు. అగ్నిని ప్రజ్వలింపజేయుమని గాలి నెవరైనా అడుగుతుంటే అలా చేస్తున్నాడా?"

అని ఈ విధంగా ఇంద్రుడు చెప్పగా వల్లెయని మన్మథుడు ప్రభువు ఆజ్ఞను అనుగ్రహదత్తమాలికనువలె శిరసావహించినాడు. ఐరావతాన్ని ఆస్థాలనం చేసి చేసి రాటుదేరిన తన చేతితో ఇంద్రుడు వాని ఒడలు నిమిరినాడు. సరే మన్మథుడు బయలుదేరినాడు.

తన కిష్టుడైన సహచరుడు వసంతుడు వెంటరాగా, బీతు
బీతుగా రతి అనుసరింపగా, తన ఆత్మబలితోనైనా సరే
దేవేంద్రుడు కోరిన పనిని నిర్వర్తింప నెంచినవాడై కాముడు
హిమవంతంలోని శివుని ఆశ్రమానికి వెళ్ళినాడు.

వ సంత విజృంభణం

అంతట నిగ్రహశీలురైన మునుల తపస్సమాధికి ప్రతి
కూలమైన రీతిగా మనోభవుని అభిమానభూతుడైన వసంతుడు
ఆ తపోవసంతో తన స్వస్వరూపంతో విజృంభించినాడు.

సూర్యుడు సమయ విలంఘనంచేసి కుబేర దిశవేపు
పోనుండగా, దక్షిణదిశ నిట్టార్పు విడుస్తున్నట్టు మందమలరూ
నిలం బయలు వెడలినది.

అంతట అశోకం మొదటినుండే చివుళ్లను వేసినది;
పూలను పూసినది. అందెలు మ్రోయుచుండగా సుందరులు
పాదతాడనంతో దోహదక్రియ నడపవలసిన అవసరంకూడా
లేకపోయినది

చివురుటాకులే ప్రక్కనకట్టిన పత్రాలు కాగా, నవ
చూతబాణం మన్నధునకు సిద్ధంచేసి యిచ్చిన వసంతుడు,
తుమ్మెదలను దానిపై మన్నధ నామాక్షరాలనువలె నివిష్టం
చేసినాడు.

కొండగోగు లప్పుడు పూచినవి. ఆ పూలు చూచుట
కెంతో అందంగా రంగురంగులతోనున్న వాసనలేని పూలగు

టతో మనస్సు చివుక్కుమన్నది. అయినా సృష్టికర్త అన్ని గుణాలనూ ఒకచోచేర్చి సమగ్రం చేయడాని కెప్పుడూ విముఖుడే గదా !

విచ్చని మోదుగుపూలు అరుణారుణాలై చంద్రవంకల వలె నుంటున్నవి. అందువల్లనే వనలక్ష్మీసమాగతుడైన వసంతుని తడి నఖక్షతాలలా ఉన్నవవి.

వసంతలక్ష్మి వనలక్ష్మి ముఖంపై తుమ్మెదకాటుక కలిపిన చిత్రతిలకాన్ని రచించినది. బాలారుణకోమలమైన రాగంతో చూతపల్లవాధరాన్ని అలంకరించినది.

ప్రేంకణం పూగుత్తులలోని పుప్పొడిరాలి జింకల కళ్ళలోపడి చూపు తగ్గించినది. అవి మదోన్మత్తములై గాలి కెదురుగా ఎగురుతూ పోతున్నవి. పండుటాకులు గరగర లాడుతూ ఆ వనాలలో రాలుతున్నవి.

మధువికసనంతో మూవిచిగుళ్ళను తిని రక్తకంఠమై పుంస్కోకిల మధురంగా కుహూరవం చేసింది. పొలయలుక చెందిన వెలదుల కోపాన్ని కూల్చడోసే ఆ కూతే మన్మథుని వచనంగా భాసిల్లినది.

మంచు విరిసి పోతున్నది. అందువల్లనే కిన్నరుల పెదవులు పగిలిపోక చక్కగా నున్నవి. అంతేకాక చలిలో వానికి కుంకుమాదులు పూసేవారు. ఇప్పుడా పూతలులేక అవి పాండురవర్ణసంశోభితా లయినవి. మరి ఇలా చలి విడిపోగా వారి మకరికాపత్రాలపై చిఱుచేమట లుదయించసాగినవికూడా.

అలా అకాలంలో వసంతం రావడం చూచి శివతపో వనంలోని తపస్వులు, మనసు వైచిత్ర్యవికారాలను నిరోధించుకొని తమ మనసును నిగ్రహించుకోగలిగినారు. తన పూలవిల్లు నెక్కిడి రతి ద్వితీయుడై మదను డక్కడికి వచ్చెను కదా! అందుతో స్థావరజంగమ మిధునయులన్నీ తమ అనురాగం పరాకాష్ఠనందగా తదనుకూల చేష్టలతో ప్రవర్తించినవి.

తుమ్మెద పుష్ప మధుపాత్రలో తనప్రియురాలితో పాటు కలిసి తేనెత్రావినది. అరమోడ్పు కనులతోనున్న జింకను దుప్పి కొమ్ముతో గోకసాగినది. ఆడు ఏనుగు ప్రేముడితో తామరపుప్పొడి వాసనగల గండ్ూషజలాన్ని గజమున కొసగినది. చక్రవాకం తన పెంటికి తాను సగం తిన్న తామర తూడు నిచ్చి పెరిమ చూపినది.

కిన్నరాంగనలు పుష్పాసవం త్రావునూ కనులలో మత్తు తొంగిచూడగా పాటలు పాడుతున్నారు. చిలుచెమటలతో వారి ముఖాలపైనున్న మకరికాపత్రచనలు కొద్ది కొద్దిగా చెడిపోతున్నవి. ఆ పాటల నడుమ నడుమ కిన్నరులు వారిని ముద్దిడుకొంటున్నారు.

ఇంతింత పుష్పస్తబకస్తనాలతో, మనోహర ప్రవాళోష్ణములతో లతాంగనలను తరువులు వినమితశాఖాబాహువులతో కాగిలించుకొన్నవి.

ఈ ఆమని వగలుపోతున్నా, అచ్చరలు పాటలు పాడుతున్నా హరు డా సమయంలో ఆత్మానుసంధానపరుడే అయి

నాడు. మనోనిగ్రహం గలవారికి ఎలాంటి విఘ్నాలైనా వారి సమాధిని భంగం చేయగలవి కాలేవు గదా !

అంతలో నంది పొదరింటిద్వారం వద్దకు వచ్చినాడు. అతని ఎడమ ముంజేతిపై బంగారుబెత్తం వ్రేలుతున్నది. ఈ వసంత విలాసం చూచి తన కుడిచేతి చూపుడువ్రేలును పెదవులపై నుంచుకొని 'జాగ్రత్త, చిత్తవికారం సొందకు'డని గణాలను సన్నతోనే ఆజ్ఞాపించినాడు.

ఆ శాసనంతో వెంటనే కాననం కాననమే చిత్తమవు లోని బొమ్మవలె అలా నిలిచిపోయినది. చెల్లు కదలాడలేదు; తుమ్మెదలు తిరుగాడలేదు; పక్షులు కలకలారావం చేయడం లేదు; మృగము లెగురుట లేదు.

ఆ నందిచూపులను తప్పించుకొన్నాడు మదనుడు. ప్రయాణంలో చుక్కెదురును పరిహరించుకొన్నట్లు దాని తప్పించుకొన్న తర్వాత సురపొన్నలు అల్లిబిల్లిగా అల్లుకొని ఉన్న భూతపతి ధ్యానస్థానాన్ని చేరుకున్నాడు.

మృత్యువు దగ్గరవడుతున్నా మారుడు శివుని కను గొన్నాడు. దేవదారుద్రుమంక్రింది అరుగుపై పులిచర్మం పరుచుకొని కూర్చున్నా డా ముక్కంటి. ఆయన వీరాసనం వేసి కూర్చున్నాడు. పూర్వ కాయం స్థిరంగా ఉన్నది. నిటారుగా నున్న వీపు; ఉభయ భుజ శిరస్సులూ కాస్త వొంగినవి. తొడ లపై రెండు చేతులను వెల్లికిల ఉంచుకొన్నాడు. అవి విరిసిన తామరపూలవలె తోచినవి.

ఆయన తనజడలను పాములతో కట్టుకొన్నాడు. రెండు పేటలుగా జపమాలను చెవికి చుట్టుకున్నాడు. తన గొంతుక నల్లదనంతో మరింత నల్లనైన కృష్ణమృగ చర్మాన్ని కట్టు కున్నాడు.

ఆయన కనీనికలు కొద్దిగా మిసమిసలాడుతూ తీవ్రంగా స్థిమితంగా నున్నవి. ఆయన కనుబొమ్మ లేమాత్రం కదలుట లేదు. తెప్ప లల్లాడుటలేదు. క్రిందుగా కనులనుండి వెలుగు లను చిమ్ముతూ ముక్కుకొననే చూస్తున్నా డాయన.

ప్రాణాన్ని నిరోధించి వానకురవని మబ్బువలెను, అలలు లేని మడుగువలెను, గాలికి కదలాడని దీపంవలెను ఆయన నిశ్చలుడై ఉన్నాడు. కపాలనేత్రంనుండి దారిచేసుకొని బ్రహ్మరంధ్రంనుండి జ్యోతిఃప్రరోహాలు పొడసూపుతున్నవి. తామరతూళ్ల దారాలకంటె కోమలమైన బాల చంద్రు నా వెలుగు మొలకలు వాడిపో జేస్తున్నవి.

నవద్వారములనుండి నివృత్తంచేసి మనసు నాయన హృదయంలో నిలిపి సమాధిగతుడై ఉన్నాడు. బ్రహ్మవేత్తలు అక్షరుడనిపిలిచే ఆత్మను ఆత్మయందే విలోకిస్తున్నాడా శివుడు.

ఆ ముక్కంటికి అలా మనసుతో కూడా చేరుకొన వీలు లేనట్టివానిని మరుడు డగ్గరగానిల్చి చూచినాడు. భయ భ్రాంతుడై తన చేతులోనుండి శరచాపాలు జారిపోవడం కూడా అతను గమనించలేదు.

ఇలా ఉడిగిపోతున్న కాముని బలాన్ని పెంపొందిస్తున్న దేహసౌందర్యంతో అంతలోనే హిమగిరి కన్య అక్కడికి వచ్చినది. ఆమెవెంట చెలికత్తెలు కూడా వస్తున్నారు.

ఆమె ఆసమయంలో వసంత కుసుమాలనే పూర్తిగా నగలుగా ధరించినది. కెంపుల నగలకు బదులు అంతకంటె అరుణమైన అశోకపుష్పాలను ధరించినది; బంగారు పొంగు నడచే కొండగోగుపూలను, ముత్యాల నతకరించే వావిలి పూలను రకరకాల మురుపులుగా పార్వతి కైసేసికొన్నది. కుచభారంతో ఆమె కాస్త వంగినట్టున్నది. బాలాదుణ్ణోమల మైన వలువ కట్టుకొన్నది. అందుతో నిండు పూగుర్తులతో వంగి చివురించిన నడత వెవలె నున్న దామె.

ఆమె మొలనూలుగా పొగడపూలదండను కట్టుకున్నది. అది జారిపోతుండగా చేతితో మాటిమాటికి పైకెగ్గదోసు కుంటున్నది. తన వింట రెండవ అల్లెతాడును చక్కనితావని యెఱిగి మన్నథు డక్కడ దాచేనేమో అన్నట్టున్న దా మొల నూలు.

తన నిట్టూర్పు తావులమీది ఆసతో ఎగబడుతూ కెంబెదవిని సమీపిస్తున్న తుమ్మెద నామె బిత్తటి చూపులతో మాటిమాటికి తనచేతి లీలాకమలంతో తరుముతున్నది.

సమస్తాంగ సమగ్ర సౌందర్యంతో రతినిగూడా సిగ్గువడ జేస్తున్న ఆపార్వతీదేవిని మన్నథుడు చూచినాడు. చూడగనే జితేంద్రియుడైన శివుని తాను మరులుగొల్పగలనన్న ఆశ తిరిగి అతనిలో గట్టిపడినది. తనపని నెఱవేరితీరునని నమ్మకం కలిగినది.

తన భావిభర్తలయిన శంభుని తపోభూమి ప్రాంగణం లోని కామె ప్రవేశించినది. ఆ శివుడును తన అంతరంలో పరమాత్మయగు పరంజ్యోతి సందర్శనం చేసుకొని యోగనిష్ఠను చాలించినాడు. మెల్లగా ఊపిరి విడువ సాగినాడు. స్థిరమైన తన వీరాసనాన్ని సడలించినాడు. ఈ పనులతో భూమిని మోస్తున్న ఆదిశేషువు క్రుంగి ఎలాగో భూమి నలాగే మోయగలిగినాడు.

అంతట నందీశ్వరుడు శివునివద్దకువచ్చి నమస్కరించి శుశూషార్థం గిరికన్య విచ్చేసెనని విన్నవించినాడు. సరే ప్రవేశపెట్టు మన్నట్టు బొమకదలికతోనే స్వామి సూచింపగా ఆమెను లోని కంపినాడు.

పార్వతి చెలికత్తెలు స్వయంగా కోసుకొని వచ్చిన చివుళ్లనూ, వసంతకాలీన కుసుమములనూ నమస్కార పూర్వకంగా శివుని పాదసన్నిధిలో చల్లినారు. పార్వతికూడా ఆయనకు తలవంచి నమస్కరించినది. అపుడామె నీలాలకము లలోని నవకర్ణి కారకుసుమం జారినది. చెవినుంచుకున్న పల్లవం వాలిపోయినది.

“ఇతర స్త్రీలకు అలభ్యుడై నవతి నీకు లభించుగాక” అని భవు డామె నాశీర్వాదించినాడు. అది నిజమే అయినది. ఈశ్వరుడు వచించినమాటలు లోకంలో వ్యతిరేకం కావడ మెన్నడైనా సంభవమా!

అదే తన బాణం వేయుట కదనని మదనడు భావించినాడు. నిప్పులోని కురుకుతున్న మిడతవలె పార్వతీ సన్నిధానంలో శివునిమీదనే గుఱిపెట్టి వింటినారిని కదలించినాడు.

తపస్విసత్తముడైన గిరీశునిముందు గౌరి తన అరుణ కరాబ్జంతో ఆకాశగంగలోని తామరవిత్తు లెండించి కూర్చి తెచ్చిన జపమాల నుంచినది. భక్తనులభుడైన ఆయన ఆ మాలను ప్రతిగ్రహించ నుంకించినాడు. పుష్పబాణుడున్నా తన అమోఘమైన సమ్మోహనాస్త్రాన్ని వింట సంధించినాడు.

హరునకు కాస్త గుండెదిటవు తప్పినది. చంద్రోదయంలో నముద్రంవలె మనసు పొంగినది. బింబఫలాధరమైన ఉమాదేవీ ముఖంపై తన చూపుల నాయన ప్రసరింపజేసినాడు.

ఒడలంతా గగుర్పొడువగా కనులువాల్చుకొని ముఖం కాస్త అటుత్రిప్పి పార్వతి కూడా తన మనోజనితరక్తిని తన అవయవాలతో వెలువరిస్తూ నిలుచున్నది.

అలా తటాలున తన ఇంద్రియాలు వశంతప్పడం గమనించిన త్రినేత్రుడు వశిగనుక బలవంతంగా నిగ్రహించుకున్నాడు. తన మనసలా చెదరడానికి కారణమేమో అని నలుగులకులా పరికించి చూచినాడు.

తన వింటిని చక్రంవలె వంచి నారిని పట్టుకున్న తన చేతి పిడికిలి తన కుడికంటి చెంతనుండగా భుజాలువంచి, కాస్త ఎడమపాదం వంచి, తనమీదికి అమ్మ విడుచుటకు సిద్ధంగా నున్న మనోజు డా శివునకు కానవచ్చినాడు.

తపోసింధుడు గనుక మహాకోపంతో బొమముడి పెట్టినముఖం దుర్నిరీక్షంకాగా శివు డలా చూచెనా? చూడగనే ఆయన మూడవ కంటినుండి మంటలు క్రక్కుతూ అగ్ని బయల్పడలి నది. గగనంలో దేవతలుచేరి “ప్రభోక్రోధం ఉపసంహరించుకో, ఉపసంహరించుకో,” అని ఆక్రోశిస్తుండగనే ఆ శివుని మూడవ కంట పొడమైన అగ్ని మదనుని భస్మసాత్కృతుని చేసివేసినది.

అత్యంత దుఃఖాతిరేకంతో రశ్మిదేవి మూర్ఛిల్లినది. ఆమె ఇంద్రియవ్యాపారం స్తంభించి పోయినది. అలా తన మగడుపోయిన దిగులుచకు ఆ కాసేపు దూరమైన దామె. మద నుని భార్య కలా ఆ మూర్ఛ కొంతమేలే చేకూర్చినది.

వజ్రం వనస్పతిని భంజించినట్టుగా తన తపస్సుకు కలిగిన ఆ విఘ్నాన్నలా విచ్ఛిన్నపఱచి రుద్రుడు స్త్రీ సన్నిధానంనుండి తప్పుకొనదలచి తన గణాలతోపాటు అంతర్ధానం చెందినాడు.

తన ఉన్నతోన్నతుడైన తండ్రికోరికా, తన శరీర సౌంద ర్యం వ్యర్థమయ్యెనని శైలజ తలపోసుకున్నది. అందులోఈ సం ఘటన తన చెలులముందే జరిగినదికదా అని చాలా సిగ్గుపడి పోయినది. శూన్యచిత్తయై ఎలాగో తన యింటిముఖం పట్టినది.

రుద్రసంరంభ భయంతో కనులుమూసుకొని దయనీయ స్థితిలోనున్న తన కూతును హిమవంతుడు రెండు చేతులతో జవురుకున్నాడు. కొమ్ములకు తామరతీవె తగుల్కొన్న సుర గజం వలె వేగంతో తనశరీరం దీర్ఘాకృతం కాగా పెద్దపెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ దారిపట్టినాడు.

ఇది తృతీయ సర్గ.

చతుర్థ సర్గ

అవిధంగా సతి అయిన ఆ రతీదేవి మూర్ఛిల్లి నిశ్చేష్టురాలై కాసేపున్నది. ఆ తరువాత దుర్భర నవవైధవ్య వేదనను అనుభవించుటకేమో ఆమెను విధి మేల్కొల్పినాడు. మెల్లగా కనులు తెరిచినది. వానిలో చైతన్యం కానవచ్చినది. పూర్వం తనవాని నెంతగా చూచినా తనివినొందని ఆ కనులకాత డనలిక కనబడడన్న సంగతి తెలియదు.

“ప్రాణేశ్వరా! బ్రతికియున్నావా?” అంటూ ఆమె లేచి కూర్చున్నది. చూడగా ఆమెకు ముందున్న నేలపై పురుషాకృతిలోనున్న హరునిక్రోధాగ్నితో ఏర్పడిన బూదిమాత్రమే కానవచ్చినది. ఆ భస్మం చూడగనే ఆమె తిరిగి విహ్వల అయిపోయినది. నేలపైపడి దొరలినది. ఆమె ఉరస్థలం ధూళి ధూసరితమైనది. శిగముడి ఊడిపోయినది. తనలాగే ఆ వనస్థలిసీ దుఃఖాక్రాంతను చేసివేస్తున్నట్లు రతి విలపింపసాగినది.

“విలాస పురుషులందరకు సౌందర్య సంశోభితమై ఉపమాన ప్రాయమైన ఈ నీ శరీరానికి ఇలాంటి గతి పట్టినదే. ఇదిచూచీ నాగుండెలు పగిలిపోవడంలేదు. స్త్రీలెంత కఠినలోకదా! నా జీవితం నీకే అధీనంకదా! మరి ఒక్కక్షణంలో ఆ మైత్రి నంతటిని పోద్రోసి నన్నిలా ఇక్కడ పడవేసి ఎక్కడికి పారిపోయితివి? కట్ట తెగగొట్టగానే బలప్రవాహం తన

లోని తామరతీనె నలా ప్రక్కకు త్రోచివైచి దూసుకొని పోయినట్టు వెళ్ళిపోతివే ? ఎక్కడకు పోతివయ్యా !

నీవు నాకేమీ అప్రియం చేయలేదు. నేనూ నీకు వ్యతిరేకంగా నడవలేదు. మరి నిష్కారణంగా ఏమస్తున్నా నాకు దరిశన మీ వెందుకు ? ఒకవేళ ఎప్పుడో నే నేదో తప్పు పేర పిల్చితివని నిన్ను మొలనూలితో కట్టివేసితినే అదేమైనా జ్ఞాపకం వచ్చి ఇలా ప్రతిక్రియ చేయనెంచితివా? చెవిపూవుతోకొట్టగా అందలి కేసరాలురాలి నీకంటిని కలచివేసిన సంగతి మనసుకు వచ్చి ఇలా చేశావా?

“నా హృదయంలో ఉన్నావు సుమా” అని నాతో అంటూ ఉంటే, అది కేపలం వట్టిదేనా ? అలా మాటవరుసకే అన్నావేమో. కాకపోతే నీ శరీర మీలా బుగ్గి అయిపోయినా నే నిలా చెక్కుచెదరకుండా ఉన్నానందుచేత ? పరలోకం వెళ్ళిన నిన్నిప్పుడే నేనూ వెంబడించగలను. కాని, మరి ఈ జనమంతా ఏమవుతారు? వారి సుఖసౌభాగ్యమంతా నీ అధీనమైనదే కదా ?

శ్రేణీకటి కనుల కప్పగా రాజమార్గానబడి పోతూ, ఉరుములతో గుండెలదరిపోయిన కాంతలను కాముకుల ఆవాసాలకు చేర్చగల వాడెవ్వరయ్యా ఇక ?

కనులెఱ్ఱవడగా శ్రోవ్వుతూ, మాటలు తడబడుతుండగా మధువు త్రావిన ప్రమదలకు నీవే లేకపోతే ఆ కైపంతా ఎందుకయ్యా స్వామీ !

నీవు పోతివని తెలియగనే నీకు ప్రియస్నేహితుడైన చంద్రుడు తా నుదయించడ మిక ఎందుకనుకున్నాడు. బహుశ పక్షం గతించినా తన కృశత్వాన్ని అతికష్టంతో విడిచిపెడు తున్నాడు.

పసుపూ ఎరుపూ రంగులతో అందంగా ఉన్న బంధనం కలదై, కోయిలకలస్వనంతో సూచితమైన క్రొమ్మావిమొగ్గ ఇప్పు డెవరికి బాణం కాగలదయ్యా ?

నీ వెన్నిమారులో నీ ధనుస్సునకు అల్లెతాడుగా ఈ తుమ్మెదల బారును వినియోగించుకున్నావు. ఆవి పాపం అతి దుఃఖతుర్థాలైన నాతోపాటు రోదిస్తున్నట్లుగా రొదచేస్తున్నవి. తిరిగి నీవు నీ మనోహరాకారంతో లేచిరా ! మధురాలాప కోవిద అయిన కోకిలను, రతిదూతికాపదంలో తిరిగి ఆదేశించు. ఎన్నిమారులు నీవు నాకు తలవంచి ప్రార్థించినావో ! ఎన్ని మారులు వణకిపోతూ నన్ను కాగిలించుకున్నావో ! ఎన్నిసార్లు మనం రహస్య క్షీడలలో తేలితిమో ! అన్నీ తలచుకుంటే నాకు మనశ్శాంతి చిక్కకున్నది ప్రభూ.

ఓ రతిపండితా, నీవు వసంత ర్తు కుసుమసంచయంతో నాకు చేసిన అలంకారమంతా అలాగే ఉన్నది. కాని దీనిని రచించిన నీ శరీరం కానరాకుండా పోయిందే ఇదేమిటి ? నిన్నా పాడు దేవతలు పిలుచునప్పటికి అలంకరిస్తుంటేవి. నా పాదాలకు పారాణి పెట్టడం పూర్తికాకనే వెళ్ళావు. ఇదిగో ఈ పెడమ కాలికి పారాణి పూర్తిచేసి పోదువుగాని రావయ్యాక్రియతమా !

ఔను నీవు వెళ్ళగనే ఆ స్వర్గంలోని అచ్చరలు నిన్ను ప్రలోభ పెడతారేమో - వారు నెలజాణలు మరి ! వా రా పని

చేయకముందే ఇదిగో నేను అగ్నిలోదుమికి నీ ఒడిలో వచ్చి
వాలుతా నుండు. అయినా అలా నిన్ననుసరించి వస్తానే
అనుకో. అయినా మన్మథుడు లేకుండా రతి ఒక్క ఊణమైనా
బ్రదికి ఉండవన్న అపవాదమాత్రం నాయెడ అలా నిలిచే
పోతుంది సుమా !

కనీసం నీ శవానికైనా తుదిసారి అలంకారం చేతా
మంటే అందుకుకూడా వీలులేదే ! నీ ప్రాణమూ, శరీరమూ
కూడా ఒక్కమారే మంటగలిసిపోయేనే ! ఏం చేతును ?

అయ్యో ! ఇప్పుడున్నట్టున్నదే ! నీవు ఒడిలో విల్లు
నుంచుకొని బాణాన్ని సరిజేసుకుంటూ, వసంతునితో నవ్వుతూ
మాటాడుతూ వాలుచూపులతో నన్ను చూస్తావే ! అప్పుడే
ఏమయిపోతివి ?

అప్పుడు అన్నట్టు నీకు పూలవిల్లును సంసిద్ధపరచి ఇచ్చే
నీ అనుగు చెలికాడు ఆ వసంతు డేడి ! క్రోధోదగ్రుడైన
ఆ పినాకపాణి నీకు పట్టించిన గతినే అతనికి పట్టించలేదు కదా !

అలా ఆ రతి విలాపాలతో విషదిగ్ధ శరాలతో క్రుచ్చి
నట్లుకాగా వసంతుడు ఆపన్నురాలైన ఆ రతీదేవి నోదార్చు
టకై అమె ముందు సాక్షాత్కరించినాడు. వానిని చూడగనే
ఆమె మరింత రోదించినది. తొమ్ము కొట్టుకున్నది. తమకు
కావలసినవారిముందు దుఃఖం కట్టదెగకొట్టుకొని ప్రవహించ
డం సహజంకదా మరి !

“ఓ వసంతా ! నీ చెలికానిలో ఏమి మిగిలినదో చూడ
వయ్యా - ఈ పావురంరంగు బూడిదేనయ్యా మిగిలినది. అది

కూడా గాలి కలా అంతటా చెల్లాచెదరై పడిపోతున్నది. చూచావా?" అని అతనితోనని తిరిగి ఆమె పరిపరి విధాలా విలపించినది.

“మదనా నీ స్నేహితుడు వసంతుడు నీపై ఉత్కంఠతో నున్నాడు. ఆయనకై నా కనిపించిపో. భార్యలమీది ప్రేమ చంచలం కావచ్చు. కాని పురుషులకు నేస్తుల మీది ప్రేమ అచంచలం కదా! ఆతనికై నా కనపడనా మరి? ఇదో నీ ప్రక్కనే నిలుచుండి తామరతూటిలాంటి పూలబాణాలతో నున్న నీ ధనుస్సుకు దేవ దానవ మానవ లోకాలన్నిటినీ వశ పర్తులనుగా చేయిస్తూవచ్చే అతడేనయ్యా ఈ వసంతుడు-” అని తిరిగి వసంతునితో ఆమె అంటున్నది.

“వసంతా! ఆరిపోయిన దీపంలా నీ మిత్రుడు పోనే పోయెనయ్యా. ఇక తిరిగిరాడు. ఈ దుర్భర దుఃఖభారంతో ఆరినవత్తిలా ఉన్న నా దురవస్థచూడు నాయనా! అయినా కాముని హత్యచేసిన ఆ శివుడు తన హత్యావిధిని సగమేచేసి వదలె నేమి? నన్ను చంపక వదలినాడేమి? అయినా ఆశ్రయ ద్రుమాన్ని గజం పెల్లగిస్తే చాలుకదా! దాని నాశ్రయించే అనపాయంగా ఉండిపోయిన తీవె ఎలాగో పడిపోవును కదా! అందుకనే ఇలా ఆ విధి చేసెనేమో!

ఇక నీవు చేయవలసిం దొక్కటేనయ్యా. ఈ ఒక్క సాయం నీవు నాకోసం చేయకతప్పదు. ఈ విధురురాలికి అగ్ని దానంచేసి పతి అంతికానికి నీవే పంపించాలి. అదొక్కటే నీవు చేయవలసిన పని. చంద్రునితోపాటు వెన్నెల పోతుంది.

మబ్బుతోపాటు మెరిపు మాయమవుతుంది. ఆడవారంతా అంతేనాయనా! వారు పతి ననుసరించే ఉంటారు. ఇది అచేత నాలుకూడా పాటిస్తున్న ధర్మం.

ఇదిగో ఈ శోభస్కరయైన ప్రియగాత్ర భస్మంతో నా ఊరము నలదుకొని చివురుటాకుల సెజ్జపై పడుకున్నట్టుగా చితిపై ఈ శరీరాన్ని చేరుస్తాను. నీ వెన్నిమారులో మా యిద్దరకు పూలపానుపు సవదరించుకొనడంలో సాయపడినావు. సౌమ్యుడా, ఇదో ఇప్పుడు నమస్కరించి అడుక్కుంటున్నాను. త్వరగా నాకు చితి తయారుచేసి యివ్వు. ఆ చితిపై నే నెక్కగనే అగ్నినిడి మలయమారుతవీజనాలతో ఆ నివ్వును మంట చేయుము. మదనుడు నన్నువీడి ఒక్క క్షణమైనా ఉండలేడన్న సంగతి నీకు తెలియదా? ఆ తర్వాత మా యిద్దరికీ కలిపి ఒకే జలాంబలితో తర్పణం చెయ్యి. అక్కడ ఆ లోకంలో నాతో కలిసే ఆయన ఆ నీకు త్రాగుతాడు లేవయ్యా-

అలాగే నీ ప్రియమిత్రునికి మామిడి పూలంజీ ఇష్టం కదా! అందుకని మావి చివుళ్లను, మావి పూగుత్తులను ఆ తర్పణజలంతో కలిపి విడువవయ్యా!”

అని అంటూ ఇలా దేహత్యాగం చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్న రతీదేవి నోదారుస్తూ ఒక ఆకాశవాణి వినవచ్చినది. చెరు వెండి అల్లాడుతున్న చేపను తొలకరి చినుకులవలె ఆమె కా మాటలు ఊరట గూర్చినవి.

“ఓ రతీదేవీ, త్వరలోనే నీకు నీభర్త లభిస్తాడు. ఆ హర లోచనాగ్నిలో మిడుతవలెపడి మాడిపోవడాని కొక కారణం ఉంది. విను. కామ ప్రేరణతో పూర్వం ఇంద్రియవశుడై

ప్రజాపతి తన కూతుపై నే మనసుపడినాడు. ఆ మనోవికృతి నాయన ఎలాగో నిగ్రహించుకొని అప్పుడే నీ భర్తను శపించినాడు. ఆ శాపఫలాన్నే ఆత నిప్పు డనుభవించినాడు.

“పార్వతీదేవి తపస్సుచేసి ఈశ్వరుని తనకు అభిముఖునిగా చేసుకుంటుంది. శివు డామెను పరిణయమాడి ఆ ఆనంద సమయంలో నీ మగనికి తిరిగీ శరీరాన్ని ప్రసాదిస్తాడు—అని పూర్వం ఆ బ్రహ్మ తన శాపావధిని ధర్మన కెఱిగించినాడు. నిజమే, అంత కోపంవచ్చినా అనుగ్రహంకూడా కలవాడాయన. జితేంద్రియులు మేఘములవంటివారు సుమా ! అంబుదము లెలా షిడుగులకూ, అలాగే శీతల జలాలకూ మూలములో అలాగే వారునూ అశనిపాతానికి అమృతానికి కూడా ఆదికారణాలమ్మా ! కాబట్టి త్వరలో నీ మగనిని కలుసుకొనడం కోసం ఈ నీ శరీరాన్ని పరిరక్షించుకో. ఓ కల్యాణీ, సూర్యుడు నదిలోనినీరును పూర్తిగా పీల్చివేసినా, నానకాలం రాగానే తిరిగీ నీటితో దానిని నింపనే నింపుతాడమ్మా.”

అని ఏదో ఆదృశ్యరూపం మరణింపవలెనని కృత నిశ్చయమైతేన రతీదేవిని ఉద్బోధించి ఆ ప్రయత్నాన్ని విరమింపజేసినది. ఆ ఆకాశవాణిమీది విశ్వాసంతో వసుంతు డామెను ఎన్నో విధాలుగా చెప్పి ఊరడించినాడు.

అప్పటినుండి పగటి ఎండలోని నెలవంక వెలుగు దక్కి సాయంతనంకోసం ఎలా ఎదురుచూస్తుందో అదే విధంగా ఆ రతీదేవి తన ఆపదలు గట్టెక్కే దినంకోసం వ్యసన కృశయై నిరీక్షింపసాగినది.

పంచమ సర్గ

మరి అక్కడ పార్వతి తన కట్టెదుటనే పినాకి మనో
భవుని దహించివెయ్యడం చూచి విఫలమనోరథు రాలైనది.
మనసులో తన సౌందర్యాన్ని తానే నిందించుకున్నది. సౌందర్య
ప్రయోజనం ప్రయజన సాహచర్య సంధాయకత్వమే కదా !
అందుకు కానప్పుడా సాగసెందుకు ? అందువల్లనే ఎత్తైనాసరే
ఏకాగ్ర చిత్తంతో తపస్సుచేసి తన సౌందర్యాన్ని సఫలం
చేసుకొనవలెనని పార్వతి తలంచినది. మరి అలా కాకపోతే
అలాంటిభర్త, అలాంటివాని ప్రేమా ఊరకే ఎలా లభిస్తుంది ?

ఇలా పరమేశ్వరునిపై మక్కువపడి తమ కూతురు
తపస్సు చేసుకొనాలని ప్రయత్నిస్తున్నట్టు మేనకకు తెలిసింది.
ఆమె పార్వతిని ఎదకదుముకొని ఈ మహత్తరమైన ముని
వృత్తిని మానుకొమ్మని ఆటంకపరచినది.

“మన ఇంటిలో కోరినదేవతలు లేరా తల్లీ ! తపస్సెక్కడ ?
నీ ఈ కోమల శరీరమెక్కడ ? అతి లలితమైన దిరిసెన పూవు
తుమ్మెద వాలితే నిలువగలదుగాని, పక్షి వాలితే తట్టుకోగలదా
చిట్టి !”

తన మనోభీష్టం తన తండ్రికి తెలుసును లెమ్మనుకొని
ఆమె తన నిశ్చయాన్ని కార్యరూపంలో పెట్టదలచుకొన్నదై
తనకు సన్నిహితురాలైన ఒక చెలికత్తెతో ఆయనను అడిగిం

చింది. తన కోరిక నెఱవేతేవరకు తాను తపస్సు చేసుకొనుటకై అనుమతి నివ్వవలసిందిగా ప్రార్థించింది.

ఇలాంటి పట్టుదల తన కూతుకున్నదని అతను సంతోషించినాడు. తన పూజ్యపాదులు జనకుల అనుమతినంది ఆమె ఒక శిఖరమునకు వెళ్ళినది. ఆమె తపస్సుచేసినది కనుకనే ఆ శిఖరానికి తర్వాత లోకంలో గౌరీశిఖరమనే పేరు వచ్చినది.

తిరుగులేని మనోనిశ్చయంతో ఆమె తన హారాలను తీసివేసింది. పూర్వ మది కదలాడినప్పుడెల్లా తాను పూసుకున్న చందనం చెటిగిపోతూ ఉండేది. అలాంటి హారాన్ని తొలగించి, బాలారుణవర్ణమైన కావినారచీరను కట్టుకున్నది. తనపాలిండ్ల ఉన్నతతో ఆ నారచీర పిదిలి అంత చిక్కగాఉన్నదల్లా కాస్త సడలిపోయినది.

మామూలుగా శిరోజాలతో ఎల్లాగైతే ఆమె ముఖం మనోహరంగా ఉండేదో అలాగే జడలు దాల్చినా అంత అందంగా ఉన్నది. తామరపూవు కేవలం ఒక్కతుమ్మెద బారుతోనే కాదు, నాచుతీవెతో కలిసినా అందంగానే ఉంటుంది మరి !

వ్రతధారణం కోసం ఆమె ముప్పేటలతో మాంజిని నడుమున ధరించింది. అదే తొలిసారిగా ఆమె ముంజిని ధరించింది. కాబట్టే అదే అనుక్షణం తన ఒడలికి తాకి గగుర్పాటు కలిగిస్తున్నది. అందుతో మొలనూలు వేసుకుంటూ వచ్చిన నడుంపై ముంజిపొడవునా బాగా కందిపోయినది.

పూర్వం పెదపులకు లత్తుకపూయుటకు, తన మైపూత తాకున ఎట్టవడిన బంతిని ఆడుటకు మాత్రమే అలవాటు పడిన ఆమెచేయి ఇప్పుడు దర్భలను కోసుకొని వస్తున్నది. అందుతో పాప మావిడ వ్రేళ్ళు కోసుకొనిపోతున్నవి. ఆ కరమే ఇప్పుడు జపమాల త్రిప్పుట నలవరచుకుంటున్నది.

అమూల్యమైన హంసతూలికాతల్పం మీద పడుకొని, నిద్రలో పొరలినప్పుడు రాలిన తలలోని ఆ పూవులతోనే పూర్వ మామె ఒడలికి నొప్పికలిగేది. ఇప్పుడేమో తన చేతినే తలగడగ ఉంచుకొని కేవలం వట్టినేలపై నే పడుకుంటున్నదామె.

ఆ నియమ పరిపాలన ముగిసేవరకూ తన విలాస చేష్టితా లను సన్నటి లతలలోనూ, తన బిత్తటిచూపులను లేళ్ళ కన్నుల లోనూ ముడుపుగా ఉంచి తర్వాత తీసుకొనవచ్చు లెమ్మను కొన్నట్టున్నదామె.

అలుపు సాలుపు లెఱుగనిదై పార్వతి స్వయంగా చెల్లకు తన పాలిండ్ల వంటి కడివలతో నీరుపోసి పెంచుతూ వచ్చినది. తర్వాత కుమారస్వామి జన్మించికూడా వానిమీదనున్న ఆమె పుత్రవాత్సల్యాన్ని అందువల్లనే తొలగించలేకపోయినాడు.

అశేషంగా తాను అడవిలో రాలిపడిన గింజలను దోసి లితో తినిపిస్తూ లాలిస్తూ వచ్చిన జింకలు ఆమెపై ఎంతో విశ్వాసంతో ప్రవర్తించినవి. ఆ నమ్మకంతోనే ఏదో కుతూ హలం కొలదీ తనకళ్ళు పెద్దవా వానికళ్లు పెద్దవా అని కొలిచి చూచుకొనుటకు తగినంత దగ్గరలోని కవి రాసాగినవి.

విధిపూర్వకంగా స్నానంచేస్తూ, అగ్నికార్యం నెరవేరుస్తూ, వల్కలములను ధరించి, మంత్రపఠనం కావిస్తున్న ఆ గౌరీదేవిని దర్శించుటకై ఋషు లెందరో రాసాగినారు. ఔను ! ధర్మవృద్ధుల విషయంలో వయస్సు ప్రమాణంకాదు మరి !

ఆ తపోవనమే ఆమె ఉనికితో పవిత్రమైనది. సహజ శత్రువులైన మృగములు తమపూర్వ మత్సరాలను విడనాడి మెలగసాగినవి. చెట్లు కోరినట్లెల్లా అతిథులకు పుష్పఫలాదుల నీయదొడగినవి. కొంగ్రొత్త పర్ణశాలలలో అగ్నులు వెలుగొందసాగినవి. అందుకే ఆవనమంతగా పావనమైనది.

ఈ విధమైన సులభతరమైన తపస్సు తనకోరిక తీర్చగలది కాదని ఎప్పుడుతోచినా వెంటనే ఆమె తన లేత శరీరాన్ని కూడా లెక్కించకుండా మరింత కఠినతపస్సునకు ఉపక్రమిస్తూ వచ్చింది. బంతి ఆట ఆడినా అలసిపోయే ఆమె మును లవలంబించే కఠిన నియమాలను అవలంబింపసాగినది. అవు నామె శరీరం బంగారు తామరలతో నిర్మించినది. కాబట్టే లలితమే అయినా చాలా సారవంతం కూడా అది.

వేసవిలో ఆమె నాలుగువేపులా నాలుగు అగ్నికుండా లను వెలిగించుకొని నడుమ కూర్చుండి, కనుచూపును చెదరగొట్టే వెలుగు నోడించి నిశ్చలంగా సూర్యనిపరికిస్తూ పంచాగ్ని మధ్య తపస్సు చేసినది. ఆవిధంగా సూర్యకిరణాలతో అతి తప్తమైన ఆమె మోము కమలశోభను సంపాదించుకున్నది.

ఆమె కనుకొలకులలో మాత్రమే కాస్త నలుపు మెలమెల్లగా కాలూనసాగినది.

తాను కోరకనే తనపై బడుతున్న వాననీటితోనూ, రసాత్మకుడైన చంద్రుని కిరణాలతోనూ ఆమె పారణచేయ సాగినది. ఆవిధంగా చెల్లెలా బ్రతికేవో ఆమెకూడా అలాగే జీవించసాగినది. ఇట్లా ఆమె ఆకసమందున్న సూర్యాగ్నితోనూ, ఇంధన ప్రజ్వలితమైన హోమాగ్నులతోనూ పరితప్తురాలై నది. అందువల్లనే వేసవిపోయి తొలకరి చినుకులు వడగనే భూమినుండివలె ఆమె ఒడలినుండి ఆవిరి పైకెగసినది.

ఆ తొలకరిచినుకు లామె కనుతెప్పలపై కాసేపు నిలచినవి. ఆ తర్వాత పెదవులను తట్టినవి. ఆ పిదప పాలిండ్ల పై బడి చిద్రుపలు చిద్రుపలై పోయినవి. ఆనకనే ఆమె వశిత్రయంపై బడి జారి చాలసేపటికి నాభిని చేరుకున్నవి. ఎడ తెరిపి లేకుండా గాలీ వానా వస్తుండగా ఆమె రాత్రిళ్లు ఆరుబయట బండపై పడుకొంటున్నది. ఆ మహాతపస్సునకు సాక్షులుగా రాత్రులు తమమెఱపు కళ్లను తెరిచుకొని చూస్తున్నట్లున్నవి.

విపరీతంగా మంచుకురుస్తూ, చలిగాలివీచే పుష్కమాస రాత్రులలో ఆమె నీటిలోనే నివసిస్తూ ఎడబాసిన చక్రవాక మిథునాలు పరస్పరం పిల్చుకుంటూ ఆక్రందిస్తుండగా జాలితో చూస్తూ, గడపసాగినది. తామర సువాసనలతో, వణకుతున్న పెదవులనే ఆకులతో ఒప్పారే తన ముఖంతో మంచుకురిసి తామరతోటలు నశించిన ఆ నీటికి తిరిగి పద్మసన్నిధి నామె చేశూర్చసాగినది.

తమంతతాముగా పండి రాలిన ఆకులను దిని తపస్సు చేయడం తపస్సులలోకెల్లా పరాకాష్ఠ అని చెప్తారు. మరి ఈ పార్వతి ఆ ఆకులనుకూడా తినడం మానివేసింది. కాబట్టే అపర్ణ అయినదని పూర్వగాథలు తెలిసినపెద్దలు చెప్తారు.

ఇలాంటి అనేక నియమాలతో తామరతూటికంటే లలితమైన తన అంగకాన్ని శ్రమింపజేస్తూ ఆమె అహర్నిశాలూ తపస్సుచేసినది; దృఢగాత్రులైన వారొనర్చే తపస్సు లన్నిటిని తన తపస్సుతో కించపరచివేసినది.

క ప ట బ్ర హ్మ చా రి ఆ గ మ నం

అప్పు డక్కడ కొక బ్రహ్మచారి విచ్చేసినాడు. అతను నల్లజింకచర్మాన్ని, మోదుగుకట్టను చేతపట్టుకున్నాడు. బ్రహ్మ వర్చస్సుతో ఆయన వెలిగిపోతున్నాడు. మాంచి మాటకారి. బ్రహ్మచర్యాశ్రమం అలా రూపుదాల్చి వస్తున్నాడా అన్న ట్టాయన ఆ గౌరీతపోవసంలోనికి ప్రవేశించినాడు.

అతిథిసత్కారపరాయణ అయిన పార్వతి ఆ బ్రహ్మచారిని గౌరవపూర్వకంగా ఎదురేగి సత్కరించినది. తనతోటి వాడేకదా, అయినా ఆమె అంతగా గౌరవించినదంటే అందుకు కారణమేంటిదు. నిగ్రహచిత్తులకు విశిష్టవ్యక్తులపై గౌరవాభిమానా లుండటం సహజంకదా !

అలా ఆమెచేసిన యథోచిత పరిచర్యలను ప్రతి గ్రహించినా డాయన. మార్గశ్రమను తీర్చుకొన్నట్టూ నటించి

నాడు. ఆ తర్వాత సౌమ్యదృష్టులతో ఆమెను చూస్తూ
అతడు క్రమరీతిగా ఇలా అన్నాడు.

“అమ్మాయీ, ఇక్కడ నీ అగ్ని కార్యాదులకు సమిత్కు-
శలు సులువుగా చిక్కుతున్నవా? స్నానపానాదులకు తగిన
నీటిసదుపాయం ఇక్కడ ఉన్నదా? ఏదో శక్తికొలది తపస్సు
చేసుకుంటున్నావా? ఈ మాట ఎందుకంటున్నానంటే ధర్మ
సాధనలో తొట్ట తొలిది ఈ దేహం. దానిని చూచుకొనవలె
గదా మరి! దానికే హానికలిగితే ఇక ధర్మనిర్వహణ యెలా
సాధ్యమవుతుంది?

నీవు నీరుపోసి పెంచిన తీ వెలు చివుక్కుతున్నవా?
ఎప్పుడో లక్ష్మకపూయడంమానిన నీ అధరంతో ఆ పల్లవములు
తులతూగుతున్నవా? నీ చేతిలోని దర్భలను ప్రేమతో లాగు
కొని పోతున్న తేల్లమీద నీ మనసు నెనరుతో నుంటున్నదా?
తమ బిత్తరిచూపులతో అవి నీ కనులను పొలవలెనని ప్రయత్ని
స్తున్నట్టున్నవి కదూ?

బొను పార్వతీ, చక్కని రూపం పాపవృత్తికి దూరంగా
ఉంటుం దంటారు పెద్దలు. ఆమాట నిజమే ననుకుంటాను. నీవే
అందుకు నిదర్శనం. నీ సచ్చీలం తపస్వులకుకూడా ఉపదేశక
మవుతున్నది మరి! సప్తర్షుల పూజకు పనికివచ్చే పూలతో
నవ్వుతూ ఆకసంనుండి క్రిందికిజారుతున్న గంగానదీ జలాలతో
కంటే, నీ సద్వర్తనంతోనే, నిర్మలమైన నీ నడవడితోనే
ఈ హిమవంతుడు పవిత్రుడవుతున్నాడు. ఆయన వంశంకూడా
పరమపావన మవుతున్నది.

నిన్ను చూస్తుంటే ధర్మార్థకామములనే త్రివిధ పురుషార్థాలలో వానిలోకెల్లా సారభూతం ధర్మమేనని తోస్తున్నది. కాకపోతే అర్థకామములపై మనసు పోనీక ఒక్కధర్మాన్నే నీ వెందుకు అవలంబిస్తున్నావు? నీ సత్కారా లందుకున్న నన్ను అన్యూనిగా భావించవద్దు. సత్పురుషుల సాంగత్యం సాప్తపదీనం (ఏడు మాటలతో నేర్పడునది) అని విద్వాంసులు చెప్తారు.

ఈ చనవును పురస్కరించుకొని సహసశీలవైన నిన్ను బ్రహ్మణ సహజ చాపల్యంతో నేను నిన్నొక సంగతి అడగ దలచుకున్నాను. అదేమీ రహస్యం కాకపోతే తపోధనురాలా నాకు సమాధాన మివ్వు.

నీవు పుట్టిన వంశమా బ్రహ్మవంశం. నీ రూపమా ముజ్జ గాలలోని అందం ఒకచో ముద్దగా చేసినట్లున్నది. నీకు భోగ భాగ్యాలకోసం నెమకవలసిన అవసరంలేదు. మరి వయసా లేతది. మరి ఇవేపీకాక ఇంతకంటే మరేది ఈ తపస్సులో సాధించ నెంచినావమ్మా!

భరింపరాని అవమానమో, అనిష్టమో జరిగితే కూడా ఇలాంటి వ్రతపరిపాలనకు దిగడం కలదు. మానిను లలాంటి పని చేయడం లేకపోలేదు. కానీ ఎంత ఆలోచించినా అలాంటిది కూడా నీవిష్టయంలో కానరావడం లేదుకదా!

నీ ఆకారం చూస్తే ఏ శోకమూ, ఏ అభిభవమూ పొందు నదిగా తోచదు. అయినా, తండ్రిగారింటిలో అవమానానికి ఆస్కార మేమున్నది? మరి మరొకరు నిన్ను అభిభవించ

గలరా ? పాముపడగమీది మనికోసం చెయిచాపువా డేవ
నుంటాడు ?

మరి ఇలాంటప్పుడు నీవు మంచిప్రాయంలో ఈ నారచీర
లను, ముదిమిలో ముచ్చటగొల్పే వీనిని ఎందుకు ధరించావు;
నగలూ నాణ్యాలూ ఎందుకు తీసివేసినావు ? చందమామా,
చుక్కలూ మిలమిలా మెరిసిపోతున్న రాత్రి అరుణసంగమార్హ
మగునా ? నీవే చెప్పవమ్మా.

పోనీ ఏదో స్వర్గ మాశించి తపస్సు చేస్తున్నావా అంటే
నీ జనకుని ప్రదేశాలే దేవఘాములు. మరి అనురూప వరుని
కోసం ఈ తపస్సంటావా అది సరికాదు. రత్నాన్ని మరొకరు
వెదుక్కుంటూ రావలసిందే తప్ప, రత్నం మరొకరిని వెదు
క్కుంటూ వెళ్ళదు.

ఆ ఈ వరునిమాట ఎత్తగనే నీవు విడిచిన వేషి నిట్టూర్పు
నీమనసును వెల్లార్చుతున్నది. అయినా నాకు సందేహంగానే
ఉన్నది. అసలు నీవు కోరవలసినవాడే కనబడదుకదా, మరి
కోరి నీకు దొరకనివా డేవరుంటారు ? ఎవరై వేనేమిగానీ నీవు
కోరిన యువకు డేవరో చాలా గట్టివాడుగా కానవస్తున్నాడు
సుమా ! కాకపోతే ఎంతకాలంగానో చెవిలో కలువపువ్వు
నుంచుకోకుండా శూన్యములైన నీ కపోలాలపై పరికంకులవలె
పచ్చనైన జడలు చిక్కువడి వ్రేలాడుతుంటే అలా చూస్తూ
ఊరకుంటాడా ?

ఈ మునివృత్తితో దేహం కృశించిపోగా, ఎండ కెండి
విఘ్నాపరాస్పదాలైన నీ అంగములు వాడిపోగా పగటిపుట

చంద్రరేఖవలె తోచే నిన్ను చూస్తే, ఏ సహృదయుని మనసు
ఖిన్నంకాదు? ఈ చతురావలోకనములు, అరాళ పక్ష్యములు
గల నీ కంటికి కనబడకుండా ముఖం తప్పించుకుంటున్న ఆ నీ
ప్రియు డెవడోగాని తన సౌందర్యగర్వంతో వంచితడయి
నట్టుగా నేను భావిస్తున్నాను.

అయినా పార్వతీ ఇక ఎంతకాల మిలా శ్రమపడతావమ్మా!
నేను నాబ్రహ్మచర్యాశ్రమంలో సంపాదించుకున్న పుణ్యం
చాలానే ఉన్నది. అందులో సగం నీకిస్తాను. నీ వనోరథం
సిద్ధించుగాక. అయితే ఆయన ఎవరోమటుకు స్పష్టంగా నాకు
తెలుసుకోవాలని ఉన్నది.”

ఇలా ఆ వచ్చిన బ్రాహ్మణ వటువు అడుగగా ఆమె
తన మనసులోని మాటను తానుగా చెప్పలేక పోయినది. తన
ప్రక్కనే ఉన్న తన చెలికత్తె నలా కనులువాల్చి చూచినది.
అందుతో గ్రహించి ఆ సఖి ఇలా అన్నది.

“తపస్వీ, నీకంత కుతూహలంగా ఉంటే చెప్తాను విను.
కమలాన్ని ఎండను వారించే గొడుగుగా చేసికొన్నట్లు తపస్సుకు
సాధనంగా తన లలిత సుకుమార దేహాన్ని ఈవిడ ఎందు కిలా
చేసుకున్నదో చెప్తాను విను.

సకలైశ్వర్యసంపన్నులైన చతుర్దిక్పాలురను తిరస్కరించి
ఈమానిని పినాకపాణిని పతిగా పొంద దలచుకున్నది
మన్మథదహనంతో ఆయన రూపంతో వశమయ్యే
వాడు కాడని తేలిపోయినా ఆ శివుని వరించిన దీమే, ఆనాడు
మారుడువేసిన బాణం శివుడు హుంకరింపగా ఆయనకు తగుల

కుండానే తిరిగి పోయింది. అలా రూపం పోయినా ఆ కామని బాణం ఈమె హృదయంలో గాఢంగా నాటుకొన్నదయ్యా.

అప్పటినుంచి ఈవిడ తన జనకునింటిలో మదనపీడితయై గడపినది. తిలకానికి తగిలి ధూసరమైన చూర్ణకుంతలాలతో ఈమె మంచుపేరుకున్న చల్లని బండలమీద కూడా ఏ మాత్రం తన విరహజ్వరాన్ని తగ్గించుకొనలేకపోయినది.

శివకథలను గానంచేయుపప్పుల ఆ పినాకి పేరు రాగనే గొంతు డగ్గుత్తికవడి పదాలు గొంతుకలోనే జాతిహోతుండగా ఈమె పాడడం వినికూడా పాడుతున్న కిన్నరరాజకన్యలు పలు మారు పాపం మనఃభేదంతో ఏడ్చివేసేవారు. అంతేకాదు. రాత్రులందు నిద్రపట్టక వేకువవేళల కనులుమూసుకొని 'నీల కంఠా! ఎక్కడికి వెడుతున్నావు?' అంటూ శూన్యంలోనే చేతులుచాపి కాగిలించుకుంటూ గభాలున మేల్కొనేది.

మరి రహస్యంగా తానే ఆ చంద్రశేఖరుని చిత్రాన్ని చిత్రించేది. "నీవేదో సర్వాంతర్యామివని పెద్దలంటారే! మరి నామనసు నెఱుగకుంటివేమి ప్రభూ!" అని ఆబొమ్మనే ఈ ముద్దరాలు ఎత్తి పొడిచేది.

ఇలా కొంతకాలం చూచి ఆ లోకేశ్వరుని పొందుటకు మరొక మార్గం కానరాక, తన తలిదండ్రుల అమృజ్ఞ తీసికొని మాసఖ తపోవ్రతం అవలంబించాలని ఈ వనానికి వచ్చినది. ఇక్కడ ఈమె నాటిన విత్తనాలు మొలిచిన చెట్లే ఈమె తపస్సాక్షులుగా నిలిచి పంటకు వచ్చినవి. కాని తన కోరికమటుకు ఫలదయాభిముఖం కాదుకదా, ప్రరోహాభిముఖమైనాకాలేదు.

ఆ అలభ్యు డీమె నెప్పుడు అనుగ్రహిస్తాడో! కన్నీళ్ళతో
మేమిమీ నిలా ఎన్నాళ్ళు చూస్తూ ఉండవలసి ఉన్నదో!
తెలియడంలేదు. అనావృష్టితో ఎండిపోయిన నేలను వర్షంతో
ఇంద్రు డనుగ్రహించినట్లు తపఃకృశురాలైన ఈమెపై
ఆ శివు డెప్పుడు దయచూపుతాడో ఏమో!”

ఇంగితజ్ఞురాలైన ఆ చెలి అలా మనసిచ్చి వివరించగా,
నైష్ఠిక సుందరుడైన ఆ వటువు తన ఆనందాన్ని ప్రకటించ
కుండా “ఏమమ్మా పార్వతీ! ఇది నిజమా? లేక మీ చెలి
నవ్వులాట కిలా అంటున్నదా?” అని తిరిగి పార్వతి నడిగినాడు.

అపు డా పార్వతి ప్రేళ్ళు ముడుచుకొని ముంజేతికి స్పృశక
జపమాలను తగిలించుకుంటూ చాలసేపు మానంగా ఉండిపోయి
నది. ఆ తర్వాత అతి కష్టంపై క్లుప్తంగా ఇలా అన్నది.

“ఔను తపస్వీ, మీరు విన్నదంతా నిజమే. మహాత్తమ
పదవికోసం నేను ప్రాకులాడుకున్నాను. అంతటి పుణ్యాని
కీ మాత్రం తపస్సు చాలుతుందా ఏమైనానా? అయినా
కోరికల కేమున్నదయ్యా, అవి ఎంత అలభ్యమైనవానినైనా
ఆశించగలవుకదా!”

అని ఆ రెండు మాటలతో గౌరవిస్తూకున్నది.

అప్పు డామెతో ఆ వటువిలా అన్నాడు. “ఆ ఈశ్వరుని
నే నెఱుగుదుమా. నీవు తిరిగి ఆయనకోసం మీలా తపస్సు
చేస్తున్నావా? అమంగళాచారాలుగల అతని సంగతి ఆలోచిస్తే
నీ విలా అతనికై ఆరాటపడడం నాకేమంత ఉత్సాహకరంగా

లేదు. నీపట్టుదల అయోగ్యవిషయంపై ప్రవర్తిల్లినదే అనే నా చింత. అత నొకవేళ పెళ్ళి కంగీకరించినా ఆ నాగకంకణం భరించిన వాని చేతిని తొలిసారి నీచేతితో ఎలా పట్టుకొన గల వమ్మా చిన్నదానా ! అయినా నీవే కాస్త ఆలోచించు. కల హంసలు అల్లిన పెళ్ళికూతురు కట్టుకునే దుకూలమూ, నెత్తురు కారే ఏనుగుచర్మమూ ఇవి రెండూ ఎలా అతుకుతాయమ్మా !

పారాణి పూసుకొని ముత్యాలశాలలలో పూలుచల్లిన తావులలో ఉంచవలసిన నీ అడుగులను ఎటుచూచినా శవాల కేశములతో నిండిన శ్మశానవాటికలలో నుంచుటకు ఎవరు అంగీకరిస్తారు ? నీ కా శివుని యెడద సులభలభ్యమే ననుకో. అయినా అంత అయోగ్యమైనది మరొక టున్నదా ? హరిచంద నం అలదుకొన్న నీ ఎడదపై కాటిబూడిద పూసుకొందువా ?

అదిగాక తొలుతనే నీవొక అవహేళనకు గుఱికావలసి వస్తుంది. పెళ్ళిచేసుకొని ఏనుగుమీద ఊరేగవలసిన నీవు, ముసలియెద్ద నెక్కి బయలుదేరితే చూచిన జనమంతా విరగ బడి నవ్వుతారు !

ఇంతదాకా కళావంతుడైన చంద్రుని మహాకాంతివంత మైన కళ ఒకదాన్ని గూర్చే వానికి దక్కినదన్న కారణంతో లోకం విచారపడుతూ వచ్చింది. ఇప్పుడు లోకాలోకనాలకు కామునిజైన నీవుకూడా అతగానినే పొందగోరడంతో జన మిప్పుడు నిన్ను గూర్చికూడా విచారపడవలసి వస్తుంది. మీ యిరువురిని గూర్చి పాపం ఇలా అయిపోయిరే అని లోకం జాలి పడుతుం దిక.

కన్య అందం కోరుతుందనీ, తల్లి ధనం కోరుతుందనీ, తండ్రి విద్య-వంశం కోరుననీ, బంధుగులు పప్పన్నం ఆశిస్తారనీ వివాహవిషయంలో అనడం మామూలు. ఈ వరుని లో అందులో ఏ గుణ మున్నది ?

రూపమా లేదు - అతను విరూపాక్షుడు. కులీనతా లేదు - అతని పుట్టుకగుట్టే మన మెలుగము. ఇక ధనమా వాని దిగంబరత్వమే చాటి చెప్పుతున్నది-గతిలేనివాడని. వరులవిషయంలో వెదకే గుణాలలో మరి ఒక్కగా నొక్క టైనా అతగానిలో ఉన్నదా ?

ఈ దుస్సంకల్పంనుంచి నీ మనసును త్రిప్పకోవమార్తా గారీ ! అలాంటి వాడెక్కడ ? పుణ్య లక్షణ సంశోభితురాల వైన నీ వెక్కడ ? కాటిలోని కొట్టునకు యజ్ఞవాటికలో యూపానికిచేసే పూజాది సంస్కారాలు చేయడానికి ఏ సత్పు రుషు డంగీకరిస్తాడు ?”

అని ఆ వటువు ప్రతికూలంగా మాటలాడుసరికి పార్వతి పెదవులు వణకుతూ ఆమె కోపాన్ని వెల్లార్చినవి. కనుకొసల నెట్టినై న ఆమెకనులు ప్రక్కకు తిరిగినవి. బొమలు ముడివడినవి. అలా కోపోద్దీప్త అయిన పార్వతి అతనితో ఇలా అన్నది :

“ఆ పరమేశ్వరుని యథార్థ తత్వం నీకు తెలియదు. అందుకనే ఇలా అంటున్నావు. అసాధారణమూ, అగోచర కారణమూ అయిన మహాత్ముల ప్రవర్తనను మంనులు ఏవగించుకుంటారు.

జనం మామూలుగా అమంగళములు ప్రతిహతం కావాలని గాని, ఐశ్వర్యాదులు రావాలనిగాని, ఏవో కొన్ని మంగళకరము లనే వేష భాషాదులను స్వీకరిస్తాడు. లోకానికే శరణ్యుడూ, ఏ కామనా లేనివాడూ, అయిన ఆ శంకరునకు ఏ ఆశతోనో చేసుకొనే ఈ మంగళాచరణాదులతో నేమిపని ?

ఆయన దరిద్రుడైనా సర్వసంపదలకు మూలమైనవాడు. కాటిలో నివసిస్తున్నా ముల్లోకాలకూ అధీశ్వరుడు. భయంకర రూపుడైనా శివుడు. ఆహరుని తత్త్వం ఎఱిగినవా రెవరున్నారు?

ఆయన రూపం సకలభూషణ సంశోభితం కావచ్చు; పాములను చుట్టుకొన్నదైనా కావచ్చు; ఏనుగుచర్మం కట్టుకో వచ్చు; దుకూలాలనూ ధరించవచ్చు; కపాలధారీ కావచ్చు; చంద్రశేఖరమూ కావచ్చు. ఏమైనా ఆ విశ్వమూర్తి రూపును గూర్చి ఏమని నిర్ధరించగలం ?

ఆయన శరీర సంపర్కంతో చితాభస్మ పరిశుద్ధికి కారణ మవుతున్నది. కాబట్టే నాట్యక్రియాచ్యుతమైన దానిని దేవ తలు తమ శిరసులపై పూసుకుంటున్నారు.

ఐరావతమనే మత్త మాతంగాన్ని ఎక్కి తిరిగే ఇంద్రుడు ఈ ఎద్దునెక్కి తిరిగే పేదవానికాళ్ళ కెరుగుతున్నాడు. తన సిగ లోని కల్పవృక్ష కుసుమాలపరాగంతో ఈయన పాదాంగుళు లను అరుణితం చేస్తున్నాడు. మరి పేదవాడే కావచ్చు; కాని మహేంద్రుని ఐశ్వర్య మాయన కాలిదగ్గరకు వస్తున్నది.

అయితే ఒకటి. ఆత్మదూరుడవై ఆయనను నిందిస్తూ, తప్పులే చెబుతున్నా నీవు ఒక్క సరైనమాట మాత్రం అన్నావు. నిజమే నీవన్న ట్లాయనపుట్టుకనుగూర్చి ఎవరికీ తెలియదు. ఆత్మ భవుడైన బ్రహ్మకే కారణుడనే శివునిపుట్టుక ఎవరికి తెలుస్తుంది మరి!

ఇంతకూ ఈ వాదోపవాదా లెందుకు? నీవు విన్నట్టు ఆయన పూర్తిగా అలాంటివాడే కానీ! అయినా ఆయనంటే నామనసు పూర్తిగా అనురక్తిమై ఉన్నది. నామనసు మరొక రేమనుకుంటున్నారో విచారించి ప్రవర్తిస్తుండేమిటి? దాని స్వేచ్ఛ దానిది.”

అన్న పార్వతి తిరిగి ఆబ్రాహ్మడేదో అంటున్నట్టు చూచి చెలికత్తెతో అన్నది :

“సఖీ! అత నేదో ఇంకా మాట్లాడాలన్నట్లు పెదవులు కదిలిస్తున్నాడు. అతను నోరెత్తకుండా ఆపించు. పెద్దలను నిందించేవారేకాదు, ఆ నిందలను వినేవారుకూడా పాపాలకు పాత్రులవుతారు. అయినా అసలిక్కడినుంచి నేనే వెళ్ళిపోతే అస లేబాధా లేదుకదా!”

అంటూ ఆమె తనపైన వేసుకొన్న నారచీరె జారిపో తుండగా కదలినది, అప్పుడు ఆ వటురూపం వదిలి శివుడు చిఱునవ్వుతో తన స్వస్వరూపంతో నిలిచి ఆమె చేయిని పట్టు కున్నాడు.

ఆయనను చూడగానే ఆమె ఒడలెల్లా కంపించి పోయినది; చిటుచెమటలు పట్టినవి. ముందుకు వేయవలెనని ఎత్తిన అడుగలాగే ఎత్తిన దెత్తినట్లే నిలిచిపోయినది. దారిలో అట్లు తగిలిన కొండముందు తొట్రుపడే నదివలె పార్వతి పోనూ లేదు, ఉండనూ లేదు.

“సుకుమారి ! ఇకమీద నీకు దాసుడను. నీ తపస్సుతో నన్ను కొనుక్కున్నావు—” అని చంద్రశేఖరు డయిన ఈశ్వరు డన్నాడు. అంతలో ఆమె పట్టిన వ్రతనియమాదులతో డిశ్రమ ఎల్లా వెంటనే తీరిపోయినది. ఫలోదయంకాగానే ఎంతశ్రమ అయినా ఇట్టే తొలగిపోయి, యథాపూర్వస్థితి నవనవోన్మేష మగునుకదా !

ఇది పంచమ స్కంధ.

షష్ఠ సర్గ

అపిదప గారీదేవి విశ్వోత్ముడైన శివునకు తన చెలితో చాటుగాచెప్పి పంపినది. “నన్ను కన్యాదానం చేయవలసిన వాడు మా తండ్రి హిమవంతుడు. ఆయన అంగీకారం పొందండి.” అని ఆ సందేశ సారాంశం. ఆ చెలి ఆ మాట చెప్తూ డగా తాను మిన్నకుండా నిల్చున్న పార్వతి, వసంతంలో కోకిలను పలికిస్తూ ఏమీ ఎరుగనట్టున్న మావికొమ్మవలె నుండినది.

“సరే, అలాగేకాని”మ్మని కష్టమీద ఆ ఉమను వదిలి ఈశ్వరుడు వెడలిపోయినాడు. సప్తర్షులను తలచుకొన్నాడు. వెంటనే తమ కాంతిపుంజంతో గగనతలాన్ని వెలిగిస్తూ ఆ తపోధనులు అరుంధతీ సహితులై ఆయన ఎదుట నిలుచున్నారు.

తీరంలోని మందారపుష్పాలు రాలుతుండగా అలలతో తొలగించివేస్తూ, దిగ్గజ మనగంధంతో వాసితమైన గగన గంగానదీజలాలలో వారు స్నానమాడి వచ్చారు. బంగారు నారచీరలు కట్టుకొని, ముత్యాల జువెములు వేసుకొని, రత్నాల జపమాలలు పట్టుకొని వానప్రస్థాశ్రమం పుచ్చుకున్న కల్పవృక్షాలేమో అన్నట్లున్నారు. అంతేనా సప్తర్షి మండలం సూర్యునికి పైనిదికదా. అందుకనే క్రిందుగా తన రథాశ్వాలను కోలుకుంటూ తన కేతనాన్నివంచి సూర్యుడు వారిని తలపై కెత్తిచూస్తూ వారికి నమస్కరిస్తూ ఉంటాడు. అంత గొప్పవారు వారు.

ప్రళయకాలంలో లోకమంతా జలమయంకాగా మహా విష్ణువు మహావరాహరూపంలో భూమిని తన కోటతో ఎత్తి నాడు. తన భుజలతలతో భూదేవి ఆ కోటను పట్టుకొని ఉండగా ఆమెతోపాటు వీరుకూడా ఆనాడక్కడ విశ్రాంతి తీసుకున్నారు. అంత శాశ్వతులు వీరు. విశ్వకారణుడైన బ్రహ్మ తరువాత మిగిలినసృష్టిని పూర్తిచేసే పురాతన బ్రహ్మలని పురావిదులు ప్రస్తుతిస్తూ ఉంటారు వీరిని. పూర్వం చేసుకున్న తపస్సుల పరిపాకాన్ని అనుభవిస్తూనే ఇంకా తపస్సు చేసుకుంటూనే ఉన్న ఆ సప్తర్షులు శివునిముందు ప్రత్యక్షమై నిల్చినారు.

వారినడుమ అరుంధతి ఉన్నది. ఆమె తన పతిపాగాలపైనే చూపులు నిలిపి ఉన్నది. వారు చేసుకున్న తపస్సుల ఫలమే ఇలా సాక్షాత్కరించేవా అన్నట్లున్నది.

శివు డామెను ఆ మునులతోపాటు గౌరవంతో చూచినాడు. స్త్రీ పురుషుడు అన్న వివక్షకాదూ, సత్త్వగుణ సచ్చరిత్రమే ప్రధానము. మరి ఆమెను చూడడంతో తనకూ భార్య కావలెనన్న ఆకాంక్ష ఈశ్వరునిలో పైకొన్నది. ధర్మక్రియలన్నిటికి సద్భార్యలు మూలకారణంకదా !

అట్లా పార్వతిని పెళ్ళాడవలెనన్న భావం శర్వునిలో తలసూపగనే, పూర్వాపరాధంతో భయభ్రాంతుడై ఉన్న మన్మథుని మనస్సు నిట్టార్చింది. ఇంతలో ఆ వచ్చిన మునులెల్లరు పరమేశ్వరునికి నమస్కరించి, సంతోషంతో ఒడలెల్ల పులకితం కాగా ఆయనతో ఇట్లన్నారు.

“సుష్టుగా వేదాలు సమధ్యయనం చేసినందుకు, అగ్నిలో హోమం చేసినందుకు, తపస్సు చేసినందుకు ఫల మిప్పుడు మాకు దక్కినది. లోకేశ్వరుడవైన నీవు మమ్ములను తలచుటతో కోరికల కావల నీమనస్సులో మేము మెదలుటతో ధన్యుల మైతిమి. నీవెవ్వరి మనసులో వసింతువో వారే పుణ్యులు. మరి బ్రహ్మకే కారణుడవైన నీ మనసులోనే వర్తించిన మా సంగతి వేరే చెప్పవలెనా! సూర్య చంద్రాదులకంటె ఉన్నతమైన పదవి నందుకున్నాము. ఇప్పుడు నీవు మమ్ము స్మరించుటతో అంతకంటె పరమోన్నతమైన పదము నందు కొంటిమి.

మీ రిలా మమ్ము గౌరవించుటతో మా మీద మీ కెంతో అభిమాన మేర్పడినది. ఉత్తము లభిమానించినప్పుడే సహజంగా తమగుణాలపై తమకు విశ్వాస మేర్పడుతూ ఉంటుంది. నీవు మమ్ము తలచుటతో మాకెంత సంతోషం కలిగినదో మేము మీ కెరిగింపవలెనా ! నీవు దేహులంటికి ఆత్మవు కదా !

నీవు మాకు ప్రత్యక్షంగా కనబడుతున్నట్టే ఉన్నా నిన్ను పూర్తిగా మే మెఱుగము. అనుగ్రహించి నీతత్త్వం వివరించు. నీవు బుద్ధి కతీతుడవు. ఆ తత్త్వం మాట అటుంచి ఈ కనబడుతున్న నీ రూపమే మాకు తెలియదు. సృష్టించే నీ అంశయా ఇది ? కాక లోకరక్షకమైన అంశయా ? లేక విశ్వసంహారాంశయా ? ఏది ఈ నీరూపము ? అయినా ఇది మరీ పెద్ద కోరిక. అదలా ఉండనీ. మమ్ములను సంకల్ప మాత్రంతో పిలిపించావే

అందుకు హేతువేమి? ఆజ్ఞాపించు - మే మేం చెప్పవలెనో చెప్పు."

అని ఆ మునులు కోరగా పరమేశ్వరుడు తన సిగ్గపై నున్న చంద్రవంక వెలుగులను తన దంతకాంతులతో మరింత పెంచుతూ ఇట్లా అన్నాడు.

"నా ప్రవృత్తు లేవీ స్వాధ్యాయములుకావు. ఆ సంగతి మీ రెఱుగుదురు. కేవలం అష్టమూర్తులతో నే నిలా సూచితుడనవుతున్నాను. అందువల్ల నే నన్నిప్పుడు దేవతలు శత్రుపీడితులై తమ కొక సేనానిని ప్రసాదింపవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను; దప్పిగొన్న చాతకాలు మేఘునికోసం ఎదురు చూచినట్లు చూస్తున్నారు. అలాంటి సేనానిని పుత్రునిగా బడయడంకోసం పార్వతీదేవిని ఆకాంక్షిస్తున్నాను. అగ్న్యృత్పత్తి కోసం యజమాని అరణి నాశించినట్లు గౌరి నాశిస్తున్నాను.

మీరు హిమవంతునివద్దకు వెళ్ళి నా కామ నివ్వమని మీరడగాలి. మీవంటి మంచివా రేర్పరచిన సంబంధములు వికటింపవు సుడి. ఆయన ఉన్నతుడు - నిలువరం కలవాడు. భూ భారం వహిస్తున్నవాడు. అలాంటివానితో వియ్యమండడం నాకూ మంచిదే.

మరి కన్యార్థం వెళ్ళి ఆయనతో ఏమి చెప్పవలెనో మీకు నే నుపదేశింపను. అసలు మీరుచేసినదే ఆచారంగా ప్రవర్తిల్లుతుందని ప్రసిద్ధికదా! పూజ్యురాలు అరుంధతిని కూడా ఈ విషయంలో సాయంగా తీసుకోండి. తరుచుగా ఇలాంటి శుభకార్యాలలో స్త్రీలే సమర్థు లంటారు.

కాబట్టి మీ రీవని నెరవేర్చడం కోసం హిమవంతుని పట్టణం ఓషధ ప్రస్థానికి బయలుదేరండి. మనం తిరిగి మహా కోశ పర్వతతటం మీదనే కలుసుకుందాము.” అని ఆయన మిన్నకున్నాడు.

ఈ విధంగా తపస్సులందఱకు ఆద్యుడైన ఆ శివుడే పరిణా యోన్ముఖుడు కాగా, తాము పెళ్ళిచేసుకుంటేమే అన్న సిగ్గు నా సప్తస్థులు వదలిపెట్టిరి. ఆయనే చేసికుంటుండగా తాము చేసుకొనడంలో సిగ్గులవలసిన దేమున్నదిక !

మంచిదనిచెప్పి ఆ మునులంతట బయలుదేరినారు. శివుడూ తానుచెప్పిన ఆ తటంగూర్చి వెళ్ళినాడు. సప్తస్థులలా వినీలాకాశంపైని కెగిరి మనోవేగంతో ఓషధప్రస్థం చేరు కున్నారు.

సర్వసంపన్నులయమైన అలకాపురినే కొనివచ్చి, స్వర్గంలో పట్టక మిగిలిపోయిన జనంకోసం ఇక్కడ ఉంచిరా అన్నట్లున్న దా హిమవంతుని పట్టణం. దానిచుట్టూ గంగానది పారు తున్నది. దాని కోటలోపల ఓషధులు వెలుగొందుతున్నవి. పెనుమణుల ప్రాకారాలతో నున్న ఆ పురి లోనకూడా సుంద రంగా నున్నది.

అక్కడి ఏనుగులు సింహభయం లేనివి. అక్కడి ఆశ్వ ములు బిలములలో పుట్టినవి. అక్కడి పౌరులు యక్షులు, కింపురుషులు. అక్కడి స్త్రీలు వనదేవతలు. అక్కడి ఇళ్లపై మబ్బులాడుతూ ఉంటాయి. వాని ఉరుములకు ప్రతి ధ్వనులా అన్నట్లు ఆ ఇళ్లలో మురజధ్వనులు వినవస్తుంటాయి. అక్కడ

కల్పవృక్షాల కొమ్మలపై వ్రేలాడుతున్న అంశుకాలే పౌరుల ప్రయత్నం అక్కరలేకయే గృహయంత్రపతాకాలవలె ఒప్పారుతున్నవి. అక్కడి స్ఫటికమణి నిర్మిత ప్రాసాదాల పాన గోష్ఠీ ప్రదేశాలలో నక్షత్రాల ప్రతిబింబాలువడి పుష్పావహారాలవలె కనబడుతుంటాయి.

అక్కడ రాత్రులయందుకూడా ఓషధులు దీపాలవలె వెలుగుతుండడంతో దుర్దినాలలోకూడా అభిసారికలకు చీకటి అన్నదే తెలియదు.

అక్కడివారి వయసు, యౌవనంతోనే ఆగిపోతుంది. అక్కడ మన్మథుడు తప్ప మరొక మారకుడు లేడు. అక్కడ రతిభేద సముత్పన్నమయిన నిద్ర ఒక్కటే తెలివిలేని పిల్లగవడు తుంది. మరొకప్పుడు వారికి మైమఱిపే కలుగదు మరి !

అక్కడి పౌలతులు పౌలయలుకలలో బామముడులు పెట్టి, పెదవు లదరుతుండగా కోమల తర్జనాలతో బెదరిస్తూ ఉంటే ప్రియులు పాపం వారి అనుగ్రహం కోసం అభ్యర్థిస్తూ ఉంటారు.

అక్కడి బాటసారులెల్లా విద్యాధరులే. వారు కల్ప వృక్షాల నీడలలో నిద్రిస్తూ ఉంటారు. ఆ ఊరికి ఉద్యానంగా బయట సుగంధబంధురమైన గంధమాదనపర్వతం ఉంటుంది.

అలాంటి ఓషధ ప్రస్థాన్ని ఆదివృక్షులు చూచి అయోవుణ్యఫలంగా స్వర్గాన్ని నిర్దేశించి సుకృతాత్ములను దైవం వంచింపేనే అని కించపడినారు.

అగ్నిజ్వాలలను చిత్రించినట్లు నిటారుగానున్న జడలతో వారు ద్వారపాలకులు తలలెత్తి చూచుచుండగా హిమవంతుని భవనంలో దిగినారు. వయసునుబట్టి వరుసగానున్న ఆముని పరంపర నీటిలో వరుసగానున్న సూర్యబింబశ్రేణివలె కాన వచ్చినారు.

వారినిచూచి దూరాననే ఎదురువచ్చినాడు హిమవంతుడు. గురుపాదాఘాతాలతో భూమిని క్రుంగజేయుచూ పూజాద్రవ్యాలను చేకొని వారిని సమీపించినారు.

ధాతు తామ్రమైన అధరం కలవాడు, ఉన్నతుడు, దేవదారు మహాబాహుడు, సహజశిలావక్షుడు అయిన అతను హిమవంతుడని సువ్యక్తమైనది. ఆయన విధివిధానయుతంగా ఆ పగిశుద్ధ చరిత్రులను సత్కరించి స్వయంగా దారిచూపుతూ అంతఃపురంలోనికి కొనిపోయినాడు. అక్కడ వారిని వేతాన నాలపై కూర్చుండజేసి తాను కూర్చుని హిమవంతుడు అంజలి బద్ధుడై వారితో ఇట్లా అన్నాడు :

“మబ్బు పట్టకనే వాన వచ్చినట్లు, పూవు కనిపించకనే కాయకాసినట్లు, అనుకోకనే లభించిన మీ దర్శనం నాకు ప్రతిభాసిస్తున్నది. మీ అనుగ్రహంవల్ల మూఢుడు బుద్ధుడైనట్లుగా, ఇనుము బంగారమైనట్లుగా, నేలనున్నవాడు స్వర్గాన్ని అరోహించినట్లుగా నేను ధన్యుడనయినట్లు భావిస్తున్నాను.

నేటినుండి తమ పాపపరిహారార్థం సర్వభూతములు నన్ను చేరుకొనగలవు. మీరు మెట్టుటచే ఈతావు లీర్థప్రాయమైనది.

రెండే రెండు నన్ను పావనంచేసినట్లు భావిస్తుంటాను — ఒకటి నా తల్లపై గంగానది పడడం, రెండు మీ అడుగులు కడిగిన నీళ్లు నా తల్లపై చల్లుకొనడం—ఈ రెండే నన్ను పవిత్రునిగా నొనర్చినవి.

నా స్థావరరూపమైన ఈ పర్వతంపై తాము పాదములు మోపినారు. జంగమరూపుడైన నాతో మీరు దాసునిగా పనిగొంటున్నారు. ఈ విధంగా రెండుగానున్న నాపై తమ అనుగ్రహం పూర్తిగా కలిగినట్లు తలంచుతున్నాను.

దిశాంతాలదాకా వ్యాపించిన నా అంగములుకూడా మీ రాకతో నాలో ఉద్బిద్ధమైన సంతోషాన్ని భరింపలేక పోతున్నవి. మహా కాంక్షియుతులైన మీ దర్శనంతో నా కొండగుహలలోని తమస్సుమాత్రమే అపాస్తం కాలేదు. నాలోని రజస్సుకూడా అపాస్తమైనది.

మహానుభావులారా ! మీకు నాతో కావలసిన పని ఏమీ ఉన్నట్టు కానరాదు. ఒక వేళ ఉంటే అది నెరవేరకుండా ఎలాపోతుంది ? అయినా కేవలం నన్ను పరిపూర్తుని చేయుటకే మీ రిలా విజయం చేసితిరని అనుకుంటున్నాను.

అయినా మీకు కావలసినది ఏదీ లేకపోయినా నాకేదో ఆనతి ఇవ్వవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. ప్రభువులు కింకరుల కేదో పనిచెప్పడం ద్వారానే అనుగ్రహం చూపగలరు మరి !

ఇదిగో మీ ముందు నేనున్నాను. ఇదిగో ఈ ప్రక్కనే నా భార్య ఉన్నది. మా వంశానికి ప్రాణమైన ఇదిగో ఈ నా

పుత్రిక పార్వతి ఉన్నది. మా ముగ్గురిలో మీ కెవరితో ఏమి పనికావలెనో సెలవివ్వండి. ఇక మిగత బాహ్య వస్తువులపై మీకు ఆస్తలేదని నాకెలాగూ తెలుసు. అవి కావలసినా నావద్ద లెక్కలేనన్ని ఉన్నవి.”

అని హిమవంతు డన్నాడు. ఆ మాటలే ఆ కొండ గుహాంతరాలలోనికి వెళ్ళి ప్రతిధ్వనిస్తూ రెండు మారు లదే మాటలంటున్నట్లుగా వినవచ్చినవి.

అప్పుడా మునులు సంభాషణాదులతో అగ్రణి అయిన తమలోని ఆంగిరసుని మాటలాడవలసిందిగా కోరారు. అత నా కొండతేని కిట్లా సమాధానమిచ్చినాడు.

“నీ వన్నదంతా నిజమే. అంతకంటే ఉన్నతుడవుకూడా నీవు. నీ శిఖరా లెంత ఎత్తైనవో నీ మనస్సు అంతే ఉన్నతమైనది. అందువల్లనే నిన్ను స్థావరాత్మకుడవైన హరివని పెద్దలనడం అష్టమే. నీ కుక్షిలో మరి చరాచర భూతకోటి దాగి ఉన్నదికదా !

నీవు నీ ప్రవేశము రసాతలందాకా పోనిచ్చి మోస్తున్నావు కాబట్టి సరిపోయినదికానీ, లేకపోతే తామరతూళ్ళలా లలితముత్తైన తన పడగలతో ఆదిశేషువు ఈ భూమి నెలా మోయగలడయ్యా మహారాజా !

నిరాఘాటధాటితో ప్రవహిస్తూ, సాగర తరంగాలు కూడా ఆపలేని నీలో పుట్టిన నదులూ, అలాంటివే అయిన

నీ కీర్తులూ తమపుణ్యపరిపాకంతో . ఈ లోకములను పునీతం చేస్తున్నవి.

తొలుత ఆకాశగంగ విష్ణుపాదోద్భవమై ఎంతగా ప్రస్తుతి కెక్కెనో, అలాగే రెండవమారు ఉన్నత శిరస్టుడవైన నీనుండి ప్రభవమందికూడా అలాగే శ్లాఘాపాత్రమైనది.

త్రివిక్రమావతారం తాల్చినపుడు హరి మహిమ పైకి, క్రిందికి, ప్రక్కలకు వ్యాపించినది. మరి నీ కీ మహిమావ్యాప్తి సహజసిద్ధమైనది. సర్వదా సామాన్యమైనది.

పైగా నీకు యజ్ఞభాగం భుజించే హక్కు ఏర్పడినది. ఇందుతో అంత ఎత్తుగానున్న మేరుపర్వత కాంచన శిఖరం వట్టి గొప్పయే అయిపోయినది. మేరువునకు యజ్ఞభాగ భోక్తలలో స్థానం లేదు కదా మరి !

నీలోని కారిన్యమంతా నీవు నీ స్థావరరూపమైన పర్వతంలోనే ఉంచివేసినావు. ఈ నీభక్తి వినమితమైన జంగమ స్వరూపం సజ్జన పూజనీయమైనది. మే మెటుగమా—

ఇంతకూ మేము వచ్చినపని చెప్తాను విను. అదైనా మా పనికాదు, అదికూడా నీ పనే. కేవలం ఈ శుభకార్య ప్రస్తావనతో మాకూ ఈ మంచిలో కాస్త భాగం సంక్రమిస్తున్నది. అంతే.

అణిమాదిగుణోపేతము, ఇతర పురుషశ్చర్మలేనిది అయిన ఈశ్వరుడనే గొప్ప పేరుతో సిగపూవుగా నెలవంకను చాల్చిన ఒకానొక దివ్య మహస్సున్నదయ్యా— ఆయన అష్ట

మూర్తులే భూమ్యాదులు. అవి పరస్పర సామర్థ్య ప్రకటనతో ఈ విశ్వాన్ని ఈ జగద్రథాన్ని అశ్వములవలె సరియైన మార్గంలో నడిపిస్తున్నవి.

తమ శరీరాభ్యంతరాలలో నున్నాడని ఆ ఈశ్వరునే యోగులు అంతశ్చక్షువులతో నెమకుతూ ఉంటారు. ఆయన దాపును చేరుకుంటే ఇక పారికి తిరిగి సంసారంలో పడవలసిన భయంలేదని పెద్దలు చెప్తారు.

ఆ విశ్వకర్మసాక్షి స్వయంగా నీ కూతును కోరి వరించి నాడు. ఆ వరదుడు మా ముఖంగా నిన్ను నీ కూతు నివ్వమని అభ్యర్థిస్తున్నాడు.

వాక్కుతో అర్థాన్ని కలిపినట్టుగా, ఆయనతో నీ కూతును కలిపివెయ్యి. సత్పాత్రదత్తమైన పుత్రికనుగూర్చి తండ్రి విచారపడవలసిన అవసరం ఉండదు. ఆ ఈశ్వరుడు జగత్పిత. అందువల్లనే మీ పార్వతి ఈ లోకంలోని సర్వచరాచర భూతకోటికీ జనని అగుగాక.

దేవతలు ముందు శివునకు ప్రణమిల్లి తదనంతరం ఈమె చరణారవిందాలను తమ చూడామణి మరీచులతో అరుణితం చేతురుగాక.

గౌరి వధువు; నీవు కన్యాదాతవు; మేము పెళ్ళిపెద్దలము; వరుడు ఈశ్వరుడు. ఈ సామగ్రి నీ వంశసమున్నతికి చాలును కదా !

ఒకరితో స్తుత్యుడౌచేగాని, ఒకరిని స్తుతించి ఎఱుగని వాడు. ఒకరితో వందనమందుచేగాని, ఒకరిముందు తలవంచని వాడు అయిన ఆ లోకగురునకు నీ కూతునివ్వడంతో గురువువు కావయ్యా !”

అని ఈ విధంగా ఆంగీరసమహర్షి చెప్తుండగా తండ్రి ప్రక్కనే ఉన్న పార్వతి తన చేతిలోని లీలాకమలపత్రాలను లెక్కపెట్టసాగినది.

తనకోరిక నెఱవేటిన్బట్టగా హిమవంతుడు భావించినా తనభార్య మేనక మొగం చూచినాడు. ఇలాంటి కూతురు పెళ్ళిళ్ళ విషయాలలో మామూలుగా గృహస్థులకు తమ భార్యలే ప్రమాణం. దారిచూపవలసివారు వారే. తన మగనికి తృప్తిసందించిన ఈ సంబంధం మేనకకుకూడా నచ్చినది. పతి వ్రతలు తమ భర్తల మనోభీష్టాలకు వ్యతిరేకలు కారుకదా !

హిమవంతుడు ఆ ముని వచనాలకు సమాధానం ఇలా చేస్తే న్యాయంగా ఉంటుందని తలపోసి, మంగళాలంకార సంశోభితయైన తన కూతు చేయిని పట్టుకొని ఇలా అన్నాడు.

“అమ్మాయి ఇలారా. విశ్వాత్ముడైన శివునికి నీవు భిక్షగా పరికల్పితవైనావు. ఇరుగో ఈ సప్తర్షులు వచ్చి నిన్నాయన కిమ్మని అడుగుతున్నారు. ఈ విధంగా నాకు సౌగృహస్థ ధర్మఫలం లభ్యమైనది. ”

అని ఆ నాలుగు మాటలూ తన పుత్రుకతో చెప్పి ఆ మహర్షులతో హిమవంతు డిలా అన్నాడు.

“ఇదిగో ఈత్రొలోచన వధువు మీకు నమస్కరిస్తున్నది.”

ఇట్లా తమ అభ్యర్థన సంగీకరించడంలో ఉదారమైన ఆ పర్వతరాజు మాటలకు వారు ఆమోదం తెలిపినారు. ఆ పార్వతిని తమ ఆశీర్వాచనాలతో ముంచి రానున్న సమృద్ధిని సూచించినారు.

తమకు నమస్కరించడంతో చెవిలోని బంగారు కమ్మ జారిపడుతుండగా సిగ్గుపడిపోతున్న గారిని అరుంధతి చేరదీసి తన ఒడిలో కూర్చుండబెట్టుకొన్నది.

అయ్యో ఇక తన కూతు మరొక అయ్యదిగా అయిపో నుండెను కదా అన్న ఆవేదనతో కంట తడిపెట్టిన మేనకను చూచి అరుంధతి, అనన్య సామాన్యుడైన ఈశ్వరుని గుణగణాలను ప్రస్తుతించి ఆమె శోకాన్ని తొలగించినది. ఇంత గొప్ప సంబంధం వస్తుండగా కంట తడిపెట్టరాదని ఒప్పించినది.

అయితే ముహూర్త మెప్పుడని హిమవంతు డడుగగా మూడునాళ్ళ తర్వాత నాలుగవరోజుని చెప్పి, లేచినారు. హిమాధిరాజుతో పోయివత్తుమని చెప్పి, తిరిగి ఈశ్వరుని సందర్శించి అయన కీ సంగతి నివేదించి, ఆయనతో సెలవు తీసుకొని ఆ మునులు ఆకసమున కెగిరిపోయినారు.

ఎప్పుడెప్పుడు పార్వతిని కలసుకొందునా అన్న ఉత్కంఠతో పశుపతి ఆ మూడు రోజులూ అతికష్టంతో గడపినాడు. ఆ లోకేశ్వరునే ఈ రాగోదయమంత అవశునిచేసివేసినదికదా, మరి ఇంకెవ్వరి మనసును కలతపెట్టదు ?

ఇది షష్ఠ స్కంధం.

సప్తమ సర్గ

మూడు రోజులు ముగిసినపిదప శుక్లపక్షతిథిచూచి,
లగ్నాది సప్తమశుద్ధి చూచి, హిమవంతుడు బంధుసమేతుడై
తన కూతు వివాహ దీక్షను నిర్వర్తించినాడు.

రకరకాలైన కుతూహల వివాహ కార్యాలతో ఆ పట్టణ
పురంధ్రులందరూ ప్రీతితో ఇంటింటా నిమగ్నులైనారు. హిమ
వంతుని అంతఃపురమూ, ఆ ఓషధిప్రస్థపురమూ ఆ పర్వత
రాజమీది ప్రీతితో ఒకే ఇంటివలె అప్పుడు తోచినది. అన్ని
ఇళ్ళూ పెండ్లి ఇండ్లే అయినవి.

నగర రాజవీధు లన్నిటా మందారకుసుమాలు చల్లి
నారు. ప్రతి ఇంటిమీదా, శృంగాటకాలలో నూచీనాంశుక
ములతో ధ్వజాలెత్తినారు. బంగారు తోరణాలు నిర్మించినారు.
ఇందుతో అదౌక ద్వితీయ స్వర్గంవలె వెలిగిపోయినది.

హిమవంతునకు కొడుకులూ, కూతుండ్రూ చాలమందే
ఉన్నారు. అయినా వారిలోపార్వతి ఒక్కటే ఎంతకాలానికో
కనులపడినదానివలె, చచ్చి బ్రతికినదానివలె ఆ తండ్రికి
వివాహం దగ్గరపడినందువల్ల మరింత ప్రేమాస్పదురాలైనది.

హిమవంతుని బంధువు లందరూ ఆ ఆమ్మాయిని ఒకొక్కరూ తమ ఒడిలో కూర్చుండబెట్టుకున్నారు. ఒకొక్కరూ
ఒకొక ఆభరణం సంతరించిపెట్టినారు. ఆమె అందరికీ పుత్రిక

కాకపోయినా ఆ గిరిరాజవంశంమీదనున్న ప్రేమతో వారం దూరం ఒక ఇంటికి చెందినవారుగానే భావించినారు.

సూర్యోదయానంతరం మూడవదైన సూర్యముహూర్తంలో, ఉత్తరఫల్గునీ నక్షత్రంలో చంద్రుడుండగా బంధుస్త్రీలు పతిపుత్రవతులు పార్వతిని అలంకరించడం మొదలిడినారు.

తెల్ల ఆవాలతోనూ, గజక మొలకలతోనూ మరింత అందమైన దుకూలాన్ని నాభిదాకా కట్టుకొని, బాణం చేత పట్టుకొని అభ్యంగనాలంకారం ముగించుకున్న ఆ గౌరి దానికే అలంకారమైనది.

బహుళపక్షం ముగిసినతర్వాత భానుకిరణంతో వృద్ధి నందిన శశాంఖరేకవలె ఆవివాహ విధిలో బాణం పట్టుకొని ఆ బాల మరింత ప్రకాశించినది.

తర్వాత ముజ్జైదువలు లొద్దుగుపుప్పొడితో నలుగు పెట్టి, కాస్త ఎండిన గంధద్రవ్యంతో ఒడలంతా అద్ది అభిషేకానికి తగినవస్త్రం కట్టి ఆ గౌరిని చతుశ్శాలకు అభిముఖంగా స్నానగృహానికి కొంపోయినారు.

వైదూర్యమణులు గచ్చుచేసి అందులో ముత్యాల ముగ్గులు పెట్టి ఉన్న ఆ చతుష్కంలో కూర్చుండబెట్టినారు. బంగారు కుండలతో మంగళవాద్యాలు మొలయుచుండగా నీళ్ళుపోసినారు.

అలా మంగళ స్నానం ముగించుకొని, ధౌత దుకూలాన్ని కట్టుకున్న ఆపార్వతి వాననీటితో అభిషిక్తమైన విరసిన తెల్లుపూవుతోడి నేలవలె వెలుగొందినది.

అప్పు డక్కడనుండి చాందినీ కట్టి ఉన్న మణిస్తంభాలు నాలుగింటిమధ్యా ఏర్పరచిన అలంకారవేదిక మీదికి పతివ్రత లామెను కాగిలించుకొని కొనిపోయినారు. ఆ వేదికమీద పీటపై ఆమెను తూర్పుముఖంగా కూర్చుండబెట్టినారు. ఎదురుగా నిల్చుండి ఆమెనుచూచి ఊరకనే ఇంత అందంగా నున్న అంగనకు మరి అలంకారాలెందుకూ అని కాసేపు ఊరకే ఉన్నారు. ప్రసాధన సామగ్రి అంతా సమీపంలోనే ఉన్నది. అయినా గౌరిని చూస్తే ఏ ప్రసాధనం లేకనే ఇంతబాగున్నదే అని వారి కనులన్నీ ఆమెవైపే ఆకర్షి తానైనవి.

అలంకారం చేస్తున్నవారిలో ఒక అంగన ధూపంవేసి గౌరి నెండుకల తడి ఆర్చినది. సిగలో పూలు తురిమినది. ఆ తర్వాత దూర్వంకురాలు మధ్యేమధ్యే క్రుచ్చి పచ్చని మఘాక కుసుమదామం చుట్టి అందంగా ముడివేసినది.

ఆ గౌరి ఒకలికి తెల్లని అగురువు పూసి, గోరొచనంతో మకరికాపత్రాలు గీసినారు. అందుతో చక్రవాకాలు సైకత ములపై నిలిచి ఉన్న గంగానదివలె అత్యంత రమణీయంగా కానవచ్చినది.

ముంగురులు పాపట బొట్టుతో ఆమె మొగంపై వ్రేలాడు తున్నవి. అందుతో ఆమె ముఖం తుమ్మెదలతోటి కమలాన్ని,

మబ్బుల రేకులుపడిన చంద్రబింబాన్ని మించిపోయినది. అందుతో అది సాదృశ్య ప్రసక్తి నే తొలగించివేసినది.

ఆమె చెవిలో యవాంకురాన్ని అవతంసంగా ఉంచి నారు. లొద్దుగుపుప్పొడితో బాగా రుద్ది అద్దంలా చేసిన ఆమె కపోలంపై గోరోచనం అలదుటతో అది మరింత అరుణంగా ఉన్నది. ఆ చెంపపై బడి చెవిలోని యవాంకురం మరింత రంగు తేలినది. అందుతో చూపట చూపుల నెల్లాలాగి వేయదొడగినది.

చక్కని అంగసౌష్ఠ్యం గల ఆ పార్వతి అధరంపై వారు మధూచ్ఛిష్టంతో నడుమ నొక రేక గీసినారు. అందుతో దాని అరుణిమ మరింత మిలమిల మెరసిపోయినది. తన సౌందర్య ప్రయోజనం త్వరలోనే తీరనున్నదని సూచిస్తూ నన్నగా అదరు తున్న ఆ అధరం ఏదో ఒకానొక అపూర్వశోభను వెలార్చినది.

ఒక చెలి ఆమె అడుగులకు పారాణి పూసినది, “దీనితో శివుని శిరస్సుపై నున్న చంద్రవంకను తాకుదువు లేవమ్మా!” అని పరిహాసపూర్వకంగా ఆశీర్వాదించినది. ఆ మాటకు పార్వతి మౌనంగానే మాల్యంతో కొట్టి జవాబిచ్చినది.

చక్కని కలువపూలలా ఉన్న అందమైన ఆమె కళ్ళను చూచి చెలులు ‘ఈ కళ్ళకు కాటుక మరింత అందం కల్పిస్తుందని కాదమ్మో, కేవలం మంగళకరమనే ఉంచుతున్నాం —’ అంటూ కాటుక పెట్టినారు.

సొమ్ములన్నీ పెట్టి కై సేసినతర్వాత ఉమ పూలుపూసిన తీవెలా, చుక్కలు కాసిన రేయిలా, చక్రవాకాలతో నదిలా

ప్రకాశించినది. అప్పుడామె తన సొగసును అద్దంలో కను లింత చేసుకొని స్థిమిత దృష్టులతో చూచుకొన్నది. ఎప్పుడెప్పుడు శివుని దరియుదమా అని ఉవ్విళ్ళూరినది. ఔనుమరి ! స్త్రీల అలంకారానికి ఫలం దానిని ప్రియుడు అవలోకించడమేకదా !

అప్పుడు గౌరితల్లి మేనక మంగళకరమైన పచ్చి హరితాశ ద్రవాన్ని తీసుకొన్నది. అందుతోపాటు మసళ్ళిలనూ బొటనప్రేలు నడిమిప్రేళ్ళతో తీసుకున్నది. చెవులలో తెల్లటి దంత పత్రాలు పెట్టుకున్న ఆ పార్వతి ముఖాన్ని పైకెత్తినది. ఎలాగో వివాహదీక్షాతిలకాన్ని నుదుట నుంచినది. తన కూతురు కాస్త పెరిగిననాటినుంచీ పెరుగుతూవచ్చిన ఆ కోరికను - తనకూతు నొక అయ్యచేతిలో పెట్టవలెనన్న కోరికను - ఇలా పూర్తి చేసుకొన్నది.

పిదప తన కనులలో ఆనందాశ్రువులు చిప్పిల్లుటతో ఏమీ కానరాక ఊర్ణామయమైన కౌతుకకంకణాన్ని కట్టబోయి కాస్త ప్రక్కగా ఉంచినది. అదిచూచి, దాది దానిని సరి అయిన తావునకు త్రోసినది. అలా సరిగా కంకణం కూతు చేతిలో కట్టగలిగినది. కొత్త పట్టుపుట్టం కట్టుకొని, చేత అద్దం ఉంచుకున్న ఉమాకుమారి అప్పుడు నురుగులతోనిండిన పాలవెల్లినేలవలెనూ, పూర్ణచంద్రికలో శరీర్కాల రాత్రి వలెనూ మరింత సొగసులు వోయినది.

మేనక కూతురితో అప్పుడు కులదేవతలకు పూజ చేయించినది. పిదప వరుసగా ముఖైదువలకు పాదాభివందనం

చేయించినది. మరి ఈ కూతురే కదా తను కులప్రతిష్ఠాకారకు
రాలు. తానుచేయవలసిన పనులెల్లా చేయించ నెరిగిననేర్పరి !

అప్పుడు ఆ వృద్ధ పుణ్యాంగనలందరూ తమకు నమస్కరించిన ఉమకు అక్షతమైన పత్రికను నందుకొమ్మని ఆశీరదించినారు. ఆ పిదప ఆమెపతి అర్ధ శరీరాన్నే అందుకొని ప్రేయ బంధుజనుల ఆశీస్సులనే అధఃకరించివేసినది.

కుశలుడూ, సభ్యుడూ అయిన హిమవంతుడు తన ఉత్సాహ వైభవాలకు అనుగుణంగా పార్వతికి సంబంధించిన విధులన్నీ నిర్వర్తించి బంధుజను లందరూ చేరిన సభలో హువి ఆగమనం ప్రతీక్షిస్తూ ఉండినాడు.

అదే సమయంలోనే కైలాసంలో పాణిగ్రహణానికి ముందు చేయవలసిన ప్రసాధనక్రియ లన్నింటినీ సప్తమాతృకలు శివునకు ఆదరంతో చేయదలచి ఆయనముందు అలంకార సామగ్రి సంతటినీ ఉంచినారు.

ఈశ్వరుడు ఆ అలంకార సామగ్రిని ఆ మాతలమీది గౌరవంతో కేవలం స్పృశించినాడు; అలంకరించుకొనలేదు. ఆయన స్వభావసిద్ధమైన అలంకార సామగ్రి వివాహ సమయానికి అనుకూలమైన అలంకారంగా మారిపోయినది.

ఆయన అలదుకొన్న బూదిపాడే ధవళాంగరాగమైనది. కపాలమే మంచి శిరోభూషణమైనది. గజచర్మమే అంచులు తీర్చిన పట్టాంశుకమైనది.

లలాటమధ్యంలో పిశంగకనీనికతో వెలిగి పోయే
మూడవకన్నే హరిదళ తిలకంగా మారినది. ఆ యా ప్రదేశా
లలో ఆ యా ఆభరణాలుగా పాములు మారినవి. అయితే
వాని శరీరాలే ఆభరణరూపం ధరించినవిగాని, వాని పడగల
లోని మణులుమటుకు అట్లానే ఉండిపోయినవి.

ఇక పగలుకూడా వెన్నెల వెదజల్లుతూ సన్నగా
ఉన్నందువల్ల లోని మచ్చ కనబడకుండా నిత్యం తలమీద వెలిగి
పోయే నెలవంకఉండగా ఇక హరునకు వేరే చూడామణి
పెట్టుకోవలసిన అవసర మేమున్నది ?

ఈ విధంగా స్వమహిమతోనే అన్ని అలంకారాలనూ
చేకూర్చుకొని, అత్యద్భుతంగా కానవస్తున్న ఈశ్వరుడు, ప్రమ
ధులు తెచ్చిన ఖడ్గంలో తనరూపు చూచుకున్నాడు.

తర్వాత పులిచర్మంపైస కప్పిన వృషభం భక్తిభావంతో
తన ప్రమాణాన్ని సంక్షేపించుకొనగా నందీశ్వరుని భుజం వట్టు
కొని కైలాసంవంటి తన వాహనాన్ని శివుడు అధిరోహించి
నాడు. ఆయన బయలుదేరగానే సప్తమాతృకలుకూడా తమ
వాహనాల నెక్కినారు. ఆ వాహనాల కదలికతో తమ కుండ
లాలు కదలుతుండగా, పరాగగౌరముఖాలతో ఆకసాన్ని
పద్మరాగంగా మార్చివేస్తూ వాయూ ఆయనవెంటనే వెడలినారు.

వారి వెనుకనే—ఆ కనకప్రభాభాసమాన్వితైన మాతృ
కల వెనుకనే—కపాల మాలికలు వేసుకున్న కాళి బయలుదేరి
నది. ఆ తెల్లని పుష్పలదండలు కొంగలబారును తోపింపగా,

ముందు మాతృకలు మెఱపులవలెనుండగా ఆ కాళి నీలపయోధరరాజివలె కానవచ్చినది.

ఆ తర్వాత శివునిముందు త్రిశూలాలు పట్టుకొని నడుస్తున్న ప్రమథగణాలు మంగళతూర్యములను మ్రోయించినారు. ఆ శబ్దం గగనంలోని దేవ విమానాలలో దూరి ఇదే భగవత్సేవావసరమని సురలకు తెలియజేసినది.

సూర్యు డాయనకు త్వష్ట కొత్తగా నిర్మించిన శ్వేత చ్ఛత్రాన్ని పట్టినాడు. ఆ చ్ఛత్ర దుకూలానికి దాపుననే శివుని శిరస్సున్నది గనుక దానిపై గంగాప్రవాహం పడుతున్నదా అని అనిపించిన దప్పుడు. గంగా యమునలూ రూపు ధరించి ఆయనకు చామరాలు పట్టుకొని వీవనలు విసరినారు. తమ నదీరూపం వదలి నా రాయంచలు వారిని వదలనట్లుగా ఆ వింజామరలు తోపించినవి.

హవిస్సుతో వహ్నిని వలెనే తమ జయజయ వచనాలతో ఆయన మహిమను పెంపొందిపజేస్తూ ప్రథమ ప్రజాపతి, శ్రీ మహావిష్ణువూ కూడా స్వయంగా శివసేవకు చనుదెంచినారు.

ఒకే మూర్తి బ్రహ్మ విష్ణు శివ రూపాలతో త్రిధాత్వం పొందినది. వారిలో పెద్దా చిన్నా తారతమ్యంలేదు. ఒకప్పుడు విష్ణువునకు హరి అయ్యుడు; మరొకప్పుడు హనునకు హరి మూలపురుషుడు; ఇంకొకప్పుడు వారిద్దరూ మూలదైవం ప్రజాపతి బ్రహ్మ; ఇంకా ఒకప్పుడు ఆ బ్రహ్మకు వారిరువురూ ఆదిపురుషులు.

తదనంతరం దేవేంద్రుడై న లోకపాలురు తమవైభవ ప్రాభవ చిహ్నాల నన్నింటిని వదలి, వినీతవేషులై తమకు ఈశ్వరదర్శనం ఇప్పించవలసిందని సందీశ్వరునకు సైగచేస్తూ, ఆయన వారికి శివుని చూపింపగా అంజలిబద్ధులై ఆదిదేవునకు నమస్కరించినారు.

వారివారి ప్రాధాన్యాన్నిబట్టి శివుడు చతుర్ముఖుని తల పంకించుటతోను, హరిని పలుకరించుటతోను, ఇంద్రుని చిటు నవ్వుతోను, ఇతర సర్వదేవతలనూ ఆలోకమాత్రంతోనూ సంభావించినాడు.

సప్తర్షులు శివుని ముందునకు వచ్చి జయాశీస్సు లిచ్చి నారు. చిటునవ్వుతో వారిని పలుకరించి శివుడు “ఈ విశాల వివాహాయజ్ఞంలో మీరు ఆధ్వర్యం వహించవలెనని ముందే నేను కోరినాను” అన్నాడు.

విశ్వావసువు అనే గంధర్వుని నాయకత్వక్రింద వీణా వాదనప్రవీణులు త్రిపుర విజయావదానం గానం చేసినారు. తమోవికారాలకు అలంఘ్యుడైన శివుడు దారినడచినాడు. ఆకాశంలో విలాసంగా నడవగలదీ, కాంచన కింకిణులు గల గల మ్రోయునదీ అయిన వృషభవాహనం మబ్బులదారిలో వెడుతూ నదీతటాలు క్షుమ్మినట్లుగా ఆ మబ్బుదుమ్ము తన కొమ్మలకు తగుల్కొనగా విదిలించుకుంటూ ఆ హరుని మోసుకొని వెళ్ళినది.

పరాక్రాంతి కెన్నడూ సాల్పడని హిమవత్పాలితమైన ఓషధప్రస్థనగరం, ముందుకు వెడుతున్న శివుని దృష్టిపాతా

లనే బంగారుత్రాళ్ళతో లాగుకొని వచ్చినట్లుగా చిటికలో దగ్గరపడినది. ఆ ఊరి మొగలో పౌరులు కుతూహలంతో కళ్ళప్పగించి మోరలెత్తుకొని చూస్తుండగా ఆకాశంనుండి దిగి దగ్గరలో నున్న భూమిపై నీరద నీలకంఠుడు శివుడు అడుగు పెట్టినాడు.

ఆయనరాకను చూచి ఆనందంతో గిరిచక్రవర్తి, మహా విభవ సంపన్నులైన తన బంధుజనులు గజబృందముల నెక్కి పూసిన చెట్లతోడి తమ కటకాలవలె నున్న ఆ ఏనుగులతో తనతోరాగా శివునకు ఎదురేగినాడు.

ఆ దేవదేవుల పరివారము, ఈ హిమవంతుని పరి వారమూ పురద్వారం తెరిచివేయగా ఉన్న ఒక సేతుపూ భిన్నంకాగా ఇరువాగుల ప్రవాహాలు కలుసుకున్నట్లుగా కలుసుకున్నారు.

ముల్లోకాలకూ వంద్యుడైన శివుడు తనకు నమస్కరింపగా హిమవంతుడు సిగ్గుపడిపోయినాడు. అయితే అంతకు పూర్వమే అప్రయత్నంగాశివమహిమతో తనతల చాలక్రిందకు వంగిపోయే ఉన్నదని ఆయన గ్రహించలేకపోయినాడు. సంతోషంతో ముఖ మింతగా వికసితంకాగా ఆ కొండతేడు జామాత ముందునకు వచ్చి ఆయనను తీసికొని, పాదాలు పూర్తిగా పూలలోనే క్రుచ్చుకొని పోతున్న విపణివీధులగుండా తన మందిరానికి కొనిపోయినాడు. ఆ సమృద్ధగృహంలో ప్రవేశింప జేసినాడు.

ఆ సమయంలో ఆ ఈశ్వరసందర్శనలాలగ్నలైన ఆ పుర సుందరులు మిగత పనులన్నీ ఉన్నవి ఉన్నట్టు వదలివేసి ప్రాసాదాలపై నెక్కినారు. గబగబా గవాక్షంముందుకు వెడుతుండగా ఆ తొందరలో ఒక తె సిగముడి వీడిపోయినది. అందులోని పూలు క్రిందపడినవి. దానిని గట్టిగా చేతితో పట్టుకున్నది. కాని ముడివేసుకొనుటే ఆవిడ మఱచిపోయినది.

ఒక తెకు చెలి కాలికి పారాణి పూస్తున్నది. అలా ఆమె చేతిలోనున్న తనకాలిని వెంటనే లాగి వేసుకొని, లీలాగమనం మాని గబగబా కిటికీదాపునకు పరువెత్తి పోతూ ఆ ప్రమద ఆ దారి పొడవునా పారాణిగుత్తులు వేసినది.

మరొక మగువు శలాకతో కాటుకతీసి కుడికంటికి పెట్టుకొన్నది. ఈ లోగా ఈ వార్తవిని ఎడమకంటికి కాటుక పెట్టుకొనకుండానే ఆ శలాక నలాగే పట్టుకొని వాతాయనం దగ్గరకు పరువెత్తినది.

గవాక్షంలోనికే చూపులు పోనిచ్చి చూస్తున్న ఒక తె తన పోకముడి జారిపోతున్నా కట్టుకొనలేదు. నాభిలో తన కంకణప్రభలు నిండగ తనచేతితో ఆ వలువను పట్టుకొని చూడసాగినది. అది కట్టుకొనులోపల శివుడు వెళ్ళిపోవునేమో అని ఆమె ఆందోళన.

ఒకామె తనకాలి బొటనవ్రేలికి దారం చుట్టుకొని పట్టుకొని అందులో మణులుకూరుస్తున్నది. అలాగే లేచి వీధిలోనికి పోవడంలో సరిగా కూర్చుని ఆ మణులన్నీ రాలిపోసాగినవి.

తుదకు ఆవిడ మొలనూలులో మిగిలినదల్లా కాలి బొటన
ప్రేలికి చుట్టుకున్న దారం మాత్రమే.

ఆసవగంధవ్యాప్తములైన ముఖలతో ఆ అతి కుతూ
హలవతులైన విలాసినుల విలోలనేత్రభ్రమరాలతో గవాక్ష
ములు కమలాభరణములతోవలె ప్రకాశించినవి.

రకరకాల పతాకలతో నిండిపోయిన పెద్దతోరణాలుకల
రాజపథంలో ఇందుమాళి వెడుతున్నాడు. పగలుకూడా వెన్నెల
కురిపించి అక్కడి ప్రాసాదశృంగముల నాయన మరింత ధవళ
దధీతులతో వెలుగొందజేసినాడు.

ఏకైక దర్శనీయుడైన ఆ శివుని తమ కన్నులతోనే
త్రాగివేస్తూ ఆ తన్వంగులు మరొకపక్షానికి వెళ్ళలేక పోయి
నారు. వారి ఇంద్రియ వ్యాపారాలన్నీ ఒకే ఒక చక్షురింద్రియం
లోనే సర్వాత్మనా చొచ్చుకొనిపోయినట్లున్నవి.

ఆ సమయంలో పురస్త్రీలు వారిలో వారిలా మాట్లాడు
కున్నారు.

“ఈయనకోసమని అపర్ణ ఎంత మృదుగాత్రి అయినా
అంత దుష్కారమయిన తపస్సుచేయడం కూడా యుక్తమే
సుమా! ఈ శివునికి దాస్యంచేసే భాగ్యమబ్బినా ఏ భామిని
అయినా కృతార్థురాలవుతుంది. ఇక ఈయన ఒడిలో పడుకొన
గల పడతి అదృష్టం చెప్పవలెనా ?

“ఈ సుందరాకారు లిద్దరినీ అన్యోన్యం కలుపకనేపోయి ఉంటే, ఇంత కష్టపడి వీరిని సృష్టించిన ఆ ప్రజాపతి ప్రయత్న మంతా బూడిదలోపోసిన పన్నీ రే అయి ఉండును కదా !

“కోపంతో ఈ శివుడు కుసుమాయుధుని శరీరాన్ని కాల్చి వేసెనంటే నేను నమ్మలేనమ్మా! ఈ మహాదేవుని రూపుచూచి సిగ్గుపడిపోయిన కాముడే తనకుతానే దేహసన్యాసం చేసుకొనే నేమో !”

అని ఒకొక రొకొకతీరుగా అన సాగినారు.

అందులో ఒకతె ఒకామెతో ఇలా అన్నది.

“చెలీ ! కోరి కోరి ఈ కొండలతే డీయనను అల్లునిగా చేసుకొన్నాడు ! ఇందుతో, భూవహనంతో ముందే ఉన్నత మైన ఈ గిరిరాజు మూర్ధం, ఈ సంబంధంతో మరింత ఉన్నతం కాగలదనుకుంటానమ్మా !”

ఇలా రకరకాలుగా వినవస్తున్న ఊరి ముత్తైదువుల మాటలను వినుకుంటూ చంద్రశేఖరుడు హిమవంతుని మందిరం చేరుకున్నాడు. అక్కడ చల్లుతున్న ఆచారలా జలస్నేహి దారిలోనే వచ్చినవారి కేయూరములకు తగిలి పిండి పిండి అయిపోతున్నవి.

ఇంటిముందు శరన్నేఘంనుండి దిగుతున్న సూర్యునివలె, విష్ణువు చేయి ఇవ్వగా వృషభంమీదినుండి దిగినాడు. ముందు నడుస్తున్న బ్రహ్మ దారిచూపగా కక్ష్యాంతరములు దాటుతూ లోనికి వెళ్ళినాడు. ఆయనవెనుకనే ఇంద్రదాది దేవతలూ,

సప్తర్షులు మొదలైన మహర్షులూ, ప్రమథాదిగణాలూ ఆ గిరి మందిరంలోనికి చనినారు. ప్రశస్తమైన ఆరంభాన్ని అనుసరించే పరమార్థములవలె వారి గమనం తోచినది.

అక్కడ ఈశ్వరుడు ఆసనంపై కూర్చుండి, యథా విధిగా, మంత్రపూర్వకంగా ఆ గిరిరాజిచ్చిన రత్నపూర్వకమైన అర్ఘ్యాన్ని, మధువుతోకూడిన గవ్యాన్ని, నూతన దుకూలాలనూ అందుకొన్నాడు. ఆ పట్టుబట్టలను కట్టుకొన్న తర్వాత శివుని వినీతులైన అంతఃపురములోని పెద్దలు వధూ సమీపానికి కొనిపోయినారు. నురుగులతోనిండిన సముద్రాన్ని నవచంద్రకిరణాలు వేలా సమీపానికి కొనిపోయినట్టుగా ఉన్న దప్పుడు.

ప్రవృద్ధ ముఖచంద్రకాంతిలో నున్న ఆ కుమారిని ప్రభుల్ల నేత్ర కువలయాలతో ఆ శివుడు కలిసినవాడై శరత్తుతో సంగతమైన లోకంవలె ప్రసన్న మనస్సలిలుడై నాడు.

అప్రయత్నంగా కలుసుకొని కాతరము లవుతున్న ఆ వధూవకుల చూపులు కాసే పలా నిలిచి వెంటనే నివర్తితా లవుతూ పరస్పరలోలము లవుతూ సిగ్గుమూలంగా ఆ సమయంలో సంకోచమందినవి.

ఈశ్వరునిచూచి భయపడి ఉమాశరీరంలో దాచుకొన్న మన్మథుని అంకురంవలె నున్న పార్వతి చేతిని హిమవంతుడు తీసి శివునకు అందివ్వగా ఆయన పార్వతీ పాణిగ్రహణం చేసినాడు. అప్పుడు పార్వతి చేతిపై పులకలు మొలిచినవి. శివుని

చేకొవేళ్ళు చమచ్చినవి. ఇలా ఆ పాణిసమాగసమయంలో కామవృత్తి చేరినగం పంచినట్లయినది.

ఏ వధూవరులకైనా అలాంటి పాణిగ్రహణం సమయములో శివ పార్వతుల సాన్నిధ్యం అత్యంత శోభను కల్పించును గదా ! మరి ఆ శివ పార్వతులే అలా పాణిగ్రహణం చేసుకొన్నప్పుడు వారి శోభావిశేష మింతటిదని చెప్పడం సాధ్యమవుతుందా ?

ఆ మిథునం నాలుకలుచాచి జ్వలిస్తున్న అగ్నికి ప్రదక్షిణం చేస్తున్నప్పుడు మేరుపరిసరాలలో తిరుగుతున్న రాత్రింబవళ్ళు కలుసుకొన్నట్లు వారు వెలుగొందినారు. ఆ వధూవరులు మూడుమారులు హోమాగ్నికి ప్రదక్షిణం చేసినారు. పరస్పర సంస్పర్శతో వారి కను లరమూతలు వడినవి. పురోహితు డప్పుడు ఆ జాబ్బల్యమానమైన హోమాగ్నిలో వధువుతో లాజాహోమం చేయించినాడు. ఆ లాజాధూమాంజలిని పురోహితుని ఆనతి మేరకు పార్వతి తనముఖానికి అద్దుకొన్నది. అప్పుడు ఆమె కపోలాలను తాకునట్లు శిఖలను చాపిన అగ్ని ఆ కాసేపూ కర్ణావతంసంలా కాసవచ్చినాడు. ఆ సొగతో ఆమె చెక్కులు కొంత చమచ్చినవి. కొంత ఎఱ్ఱవడినవి. కనులలోని కాటుకరం గొకింత రంజితమయినది. ఆమె చెవిలోని యవాంకురం కాస్త వాడినది.

అప్పుడు పురోహితుడు వధువుతో ఇలా అన్నాడు. “వత్సా ! వివాహానికి అగ్ని సాక్షి తల్లీ ! నీ భర్త

అయిన శివునితో పాటు ఇక విచార మేమీ లేకుండా ధర్మాచరణంలో నిమగ్నురాలవు కావమ్మా !”

కనులదాకా చెవుల నింతగా వికసింపజేసుకొని భవాని ఆ గురువచనాన్ని విన్నది. వేసవిలో బాగా తపించిపోయిన భూమి తొలకరి చినుకులను త్రావినట్లుగా చెవులతోనే ఆ మాటలను త్రావివేసినది.

ప్రియదర్శనుడూ, ధ్రువుడూ అయిన తనభర్త ధ్రువదర్శనం చేయింపగా పార్వతి మొగమెత్తి, సిగ్గుతో గొంతు డగ్గుత్తిక వడగా ఎంతో కష్టమీద ‘కనబడినది’ అన్నది.

ఈ విధంగా విశిష్టుడైన పురోహితుడు పార్వతీ పరమేశ్వరుల పాణిగ్రహణ విధిని పూర్తిచేయించినాడు. అప్పుడా ఆలుమగలు ప్రజాపితలు పద్మాసనస్థుడైన పరమేశ్వరికి నమస్కరించినారు.

అప్పుడా పరమేశ్వరి నూతన వధువును “వీరపుత్రవు కా తల్లీ” అని ఆశీర్వాదించినాడు. ఆయన వాచస్పతే అయిరా అష్టమూర్తి అయిన ఈశ్వరునకు ఏమని దీవన ఇవ్వవలెనో విచారిస్తూ మాటలు తోచక అలా ఉండిపోయినాడు.

తదనంతరం ఆ నూతన దంపతులు పుష్పరచనాదులతో అలంకరించిన చతురస్రవేదిపైకి వచ్చి లోకాచార ప్రకారం ఆర్ధ్రాక్షతారోపణం కావించుకున్నారు.

శ్రీదేవి అప్పుడు దళప్రాంతాలలో తగుల్కొన్న జలబిందుజాలమే ముత్యాల సరులు కాగా, నాళమే దండంకాగా

కమలాన్నే వారికి ఆతపత్రంగా పట్టినది తర్వాత సరస్వతేమో సంస్కృత ప్రాకృతాలలో రెండు విధాలా ఉచ్చరించిన మాటలతో ఆ దంపతులను స్తుతించినది. సంస్కృత శబ్దాలలో వరుస, సుబోధమైన రచనగల ప్రాకృతంలో వధువునూ మెచ్చుకొన్నది.

ముఖాదిసంధులతో, కైశిక్యాది వృత్తి విశేషాలతో శృంగారాది రసానుగుణ రాగవిశేషాలతో, మధురాభినయములతో అచ్చరలాడిన నాటకాన్నికూడా ఆ నవదంపతులు చూచారు.

అలా వివాహమంతా ముగిసిన తర్వాత, దేవతలు కిరీటఘటితహస్తాంజలులై నమస్కరించి, తిరిగి శాపాంతాన సశరీరుడైన కాముని సేవ లందుకొనవలసిందిగా ప్రార్థించినారు.

అప్పటికే కోపం తగ్గిపోయిన ఈశ్వరుడు తన మీద కూడా కామబాణ ప్రసారానికి అనుమతించినాడు. కార్యవాదులు సమయంచూచి ప్రభువులకు విజ్ఞాపనం చేస్తారు. అలాంటి వినతులు సఫలం కూడా అవుతుంటాయి మరి !

ఇక ఆ దేవతలందరకూ సెలవిచ్చి ఇందుపట్టాళి పార్వతి చేయి పట్టుకొని, కనకకలశాలతో విచిత్రరచనలతో విరాజిల్లుతూ, భూశయ్య నేర్పాటు చేసిన విలాసాగారంలోనికి వెళ్ళిపోయినాడు.

అక్కడ పార్వతి కొత్త పెళ్ళికూతురు గనుక సిగ్గులొల
కిస్తూ ఈశ్వరుడు పైకెత్తి పట్టిన ముఖాన్ని ప్రక్కకు త్రిప్పు
కొనసాగినది. తన నర్మసఖులతో కూడా ఒకటి అరగా మాట
లాడసాగినది. అలాంటి కన్యను శివుడు ప్రమథుల ముఖ
వికారాదులను ప్రదర్శించి మెల్లగా నవ్వునట్లు చేసిరాడు.

ఇది సప్తమ స్కంధం.

అష్టమ సర్గ

వివాహానంతరం, ఒక వేపు కామేచ్ఛ, మరొక వేపు అతిభయమూ ముప్పిరిగొనగా గిరిరాజతనయరూపం శివుని విషయంలో కామదోహదకారీ మనోహరమూ అయినది.

ఆ నవోథ అయిన పార్వతి పిలిచినా పలుకదు. చెఱగు వట్టుకుంటే వెళ్ళిపోవాలని యత్నిస్తుంది. పడుకుంటే అటు మొగమై శయనిస్తుంది. ఇలా అయినా ఆమె శివునకు వేడుకనే చేకూర్చినది.

ఒకసారి హనుడు దొంగనిద్దర నటించసాగినాడు. అప్పుడు కుతూహలంతో పార్వతి ఆయనవేపు మొగంచేసినది. అదిచూచి క్రియుడు చిఱునవ్వుతో కనులుతెరవగా, గబాలున మెఱుపుమెఱసినట్లు కనులు మూసుకున్నది.

శివుడు ఆమె నాభిదాపున చేయి ఉంచగా, వణికిపోతూ ఆ చేతిని గౌరి అడ్డగించినది. కాని తనంతటే నీవి ముడి విడి పోగా ఆమె దుకూలం జారిపోయినది.

“చెలీ నీవు ఏకాంతంలో భయం విడనాడి శంకరుని సేవింపు” మని చెలులు తన కుపదేశించిన సంగతిని, ఆయన ఎదుటనుండగా మరచే పోయినది.

ఏదోవిధంగా మాటలాడించవలెనని శూలి అసలు సంగతి తెలుసుకోవలసింది లేకున్నా ప్రశ్నించసాగినాడు. అది

చూచి పార్వతి అలా ప్రియుని ముఖంచూచి తల పంకించుట తోనే జవాబివ్వసాగినది.

తన వలువ నాతడు లాగివేయుచుండి సిగ్గుతోకూలి రెండు కనులూ రెండు చేతులతో మూసివేసినది. కాని ఆతని మూడవ కన్నలాచూస్తుండేసరికి తన ప్రయత్నమంతా వ్యర్థమయ్యెనని ఖిన్నురాలై నది.

చుంచించబోగా ఆమె అధర మందియిచ్చుటలేదు; చేతులు మెల్లగా స్పృశిస్తున్నప్పటికీ, మృదువుగా ఆలింగనం చేసుకున్నప్పటికీ, ఎదురాత్తులు లేనప్పటికీ ఈ విధంగా కామోత్తేజకం కాకున్నా ఆ న వో ధా ర త ం శివునకు ప్రీతిజనకమే అయినది.

పెదవి కొఱకకుండా ముద్దిడుకొంటే ఆమె సహించ గలుగుతున్నది; గాయంపడకుండా నఖక్షతంచేస్తే సహిస్తున్నది. దయాపూర్వకమైన మృదురతాన్నే ఓర్చుకో గలుగుతున్నది. అంతేగాని అంతకుమించిన గాఢత నామె ఓర్చుకొన లేకపోతున్నది.

మరునాడు రాత్రి జరిగిన సంగతులను గూర్చి సఖులు ప్రశ్నించసాగగా, వారి కుతూహలాన్ని పార్వతి తీర్చనేలేదు. సిగ్గుతో చెప్పులేదుగాని ఆ సంగతులన్నీ వారికి విచరింపవలెనని మనసులోమాత్రం త్వరపడుతూనే ఉండినది.

అద్దంలా ప్రొద్దున్నే తన ఒడలిమీద పడిన సంభోగ చిహ్నాలను గౌరి చూచుకొనసాగినది. అందులోనే తన

జెనుకనున్న ప్రియుని ప్రతిబింబం తన ప్రతికృతి ప్రక్కనే కాన వచ్చు సరికి ఆమె సిగ్గుతో ఏమేమో చేసినది.

తన కూతు యశావనాన్ని నీలకంఠుడు అనుభవించెనని గురుతులతో నెరిగి ఆమె తల్లి ఎంతో ఊరటపడినది. పుత్రికలు తమ పతులకు ప్రీతిపాత్రులైనారన్నదే తల్లుల మనసులోని దుఃఖాన్ని శమింపజేస్తుంది కదా !

ఎలాగో కొన్నిరోజులు కాస్త బలవంతంమీదనే శివుడు పార్వతి ననుభవించినాడు. ఆ తర్వాత మెలమెల్లగా ఆ సుఖానికి మఱిగి అందలి రుచి తెలిసినతర్వాత పార్వతి ఇదేదో బాధగా పరిగణించడం మానివేసినది.

ఇక ఉరస్థులం నలిగిపోవునట్లుగా ఆమె శివుని ఆలింగనం చేసుకొనడం దొడగినది. మగ డాసింపగా తన ముఖాన్ని ఆవలకు త్రిప్పకొనడం మానివేసినది. తన కాంచీదామాన్ని తడవుతున్న తనమగనిచేతిని ఏదో తగ్గితగలనట్లు అడ్డుపెట్టినది.

మొదట భావమాత్ర సూచితంగా ఉండి, తర్వాత ఒకరి యెడల ఒకరికున్న బౌదాసీన్యం పోయి, తర్వాత బాగా గట్టిపడి, ఆ తర్వాత ఒకరిని విడిచి ఒకరు ఒక క్షణం ఉండడానికి కూడా వీలులేకుండాచేసి ఆ శివపార్వతుల ప్రేమ రహస్యంగా పరస్పరం అతి గాఢంగా వారిలో నెలకొన్నది.

తనకు అనురూపుడైన ఆ శివుని గౌరి ఎంత గాఢంగా ప్రేమించెనో, ఆయనా అంతే గాఢంగా ఆమెను వలచినాడు.

ఔను మరి గంగ సాగరుని వదలి మరొకచోటికిచేరదు; అలాగా సాగరుడూ, ఆ గంగాముఖరపైక వృత్తిని మానుకొనడు.

కామశాస్త్ర గురువుగా శంకరున కామె శిష్యురాలై ఏకాంతంలో ముగ్ధోకాలలోని యువతులకున్న కామకళా కౌశలాన్నంతటినీ అధ్యయనం చేసినది. మరి ఆ కళానైపుణినే ఆయనకు గురుదక్షిణగా సమర్పించినది.

గబాలున శివు డామె అధరపల్లవాన్ని పంటనొత్తి విడువగా, బాధతో పాణిపల్లవాలను విసిరించుకుంటూ పార్వతి చంద్రమాళి శిరస్థస్థమైన నెలవంకపై నిడుకొని కాస్త చల్లదనంతో ఆ బాధను తొలగించుకొనసాగినది.

చుంబనం చేయుటలో ఆమె పాపిట సింధూరం తన మూడవకంట పడగా, తామరపూల వాసన లొలికే ఆమె ముఖ మారుతం ముందే ఆ కన్నునుంచి ధూళి తొలగిపోయేలా ఆయన చేసుకుంటున్నాడు.

ఈ విధంగా ఇంద్రియసుఖమార్గ సేవనంతో శివుడు మస్మధుని అనుగ్రహించినవాడై ఉమాదేవితోపాటు గిరిరాజు భవనంలో ఒక నెలరోజులుమాత్రమే గడపినాడు.

పుణ్రికా విరహదుఃఖంతో కాతరుడైన హిమవంతు నెలొగో వీడ్కొని శివుడు అమేయగమనశీలమైన తన వృషభ వాహన మెక్కి ఆమెతోపాటు ఆ పర్వతంలో అక్కడక్కడా విహరింపసాగినాడు.

వాయువేగంగల ఆ వృషభంపై మేరుపర్వతానికి వెళ్ళి
నాడు. అక్కడ కొన్నాళ్ళు పార్వతీకుచసంపర్కంతో
పూజితములైన కాంచన పల్లవ భంగపర్వంకాలపై భోగించి
వానిని సురతమర్దనకమాలనుగా చేసినాడు శివుడు.

పద్మనాభ చరణాంకితాలైన శిలలతోనున్న మందర
పర్వత నితంబభూములలో, నవామృతబిందుసేచనమందిన
ఆ తావులలో శివుడు పార్వతీవదనపద్మభ్రమరుడై కొన్నాళ్ళు
సుఖించినాడు.

ఆ తర్వాత కైలాస పర్వతంపై ఆ జగద్గురువు విశిషి
నాడు. అక్కడ రావణుని సింహనాదంతో భయభ్రాంతయై
ఆమె గట్టిగా తన మెడను కొగిలించుకొనగా నిర్మలములైన
శారదచంద్రికలను అనుభవించినాడు.

మలయ పర్వతంపై ఆయన ఉమతో క్రీడిస్తుండగా,
చందనలతలను కదలించి, లవంగ కేసరములతో పరివ్యాప్తమై
దక్షిణానిలం మధురభాషివలె తన ప్రియురాలి రతిశ్రమను
పోగొట్టినది.

ఆ తర్వాత వారిరువురూ జలక్రీడార్థంలో నదిలో దిగి
నారు. అక్కడ పార్వతి బంగారు తామరలతో ప్రియుని కొట్టి
నది. ఆయనేమో చేతులతో నీరెత్తి తనపై చల్లగా ఆమె
కనులు మూసుకొన్నది. ఆ నదిలో తన మొలనూలుకు తోడు
చేపలబాగు మరొక మొలనూలుగా కానవచ్చినది.

నందనవనంలో శచి అలకలలో ముడుచుకొనే పారిజాత కుసుమాలతో శివుడు ఉమ నలంకరించినాడు. ఆ ప్రసాధనక్రియను సురాంగన లెంతో ఆసక్తితో విలోకించినారు.

ఈ విధంగా భూలోకంలోను, స్వర్గలోకంలోను సుఖమనుభవించి, భార్యాసమేతుడై ఒకానొకప్పుడు సూర్యుడు అస్తమిస్తుండగా గంధమాదనపర్వత వనాంతరంలోనికి క్రీడించుటకై వెళ్ళినాడు.

అక్కడ ఆయన సూర్యుడు సుఖదర్శనీయుడయ్యెనని గమనించి, కాంచనశిలపై కూర్చుండి తన ఎడమచేతిపై ఆనుకొని ఉన్న పార్వతితో ఇట్లా అన్నాడు.

“మూడువంతులు అరుణంగా నున్న నీకనులను చూచి, కమలాల కాంతితో తులదూచి ఇక ఆవి ముడుచుకున్నా నీకనులుండునుకదా రాత్రి అయినా ఫరవాలే దనుకొన్నాడేమో ప్రియా! అదో సూర్యుడు, ప్రజాపతి జగత్తును ప్రళయకాలంలో ఉపసంహరించుకొన్నట్లు దివసాన్ని ఉపసంహరించుకొంటున్నాడు చూడు.

“సూర్యుడు మునిగిపోగా, అతని కిరణాలు నీచికణాలకు మరింత దూరంకాగా, ఇదో హిమాలయ నిర్ఘటాలు పాపం అంతదాకా తమచుట్టూ ఎండవడిన శీకరాలలో తోచిన ఇంద్రచాపపరివేషాలన్నీ శూన్యంకాగా ఎల్లన్నదో చూడు!

“ప్రియా! తామరల కేసరమాలికలను తిని, మొగాలిటు నటు చేసుకొని, పరస్పరానురక్తాలైన చక్రవాక మిథు

నాలు ఆ సరస్సులో పాపం విడిపడిపోయినవి. వాని నడుమ అంతరం అల్పమైనా ఎంత అనల్పమైనదో చూడు !

“చెలీ సల్లకీతరుగంధవాసితమైన పగటి నివాసాన్ని వీడి గజబృందములు, సాంధ్యకృత్యనిర్వహణకై భ్రమరపంక్తులు దాగిన కమలాలతోడి జలాన్ని తోండములతో పరిగ్రహిస్తున్నవి చూడు.

“ఓ మితభాషిణీ ! పశ్చిమదిక్కున వ్రేలాడుతున్న సూర్యుడు ప్రతిబింబింపగా సరోవరజలాలపై ఒకానొక కాంచనసేతువు నిర్మించినట్లు కానవస్తున్నది చూచావా !

“ఇంతనాకా ఆతపతాపాన్ని తీర్చుకొనుటకై బాగా బురద నిండుకొన్న గుంటలలో ఉండిపోయిన కాలుపందుల గుంపుల మొనగాండ్లదిగో పైకిలేచి వస్తున్నవి. తెల్లని వాని కోటలు కనుగొన్నావా ? ఆ గుంటలోని తామరతూండ్లను విడిచివేయగా అవి వానిపై తగుల్కొన్న వేమో అనిపిస్తున్నది.

అదిగో ఆ చెట్టుకొనపై నెక్కి కూర్చున్న నెమలిని చూడు. బంగారు నీరువలె తెల్లని పురిలోనున్న అది ఎండను అలా త్రాగివేస్తున్నదేమో ! అందుకే అది ఆతపవర్ణంతో వెలుగుతున్నదేమో ! అందుకే ఆతపం అపహృతమవుతున్నదేమో !

“సూర్యశోషితమైన జలంవంటి ఆకాశం, తూర్పున కాసంత దూరం తిమిరం తలసూపగా, కొంచెమే నీరు మిగిలిన సరస్సు వలె కానవస్తున్నది సుమా !

“కోమలీ ! అదిగో ఆశ్రమభూములనుచూడు. జింకలు మెలమెల్లగా పర్ణశాలల ముంగిళ్ళలోనికి వస్తున్నవి. చినచిన్న చెట్లపాదాలలో నీరు కానవస్తున్నది. వనాలకు వెళ్ళిన ధేనువులు తిరిగి వస్తున్నవి. సాయం హోమార్థం రగుల్కొల్పిన హోమాగ్నులు వెలిగిపోతున్నవి. ఈ సాయంవేళ ఈ మునితపోవనాంత శోభాయమానంగా నున్నవని !

“తామరలు ముడుచుకొన్నవి. కాని తనలో దూరి నిలువదలచుకొన్న తుమ్మెదకోసం ప్రీతితోనేమో తామర కాస్త సందుంచినదేకాని పూర్తిగా ముడుచుకొని పోలేదు సుమా !

అదిగో పరిమిత కిరణాలతోనున్న సూర్యబింబంతో పశ్చిమ దిక్కాంత ఎలా ఉన్నదో చూడు. కేసరములతోడి బంధుజీవకుసుమాన్ని తిలకంగా ఉంచుకున్న కన్యకలా ఉన్నది కదూ అది ?

అదో కిరణోష్ణాన్ని పానంచేసే వేలకొలది వాలఖిల్యాది ఋషులు అగ్నిలో తన తేజస్సుంచిన సూర్యుని ఆయన రథాశ్వ మనోహరస్వనాలతోపాటు సామగానాలతో సంస్తుతిస్తున్నారు.

దిగ్భాన్ని మహాసముద్రంలోనుంచి, ఆనతశీర్షములై, తమ చామరాలు ముఖుళితనేత్రాలకు తాకగా నొగలతో మెడమీది రోమాలు ఒరసుకొనిపోగా సూర్యాశ్వాలు ముందుకు వంగిపోతున్నవి. సూర్యుడూ అస్తమిస్తున్నాడు.

“అదిగో సుదతీ! సూర్యుడ స్తమించగ నే గగనం నిదురిస్తున్నట్టయిపోతుంది. ఔను ఏ తేజస్సు సంగతైనా అంశే. అదున్నంత దాకా తన చుట్టూరా ప్రకాశింపజేస్తుంది. అది పోగానే ఆ ప్రాంతం నిమిలితమయిపోతుంది.

“అదిగో సంధ్యాదేవికూడా సూర్యబింబాన్ని, పూజ్యమైన దానిని అస్తశిఖరంపై నుంచి తానూ దాని సనుసరించి నది. ఔనది యుక్తమే. ఉదయించునప్పుడు సూర్యుడు ఈ సంధ్యను తన ముందుంచుకొని గౌరవించినాడు. మరి ఇప్పుడాయనను అనుసరించకుండా ఎలా ఉంటుంది ?

“ఓ కుటిల కుంతలా ! అవిగో రకరకాల రంగులతో, ఎఱ్ఱగా, పచ్చగా, కపిశవర్ణంతో నానావర్ణాలుగానున్న మబ్బు ముక్కలను చూస్తున్నావా? నీవు వానిని చూస్తావుకదా అని అంతగా వానికి రంగులద్ది ఆ సంధ్యాదేవి అలంకరించి ఉంచిన దేమో!

“ఆ సూర్యుడు పోతూపోతూ తన సంధ్యాతపాన్ని సమానంగా పంచాడేమో అనిపిస్తుంది- అటుచూడు. పర్వతాల మీది సింహాల జూలులో, చివురించివ చెట్లలో, ధాతు రంజితాలైన శైలశిఖరాలలో అన్నిటా సమంగా పంచిపెట్టి నట్టు లేదా?

“అరుగో ! తపస్సులు, పవిత్ర జలాంజలుల నొసంగి, విధిజ్ఞులైనవారు తమ ఆత్మ పారిశుధ్యంకోసం సంధ్యాకాలంలో గాయత్రీ మంత్రం జపిస్తున్నారు.

“కాబట్టి ఓ ప్రియభాషిణీ ! నేనుకూడా సాంధ్యనియమ నిర్వర్తనం కోసం కాసేపు వెళ్ళి వస్తాను. నన్నందుకు అనుమతించు. ఈ ఇంతసేపూ నీ చెలులున్నారకదా నిన్ను వినోదింప జేస్తారు.”

అని ఈశ్వరుడు పార్వతితో అన్నాడు. శైలరాజతనయ మాత్రం పెదవిని విటిచి, భర్తమాటలను విననట్టుగా తన ప్రక్కనున్న విజయ అనే చెలితో అనవసరంగా ఏదో మాటలాడ దొడగినది.

శివుడుకూడా సంధ్యావిధులను మంత్రపూర్వకంగా అనుష్ఠించినాడు. తిరిగివచ్చుసరికి తన్ను వదలి వెళ్ళినని అసూయతో ఉలకకుండా పలకకుండా ఉన్న పార్వతితో ఇట్లా అన్నాడు :

“అనవసరకోపనా ! ఈకోపం చాలించు. నేను ప్రణమితుడ నైనది సంధ్యతోనే. చక్రవాకంలా ఉన్న నీసహధర్మచారిని నన్నుచూడవేమి ?

“ఓ సుతనూ ! స్వయంభువు సృష్టించిన పితరులలో నూక్కుతనువైన ఈ సంధ్యను విడిచినాడు. ఉదయం, సాయంకాలం ఈ సంధ్యకు నమస్కరించడం జరుగుతున్నది. ఈ సంజెపై అందుకే నాకు గౌరవం.

“ఓ అగ్నిరాజతనయా ! అదిగో ఆ సంధ్య ఒకవేపు తూరుపున చీకటిమూక పెరిగి వీసిస్తున్నది. అందుకే పర్వత

తటాలపై తమాలమాలవలెనూ, ధాతురసనదీమ తల్లివలెనూ
ఉన్నదీ సంజ. చూడు ప్రియా !

“పశ్చిమదిక్కు మిగిలిన సంజయెండను రక్త లేఖవలె
ధరించి ఉన్నది. సంగ్రామ ఘామిలో రక్తసిక్తమైన మండలా
గ్రం వలె ఆ ఆతపం కానవస్తున్నది.

“రజనీదినసంధిలో ప్రభవించిన ఈ సాంధ్య తేజస్సు
మేరువు అడ్డువచ్చి అంతర్హితం కాగా ఇక తనకత్తి కడ్డులేదని
ఈ చీకటి దిక్కులన్నిటా అల్లుకొని పోతున్నది.

“పైకిచూడ వీలులేదు, క్రిందికిచూడ వీలులేదు. చుట్టూ
కానరాదు; ముందూ వెనుకాకూడా చూపు ఆనదు. రాత్రి
కాగానే ఈ తిమిరసంచ్చన్నమైనలోకం గర్భవాసంలో ఉన్న
ట్లుగా ఉంటుంది.

“పరిశుద్ధమైనదీ, కలుషమైనదీ, అస్థిరమైనదీ, చంచల
మైనదీ, వక్రమైనదీ, చక్కగానున్నదీ-ఇదీ అదీ సర్వం ఈ చీక
టితో సమానమే అయిపోయినది చూడు. ఛీఛీ. మంచీ చెడూ
ఏకంచేసే ఈ దుర్మార్గుల ప్రభావం దారుణం సుమా !

“తప్పకుండా యజ్ఞనాంపతి చంద్రుడు ఈ శార్వరీ తమో
నిబర్హణార్థం ఉదయిస్తాడు. అందువల్లనే అదిగో పూర్వదిశా
ముఖం మొగలిపుప్పొషితో అలదినట్లుగా తెల్లవడినది చూడు.

“అదిగో మందరపర్వతంమాటున చంద్రుడుండగాతారక
లతో ఈ నిశ ఎల్లున్నదో చెప్పనా ? నీవు నీ చెలులతో కలిసి

మాటలాడుతుండగా వెనుకనిలిచి నేను పొంచి వింటున్నట్లుగా ఉన్నది.

“చీకటిపడినదాకా చెప్పవద్దని రాత్రి అనే స్త్రీ పూర్వ దిక్కుతో ఏ దోరహస్యం చెప్పినది. ఆ రహస్యాన్నామె ఇప్పుడు చెప్తున్నదేమో ! అందుకే అదో కొలదిగా కనబడుతున్న ఆ చిరువెన్నెల చిరునవ్వు ముందుతోపగా, చంద్రమండలాన్ని చిన్నగా బయల్పడజేస్తున్నది.

“ప్రేంకణ ఫలంవలె ఆదుగో ఆకాశంలో ఎఱ్ఱగానున్నాడు చంద్రుడు. మరి వాని ప్రతిబింబమేమో సరోవరజలంలో కానవస్తున్నది. ఈ రెంటికీమధ్య చాలా వ్యవధానమున్నది. కాబట్టే ఈ బింబ ప్రతిబింబాలు రేయి విశిపోయిన చక్రవాక మిథునంలా ఉన్నవి.

“అదిగో ఆ నవోదిత చంద్రకిరణాలు యవాంకురాలవలె లలితంగా నున్నవి. అందువల్లనే ఆ కోమల కిరణాలను నీవు నీ కొనగోళ్ళతోగిల్లి నీ చెవిలో అవతంసాలుగా పెట్టుకొనవచ్చును సుమా !

“చంద్రుడు తిమిరమనే కేశసంచయాన్ని తన కరములతో పట్టుకొని, సుదోజకుట్మలమాలనే కళ్ళను మూసుకొనగా రజనీముఖాన్ని ముద్దిడుకొంటున్నాడు.

“పార్వతీ అదో నభిస్థలాన్ని చందమామ తన కిరణాలతో పూర్తిగా చీకటిని తొలగించి ప్రసన్నంచేసినాడు. అందు

బల్లనే ఏనుగులు మునిగి కలుషితం చేసిన మానస సరస్సు తేరిన రీతిగా నున్నది గగనస్థలం చూడు.

“ఇప్పుడు చూడు ప్రియా! చందమామ తన అరుణిమను వదిలి, పరిశుద్ధుడవుతున్నాడు. నిర్మల ప్రకృతులైనవారికి కాలదోషంవల్ల కలిగినవికారం స్థిరమెన్నటికీ కాదు కదా!

“అదో చంద్రప్రభ ఏమో ఉన్నతమైనవానిపై నిలిచినది. చీకటేమో నిమ్మమైనవాని నాశ్రయించినది. గుణదోషగతి ఎప్పుడూ వారి వారికి తగినట్లే పరబ్రహ్మ విధించి ఉంటాడు.

“ఈ కొండమీది చంద్రకాంతమణులు చంద్రకిరణ స్పర్శతోకరగి జలబిందువులు వర్షిస్తున్నవి. వానితో కటకము నందలి తరువులపై నిద్రిస్తున్న నెమళ్ళు పాపం అకాలంలో మేల్కొంటున్నవి.

“కల్పవృక్ష శిఖరాలపై చంద్రకిరణాలు వెలుగొందు తున్నవా! వానితో చంద్రుడు హారములను మార్చవలెనని కుతూహలపడుతున్నాడేమో అని తోస్తుందికదా! అతిలోక సుందరీ!

“ఈ కొండ ఏమో కొన్నిచోట్ల ఎత్తుగా, కొన్నిచోట్ల తగ్గుగా ఉన్నదా-మరి దీనిపై వెన్నెల ఎత్తైనచోట్ల తడుతూ, లోతైనచోట్ల నీడలు పడుతూ ఉన్నవి. అందువల్లనే ఈ వెలుగు నీడల కలయికతో ఈ వెన్నెలమదకరిపై బూడిదతో రకరకాల రచనలు చేసినట్టుగా ఎన్నెన్ని తీరులనో కానవస్తున్నది ప్రియా!

“గట్టిగాపీల్చి త్రావివేసిన చంద్రకాంతిని తనలో దాచుకొనజాలకపోయినదేమో ఈ కలువ పుటుక్కునపగిలి విరిసిపోతున్నది. అందులో తగుల్కొని ఉండిన తుమ్మెద లొక్కమాట బయటపడి ఝంకారం చేస్తున్నది.

“ఇదిగో ఈ కల్పతురువులమీద వ్రేలుతున్న అంశుకానికీ, ఈ వెన్నెలకూభేదమే తెలియడంలేదు. గాలి వచ్చినప్పుడు ఆ అంశుకం కదలడంవల్లనే అది అంశుకమని, ఇది వెన్నెల అనీ బోధపడుతున్నది.

“ఇవిగో ఈ చెట్లక్రింద పండుటాకులతోపాటు కలిసి పడి ఉన్న ఈ వెన్నెల వెలుగులు పూలవలె కోమలంగా ఉన్నవి కదూ ! వీనితో నీ అలకలను అలంకరింప వీలవునట్లున్నది.

“ఓ చారువదనా ! కొత్త పెండ్లికొడుకులాంటి ఈ చందమామ, కొత్త పెళ్ళికూతురువలె భయంతో బిత్తరపోయి వణకుతున్న యోగ్యతారకయైన చంచల మండలంతో సంయోగం చెందుతున్నాడు చూచితివా ?

“ఓ ప్రియా ! నీవు చంద్రబింబంపై చూపు మోవగా, నీ కనులలోపడిన వెన్నెల పండి విరిసిన తెల్లువలె తెల్లనై సహజ సిద్ధంగా ప్రసన్నములైన నీ చెక్కెళ్ళపైనికి ఆరోహిస్తున్నట్లున్నది.

“అదిగో గంధమాదన వనాధిదేవత, సూర్యకాంతమణుల పాత్రలలోనుంచి, కల్పవృక్షమధువును స్వయంగా నీకోసం తీసికొనివస్తున్నది. ప్రాణేశ్వరీ ! అసలు నీ ముఖం స్వభావతః తసికేసరాల వాసన గలది. పైగా నీ కనులూ సహజరక్తవర్ణ

రంజితా లే ! మరి ఇక నీవు ఈ మధురసం ఆస్వాదించినా అందుతో కలిగేమత్తు ఈ గుణాలకంటె వేరుగుణాల నిక కల్పించగలది మాత్రమే మున్నది ?

“అయినా సఖిజను లెంతో భక్తితో తెచ్చినారు. ఈ కామోద్దీపకమైన మధువును ఆరగించే చూడు—” అంటూ శంకరుడు ఉదారంగా చెప్పి అంబికతో మదిరాపానం చేయించినాడు. ఆ మదిరాపాన జనితమైన వికారం కూడా ఉమాదేవికి ఒక వినూతన మనోహరతనే చేకూర్చినది. ఏవో కొన్ని సంస్కార విశేషాలవల్ల మామూలు మామిడిచెట్టు గున్నమామిడిగా మారి సువాసనలు వెదజల్లుతుందికదా !

వెంటనే ఆ సువదన సిగ్గు తొలగించి, కామం పెంచి, వడుక పట్టించే ఆ మత్తుతోనూ, ఆ మదహరునితోనూ ఆకృష్టయై వారిరువురకీ వశంగతురాలై పోయినది.

కనుగుడ్లు త్రిప్పతూ, మాటలు తడబడుతూ, చెమర్చుతూ, వెట్టిగా నవ్వుతూ ఉన్న పార్వతి వదనాన్ని చాలసేపు శివుడు తన కనులతోనే పానంచేసినాడు.

అంతలో శివుడు ధ్యానంతో కావలసిన సదుపాయ పామగ్రిని కల్పించినాడు. వెనువెంటనే బంగారు మొలనూలు జారిపోతుండగా, జఘనభారంతో నడువలేకున్న పార్వతిని చేతులతో నెత్తుకొని శివుడు మణిశిలాగృహంలోనికి ఏకాంతంగా ప్రవేశించినాడు.

అక్కడ రాయంచలవలె తెల్లగానున్న దుప్పటి పరచి నట్టి, గంగాసైకతలలంలా మనోహరంగా కానవస్తున్నట్లే

పర్యంకంపై ప్రియురాలితోపాటు, రోహిణీపతి చంద్రుడు శారదాభ్రంపైవలె పడుకొన్నాడు.

వెండ్రుకలన్నీ చిక్కువడి పోయినవి. చందన చర్చంతా చెదరి రాలిపోయినది. ఎక్కడబడితే అక్కడ గోటిగిచ్చులు పడినవి. కాంచీదామం తెగిపోజొచ్చినది — ఆ పార్వతి రతి మచ్చరంతో మరింత పెచ్చరిల్లి ఆ శివుని కెంతయినా తనివితీర్చలేక పోయినది.

చుక్కలు వాలిపోగా కేవలం తన ప్రియురాలిమీద జాలితో ఆ కల్యాణిని కావలించుకొని శివుడు కనులు మూసుకొన్నాడు — కాస్త కనుకూర్కినాడు.

బుధస్తవాలతో లేవవలసిన ఆ శివుడు, అనేక మూర్ఛనలతో కైశిక్యాది వృత్తులలో ఉషఃకాలంలోనే కిన్నరులు, మంగళగీతులు పాడగా బంగారు కమలాల కొలకులతోపాటు ఆయనా మేల్కొచ్చినాడు.

వారు, ఆ పార్వతీ పరమేశ్వరులు కాసేపు పరస్పరాలింగానాన్ని కాస్త సడలించినారు. మానస సరస్సు తరగలను కదలించి, కమలాలను విరియజేస్తూ వస్తున్న గంధమాదన వనాంతమారుతాలను కాసేపు సేవించినారు.

తటాలున శివునిచూపు పార్వతీదేవి తొడలపైపడిన నఖక్షతమార్గంపై పడినది. అప్పుడు జారిన చీరను సరిజేసుకుంటున్న ప్రియురాలి నాయన వారించినాడు.

నిద్రలేక పార్వతికనులు బాగా అరుణారుణాలై ఉన్నవి. ఆమె అధరంపై లోతుగా దంతక్షతవ్రణా లున్నవి. ఆమె

ముంగురులన్నీ చెల్లాచెదరై చిక్కుపడిపోయి ఉన్నవి. ఆమె నుదుటిమీద తిలకం చెరిగిపోయి ఉన్నది. ఇలాంటిప్రియురాలి ముఖం వేకువనే చూచి రాగవంతుడైన శివు డెంతో అనురక్తుడయినాడు.

పర్యంకంపై పరచిన దుప్పటి నలిగిపోయి వున్నది; పర్యతి మేఖలసూత్రరహితమై అంతా ఒకచోటచేరి కుప్పగా కీకపై పడి ఉన్నది. ఆమె చరణాలమీది పారాణి గురుతులెల్లా పడలా పడి ఉన్నవి. ఆ పడకను బల్లుమని తెల్లవారినా శివుడు మువనేలేదు.

క్షణ పీణం సంతోషాన్ని ఇనుమడింపజేస్తున్న ఆప్రియా ముఖరసాన్ని రాత్రింబవళ్ళు సేవింపదలచిన శివుడు, స్వామి ర్శనాన్నికై ఎవరో వచ్చిరని వచ్చి విజయ అనే నర్మసఖి లియజేసినా ఎవ్వరికీ చూడ వీలుపడదని చెప్పివేసినాడు. వరికీ దర్శన మివ్వనేలేదు.

రాత్రికీ పవలుకూ భేదమనేది లేకుండా అక్కడ పార్వతీ సంగమోత్సుకుడైన శివుడు నూరు ఋతువులను ఒకే ఒక రేయిలా గడపివేసినాడు. అయినా ఆ సురతసుఖాలపై ఆయనకు ఆశ తీరనేలేదు.

సముద్రదాంతరంలో నుండే బడబాసలం ఆ సాగరజల సంతతితో చల్లవడనల్లే ఆ శివుని రాగాతిరేకత పార్వతీ సంగమితో తగ్గిపోనేలేదు.

ఇది అష్టమ సర్గ.

కాళిదాసకృత కుమారసంభవభాగం

సర్వం సంపూర్ణం.

శ్రీమద్భగవద్గీతా పుస్తకం

106



మహానాథ ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA106 B 106
పుస్తకం పేరు	509000000 కృష్ణానాథుల భావన
కారీఖు	25/10/2024
ముందు లెక్క	- NO
వెనుక లెక్క	NO
మొత్తం పేజీలు	111
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
భాగ పేజీలు	1106
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Heena
పేజీలు విడదీసినది	Heena
స్కాన్ చేసినది	Heena
పరీక్ష చేసినది	SANDHYA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడింది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good